

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

OYLUM YILMAZ

Gercek
Hayat

OYLUM YILMAZ • gerçek hayat

OYLUM YILMAZ ERIŞ İstanbul Büyükada'da doğdu. Büyükada İlkokulu ve İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunu. İlk romanı *Cadı* (Sel Yayıncılık) 2012 yılında yayımlandı.

İletişim Yayınları 2456 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 421

ISBN-13: 978-975-05-2168-3

© 2017 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2017, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek

KAPAK Deniz Karagöl

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Sena Ofset • SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CİLT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • Arşiv: www.iletisim.org.tr

OYLUM YILMAZ

gerçek hayat

Mahir'e...

Güneşim derdi bana. Güneşim, ayım, gecemin aydınlığı, derdi. Onu elinden tutup karanlıklara indirdim, onu karanlığa verdim, onu karanlığın kendisi yaptım diye, derdi. Ruhunun tüm zayıflığı, benliğinin tüm zaafları ve hayatının tüm o zavallı, hesapçı umutları uğruna, derdi...

Ateşte kül, günde gölge, ekmekte küf, nefeste zehir ettim ben de onu...

O, karanlıklarda dolaşıp beni ve benliğini arayandır şimdi. Günlerin gölgesi içinde dolaşan, kendi içine dolanan, kaybolan aşkımıza yanan... Hangi hikâyeye, hangi hikâyemiz, diye seslenip duran...

O, benim aradığımdır şimdi, bize tüm kapıların kapalı olduğu evin bahçesinde, kökleri temeli çatırdatan ağacın sürgünlerinde, başıboş esen rüzgârın sesinde...

Sesler... Sesler ellerimin arasından çıkar benim, parçalanır, bölünür, çoğalır. Rüzgâra, suya, nefese, taşın ağırlığına, günlerin ışığına, ayın karanlığına çarpar, kırılır. Bana ellerimi verdi.

Sözler... Sözler düşleridir onun; alay eder, kahkahalar attırır. Haykırır, isyan ettirir. Âşık eder, peşine düşer. Ona düşlerini verdim.

“Yazgın karanlığımdır,” derdi bana, “ellerinin arasından çıkardığın her ses, geçmişin yalanı, geleceğin hakikatiyken, beni bulamayacaksın. Ellerin arasından yükselen her ses, anlatırken hikâyemi, beni arayacaksın. Çünkü Mecnun’un yanaklarından düşen her damla cazırdayarak buharlaşmakta hâlâ çöllerin kumlarında; İlyas’ın yeşilleri henüz solmadı; buğday başakları kuruyor, temmuz karanlıklarda bekliyor diye âşığını, ekmek yemeyenler ve kan misali şarap içmeyenlerle dolu bu dünya hâlâ. Masalların gölgeleri düşüyor çünkü hayatlara. Çaren yok, beni arayacaksın.”

Canı cehenneme masalların dedim tam burada. Hangi aşk aramazdı kahramanını, durdum ve vazgeçtim güya aramaktan, bıraktım sen bulasın beni diye, unuttum hepsini, seni, hikâyeni, sesini.

Sevgilim, aydınlığım ve karanlığım, zaaflarım ve hesaplarım, yaz, söyle, anlat, nasıl öldürdüm ben seni?

maceraya çağrı

uyandım baktım ki büyümemişim

Babam olsa at hırsızı kılıklı derdi, ben de o anda içimden haydut gibi diyorum, haydut haydut. Haydut gibi, karşısında oturduğum kahveci. Geniş omuzlu, kel kafalı, uzun boylu ya boyu yamuk, kel kafası yamuk, omuzları bile sanki çarpık çurpuk. Hele o gülüşü yok mu, yamuk olmayan tek yerinden çıkan, o haince, pislikçe sırıtışı; yamuk. Gülümseyerek “anlaştık” derken içimden ardı ardına sıralıyorum at hırsızı, haydut, kışt kışt... Biliyorum, bunun babası da böyle, evi görmeye gittiğimde karşılaşmıştık onunla da ilkin, içime polis ruhu mu giriyor ne, kelepçe olsa bileklerine takıp ekip otosuna kafalarından bastırarak bir bindirsem şunları baba-oğul, bir atsam içeri, arzın merkezine doğru ta diplere diplere itsem, nasıl bir ohh çekeceğim... En az otuz yılı var, hırsızlık, aracılık, tefecilik, emanetçilik yapa yapa, onu bunu çarpa çarpa, bir vakitler, şehrin düşkünlerinden, düşmüşlerinden başka kimselerin uğramadığı bu semti merdivenaltı-küfö, karanlıgabakanodapenceresihavasızlığı demeden; daire daire, dükkân dükkân, apartman apartman, ele geçirmişler baba-oğul. Ne madamların ah'ları kalmış alınmadık ne

yenmedik esnaf, emekçi hakkı ne de işini bilmez eski İstanbullu mirasyedilerin elindeki avcundaki... İçlerine işlemiş kıtıpiyosluk, ne kadar paralanırlarsa paralansınlar, ortalıkta partial partial dolaşmadan edemezler. Öyle filmlerdeki, hikâyelerdeki sinsi üçkâğıtçı herifler gibi ufak tefek de değiller, koca koca omuzları, iri iri elleri kollarıyla tipsiz tipsiz, insanın gözüne gözüne girerler, üzerine başına gelirler. Bunlardan kiraladım işte bin bir rica ve yalvarmayla, aman da araya tanıdıklar falan sokmayla depodan bozma şu küçük biçimsiz evi. Gören de sevap işliyor sanır babacıkla oğlucuk, ev mi ne evi? İçinde banyosu mutfakı olmayan yere ne denir ki? Düpedüz dam. Paraydı parasızlıktı fark etmez, içim ezik bir ke-re benim ezik büzük, öyle tatlı tatlı gülücüklerle minnettariğımı bildirip neyin depozitosuysa verip damın anahtarını hanım hanım aldım böylece. Hanımefendilik, bir zarif yoksulluk hali, varlıkta ya da yoklukta fark etmez, dünyayı ezilene, şanslıysan ezene kadar alttan almak hali... Fransız balkonlu damım... Sonrası malum, evi aylarca uğraşıp hale yola sokacağım, derken ne göreyim, kiram üç misline çıkmış bir yılda. Emek vermek her zaman itina ile cezalandırılır bu şehirde. Neyse... Çukurcuma ne ki? Hepsini dört-beş sokaklık semt; İstanbul'un o dünyada hiçbir yerlere benzemediğini sandığım semt anlayışının şahikası. Gündüzleri eskiciden bozma güya antikacıları, turşucusu, eski ecza kokan eczacısı, piyano tamircisi, bakkalı, efendiden manavı olan kısmen mutena, hali vakti mutedil, nezih bir semt havası; geceleri vampirizmin ayak seslerinin adımbeadım duyulduğu gotik romans tadında yoz bir sarsıntı. Androjen meleklerin cirit attığı gölgelerde, apartman aralarında iştahı hiç azalmayan hüznü bir beden ve arzu pazarlığı... O evde, o gecelerde karıştım işte ben kırklara. Kırklar, ne ölü ne diri olanlar hani, hani düpedüz hayalet olanlar Çukurcuma'yı fırsat bilip sızdılar ölümden beter hayatıma... Ölümden beter haya-

tımın yıldızlarından bu at hırsızı baba-oğlu her ay göreceğim tabii, yapacak bir şey yok. Ay başı geldi mi, o pis, o acı çaylarından içe içe, nereden bulduğumu kim bilir, paralarımı içim ezile ezile sayacağım yamuk ellerine. Hele kira vermede aybaşlarını bir geçirdim mi, pis çayları da yok! Asıl yürekleri yamuktu ya, neyse...

Ben işte evvela bunlardan şüphelendim, evi öyle böyle adam ettim, arada kiranın günleri de geçiyor hem, tıynet-sizler, kahvede para basarlar, günlerini daire daire dolaşıp kira toplamaya harcarlar, yine de üçün beşin hesabını yaparlar, beni koymak için kapının önüne, kaçırmak için belli, gecenin ikisi dedin mi başlıyor müzik sesi, derinden derine. Apartman no:1 kat:2. Ne bileyim, Schubert, *Bitmemiş Senfoni do minör opus no: 5*. Sanki baba-oğul o koca yamuk omuzlarını dayamışlar birbirlerine, hemen karşiki eskiciden aldıkları elden düşme anam babam bir kasetçaların pileyine basıyorlar parmak birliğiyle. Müzik de klasik ya, onlara korkunç gibi geliyor herhalde, hiç olmazsa en azından ürpertici bir şey, uygundur eve de, semte de diye. Apartmanın sadece şapkacı dükkânının deposuna açılan o metruk girişinde, kedi sidiği, küf ve onlarca yılın zeytinyağında kavrulmuş nice orta boy soğanının kokusunun eşsiz karışımını soluya soluya, yamuk yumuk, sırita sırita veriyorlar sesi, veriyorlar sesi üzerime. Böyle sandım önce, kulak vermedim, kulak asma-dım hiç. Ama yine de ne olur ne olmaz bir yoklayayım, hafiften bir ayar çekeyim istedim. Ay ortasıydı, sonuydu falan demeden gidip oturdum Para Basan Pis Çay Bardakları Kahvesi'ne, şöyle تنها öğle saatlerinde, üst üste. Dik dik baktım gözlerine at hırsızı ev sahibi oğlun. Ne yaptığınızı biliyorum ve hiç heveslenmeyin korkmuyorum, diyordu mağrur bakışlarım. O garip triko bozması, rengi kaçık yeleşimin üzerindeki kepeklerden al alabilirsen tabii gözlerini, yine de yılmadım, herifin bir süre sonra “ulan acaba mı, olur mu

olur” demeye başlayan yılışık bakışlarına, hafiften sırnaşmalarına katlandım. Yetinmedim bununla da, işi abarttım, sanki birileri beni arıyormuş gibi miadı daha o zamandan dolmuş teknoloji döküntüsü cep telefonumla olmayan konuşmalar yaptım kendi kendime, hani güya gözdağı niyetine. “Ay evet evet, bu geceki klasik müzik konseri di mii, gelmez miyim geliyorum tabii, kaçırmam ben bilirsin, klasik müzik dedin mi akan sular durur, geçen geceki opera mı, ah demek sen kaçırdın şekerim şahaneydi, şahaneydi,” diye bas bas bağırarak suretiyle ve böyle böyle her gün tekrarlanan klasik müzik içerikli hayali sohbetlerle kahveyi inlettim. Ama yok, tık yoktu. Dediğim gibi, ilgisiz bakışlar şehvi niyetlere, nihayetinde de “meccup zaar, ilişmeyelim”lere dönüştü gözümün önünde. Kulağıma her gece biteviye çalınan müziğin gizemini yanlış yerde aramış, yanlış yerde aramakla da kalmamış, zaten pamuk ipliğine bağlı “ilk etapta gözden çıkarılacak kiracı” mevkiimi daha da zayıflatmıştım. Bu çok sarsmamıştı beni, şehrin hâlâ en tercih edilmeyen semtinin kıyısında köşesinde yaşamaya çalışmak, hayatla kurduğum zayıf bağı güçlendirmeye pek de yetmiyordu zaten. Gelgelelim kırklara karışıyor olmak, işte o yoksulluğun da, tutunamışlığın da, yalnızlığın da bir adım ötesindeydi. Bu saydıklarım gün gelir bir ince ümit, değişirdi belki. Ama batını tarafa geçen birinin bir daha geri döndüğü, ne yazıktır ve evet çok iyi bilinir ki, hiç görülmemişti.

* * *

Ölümden beter hayatımda yalnızdım ben. Nasıl böylesine yalnız kalmıştım, bana kalırsa hiç belli değildi. Üç-beş parça arkadaşım ve ailem hayatın getirdiği mantıklı açıklamalarla, ve elbette benimle ilgisi olmayan çeşitli sebeplerle uzağıma düşmüşlerdi. Ölümden beter hayatımda yoksuldum ben. Nasıl böylesine yoksuldum, işte bunun sebebi çok belliydi,

hayatın getirdiği mantıksız açıklamalarla ve elbette benimle ilgiliydi. Benimle ilgiliydi çünkü ben okuma aşkıyla lanetlenmiştim. Benimle ilgiliydi çünkü yaşamayı değil, okumayı seçmiştim. Kitaplar, yaşamıyor, ölüyorsun, diyorlardı bana. Yalnızsın, gözlerini aç da bir bak hayata, ölüm de sana başka bir şey vaat etmiyor... Hayatı gerçeklerden değil, hayallerden biliyordum. Oysa hayal gücüm de geniş değil, aksine çok dardı. Öyle olmasa, neden o kadar okuyayım, başkalarının yarattığı hikâyelere neden hayata, pardon ölüme sarılır gibi sarılayım. Edebiyat falan değildi derdim, ne bulursam okur, bulamazsam okuduklarımı bir daha okurdum. Yalnız kitaplar mı? Televizyon dizileri, filmler, sokak levhaları, ambalaj yazıları, ilaç prospektüsleri, takvim yaprağı arkaları, kapanmış dükkânların camlarına yapıştırılmış gazeteler... Hiçbirini aslında ayırt etmiyor, başkalarının hikâyelerinde gezip duruyordum. Ölüme giden, ölümüne giden yolda, düşlere, hayallere, başkalarının hayal ettiklerine dalmanın, anneme göre yaşamdan, bana göre ise ölümden kaçmanın yolunu kendimce bulmuştum. Bulamadığım önemli bir şey vardı ancak, henüz pek de farkında olmadığım bir şey. Hikâyeler kahramanları anlatıyordu, kahramanlar yaşamı şekillendirebilenlerden seçiliyordu. Yaşamı şekillendirmek kahramanca bir işti kuşkusuz da, ya yaşamın kahramana verdiği şekil? O vakitler ben, yaşamın, hikâyelerin kıyısında köşesinde kalanlara, oyunda fasulye, filmlerde figüran olanlara şekil vermek için zahmet etmediğini zanneder; ne kadar küçülürsem, içimde yanan ışığı ne kadar kısabilirsem o kadar gözden kaçacağıma inanırdım. Nasıl da yanılırdım.

Nedenini düşünüp düşünüp asla tam olarak bulamıyordum ama içimde yaşamak isteyen bir şey vardı. Hiç konuşmuyor, suskun duruyor duruyordu. Hiç gitmiyordu benden, benden ayrı bir şey mi, ben miyim, hiç açık vermiyordu. İçimde yaşamak isteyen bir şey vardı, kızgın güneşe di-

renen yeşil sap, suyun yüzeyinde batmak bilmeyen ucu kırık ahşap, başucumda beklemekten hiç vazgeçmeyen o bir kutu hap... İçimde yaşamak isteyen bir şey vardı. Beni yaşatan, başka birini öldüren bir şey. Bir lokma için her türlü eziyete katlanan köpek, gün gelecek dişlerini gösterecek. İçimde yaşayan bir köpek, beni paramparça etmeden önce sözünü söyleyecek. Söz, ne zamandan beri susmak için değil de, söylemek için vardı? İçimde beni yaşatan eziyet, hürriyet, zürriyet, zillet. İçimde yaşamak isteyen o şey, her ne ise, ağzından bir kelime, bir söz çalsam, ölümden can alacağım vardı.

Kriz, evet içinde bulunduğum yılın, ayın ve günün, şehrin ve semtin ve hatta sokağımın adıydı bu. Kriz, benim sihirli sözcüğümdü. Kriz benim kıymetlimdi. Kendimle ilgili hissettiğim her türlü başarısızlık için koşarak içine yerleşip oturduğum, sonra da çocukluk battaniyeme sarılıp yüreğimi ve aklımı uyuşturan hayallere tatlı tatlı daldığım ağaç evimdi. Kendim için yarattığım yoksunlukla yüzleştiğim her an, kriz deyip omuz silkiyordum. Hali vakti yerindeler, işlerinde güçlerindeki bu sarsılıyorken, benim şu her şeyi bir çırpıda yutan karanlık çağda, yaşamaktan çok ölmeye yüz tutmuş varlığım tutunsa tutunsa neye tutunacak? Dört sokaklık Çukurcuma'nın, hamamı yüzünden daimi sisle örtülmüş gibi görünen, puslu, bulanık, rutubetli havasına ciğerlerimle; peyniri kalıp kalıp yerine dilim dilim satmaya nicedir alışmış bakkalına borçlarımla; üç-beş meyve sebze almaya her seferinde peşimde sokak köpekleriyle gittiğim halde bize hep iyi davranan Şafii manavına minnetimle; at hırsız kahveci ailesine nefretimle; Fransız balkonundan gelen rüzgârla değil de, sanki ruhumun içindeki cereyanla dalgalanan tül perdelerime şehvetli bir romantizmle asılı kalmıştım. Tutunmamış, takılmıştım. Zaman, kriz ve mekân yekpare bir şey gibiydi. Bu sokaklardan dışarı çıksam başka bir

anın, başka bir yaşamın içine düşecektim; hortumcuların hortumları beni de içine çekecek, asker postalları ezecek ya da ne bileyim dağda gerillanın arasında emek-sermaye konusunda yanlış fikirlerimi beyan edip ajanlıkla suçlanacaktım sanki. Hepsi gülünç derecede olasılık dahilindeydi. Yalnızlık, yoksulluk ve Çukurcuma bütündü, ayrılamazdı, birlikte var oluyordu, yasaldı, resmiydi, kabul edilebilirdi. Başka bir anda ve yerde yalnızlığım, yoksulluğumla baş başa kalmak ise, yok, mümkün değildi. Bu sokakların dışı krizi fırsata çevirenlerle, bir giydiğini bir daha giymeyip, füzyon mutfağıyla ilgilenenlerle doluydu. Neme lazım kimi mutfaklarda, bir on yıl sonra ortaya çıkacak gurme insanların, ne bileyim baristaların, kimi tezgâhlarda yeni inanç yorumlarının, kimi evlerde ışık denecek karanlıkların falan tohumları atılıyordu. Onların içine düşemezdim, çıkamazdım, Çukurcuma'da, yeni milenyumun ilk yılında, ülkenin ve kendi varoluşumun kriziyle baş başaydım. Ve tabii baş başa olduğum bir diğer en önemli şey de, yayın dünyamızda, yazıp bitirebilsem, çığır açacağına çok emin olduğum "Anadolu Kadın Evliyalarının Gizil Güçleri ve Gizli Tarihi" adlı çalışmamdı.

Yetmezmiş gibi kırklara karışıyordum işte. Evet, o melun gecede... Yatak odamın uzun, ince penceresinin tek manzarası; buhardan bir gölge gibi görünen, tekinsiz ışık huzmelerini şehrin toksik atıklarla dolu atmosferine gönderen ve kesinlikle bir uzay aracına benzeyen hamam kubbesi. Öyle sandırımdı ki, o geceden önce yani, hamamın yaydığı buharla incelmış, sisli bir fanusun içinde titreşip duran tek ruh bendim, o zayıf, o varla yok arası ışık huzmelerinin içinde kendini arayan dünya üzerindeki tek kişiydim... Önce yalnız olmadığımı öğrendim.

Sesler... Haftanın belli gecelerinde geliyorlardı, evet. Küçük bir takvimim bile vardı artık, derli toplu bir harita olmayaya niyetli, sesler takvimim. Geriye dönük hesaplamalar ya-

pyıordum her sabah. Minimini cumbamdaki dökük masanın başına geçip, kıcı ısırlıklarla dolu kurşunkalemim ve olasılıkları hesaplama konusundaki üstün zekâma sezgilerimi de katmak suretiyle, seslerin geliş günlerini, duyuluş saatlerini bir bir belleyerek geleceğe dönük kehanetler belirledim. Daha sonra bunlara kıt klasik müzik bilgim ve görgüm eşliğinde, allegro olsun, andante olsun, seslerin sürekli değişen ritmini falan da ekleyerek, niyetlendiğim ses haritasını gidererek içinden çıkılması imkânsız bir çarşamba pazarına çevirdim. Beyhude uğraşlardı bunlar, evet, postmodern mizaçlı, mimar-mühendis yazar özentilikleriydi. Çok satma kaygısı ve şantiye ruhu, yaşadığım zamandan ne kadar kopuk olsam da demek hafif hafif ruhuma sızmak üzereydi. Neyse ki fark eder etmez derhal kendime geldim. Yine de elimden çıkma çarşamba pazarını hepten terk etmedim hiç, sevdim onu, ara ara kenarlarına helezonik yuvarlaklar, kalpler çizerek karışımına karışım ekledim. Çok kısa bir süre sonra kırklara karışacak olsam da, dillere destan bir aşkın kahramanı olarak yeniden doğsam da, elden bir şey gelmez, bu çağa aittim.

O külyutmaz havalarında sergilediğim kirli bardaklar kahvesi piyesinin ardından acı bir şekilde, ve son derece net olarak, baba-oğul-kutsal at hırsızlarıyla duyduğum seslerin ilgili olmadığına aymıştım. Aymamın üstünden geçen on beş günün ardından da “sesler takvimi kehanet haritası”nı iyiden iyiye bir kenara atmıştım. Derin derin düşündüm o gece kendi kendime, bütün bu yaptıklarım için kolayına kaçmaktı aslında hep. Kolayına kaçmak, hep yaptığım gibi kaçmaktı. Kısa süren ve elbette kovulmakla son bulan bir plaza deneyimimde iş arkadaşlarımdan biri, kendini bir hikâyenin, bir filmin kahramanı olarak düşlediğini, her sabah gözünü açar açmaz, bir kahraman olarak kendini yeniden yarattığını söylemişti. Hayat başka türlü çekilmez, demişti. Uyan, giyin, servise bin, bir buçuk saat trafikte kal, işyerine gel, do-

kuz saat çalış, servise bin, bu defa iki saat trafikte kal, akşam yemeği yap, ye, uyu. Onun hayatıydı bu ve bir hikâye kurmazsa kendine, içinde yaşayacak hiçbir şey yoktu. Kendisine hayran olmuştum. Zor olan, ölümsek bir hayattan hikâye yaratıp onun kahramanı olmaktı. Zor olan, sesler geldiğinde, bir cesaretle yatakta doğrulup, başucumdaki fenerimi alarak ayağa kalkmak ve seslerin geldiği yere doğru bir adımcık olsun atmaktı. Sonra bir adım, hadi bir adım daha...

* * *

Gecenin sessizliği birden çıt eder. Mutfak dolabının dibindeki karafatmanın, kalorifer peteğinin duvarla birleştiği o en sıcak yere takılan kakalağın, banyo sepetinin içindeki sabunları kemiren fındıkfaresinin nahoş canını açık eder. Evin içini, gecenin sessizliğini istila etmiş başka bir canlı daha vardır ama. Köklenmiş, kesilmiş, zımparalanmış, verniklenip cilalanmış, göğsü çiviler ve vidalarla doldurulmuş bir ceviz mesela, karaçam, kızcılık, meşe, gül ağacı ya da. Evin içindeki ahşap mobilya çatırdadıkça ağaç yaşar, ağaç yaşadıkça seslenir. Sanki kendi canını değil de ona sürünen, sürtünen bir şeyleri haber verir. Ağaçların zamanı yokmuş derler sahi. Ona kahırla dokunan bir elin izini yıllar yıllar sonra, bir öğlenden sonranın güneşli tozunda gösterebilirmiş mesela. Ya da üzerine öfkeyle konulan bir şişenin pat eden sesini bir gece sabaha karşı hatırlayabilirmiş hem de daha yeni olmuş gibi tok bir kararlılıkla. Korkarım evet, gecenin ve sesin sınırını aşmaktan, zamanda sıçramaktan, işitilmeyeni işitmek, göze görünmeyeni görmek, korkuyu geçip insanlıktan çıkmaktan. Yorganı başıma kadar yavaşça çeker, hiç kıpırdamadan herkes gibi olmak, herkesten biri olarak kalmak için, herkes gibi dua ederim. Bilirim çünkü, gecenin görünen yüzünde durmak ikiyüzlülük ister, geceye dalmak ise yürek. Düşünmezsem geçer, sese kulak vermezsem susar. Gecenin sesi ve dü-

şüncesi ile benim arama örölmüş bir sur olur: Kışın yorgan, yazın pike. Küçümsenmemesi gereken koruma kalkanlarıma dönüşür ikisi de. Her gece lazım olmazlar ama, bazı gecelerde, hani işte o çıtırdayan gecelerde...

Sesler... Kaç zamandır gecenin çıt etmelerini nasıl da aratıyorlar bana. Hiçbir örtü giremiyor onlarla arama, ne içimden söylediğim şarkılar ne aklıma getirmeye çalıştığım başka düşünceler, ne uykunun ağırlığı, ne rüyaların dalgın heyecanı. Evin içinde benimle beraber yaşayan canlılardan, ahşap mobilyadan, apartmanın hareketinden ya da bedenim eşyaya sürtündüğünde çıkan seslerden değiller. Yabancılar eşyaya ve nefese... Başımı bir başkasının göğsüne yasladığımda, hani o en sevilenin kalbine kulağımı yapıştırdığımda, onun içinden gelen sesleri duymak gibi biraz. Benim kadar gerçek ama bedenimden yükselişlerini hiç duyamayacağım kadar yalan sesler. Kendi içinin yankısını duyamayacak kadar yabancı birine, o hiç duyamayacağı kendi içinin sesinden bile yabancı sesler.

Geldiklerinde, önce bütün vücudum karıncalanmaya başlıyor, istediğim an hareket edebileceğimi bilmek ama hareketsiz durmaya zihnimi ve bedenimi zorlamak beni terletiyor, saçlarım alnıma, yanaklarıma, değdikleri yerden kollarıma ve yastığa yapışıyor. Tükürüğüm ağzımda birikiyor, biriktikçe genzime kaçıyor. Çünkü en zoru yutkunmak. Yutkunursam benim duyduğum seslerin de beni duymalarından, beni fark etmelerinden korkuyorum, yutkunursam çok ses çıkarıyorum.

Gecelerden o melun geceydi, kalktım. Yutkundum önce üst üste üç kere, öyle kalktım. Korkumun soğuk teriyle yastığa yapışan birkaç saç telini, ardımda bıraktım. Tül perdenin arkasından kalkışa hazırlanan uzaylı hamam kubbesinin huzmeleri odanın içini tekinsiz, gölgeli bir loşlukla dolduruyor, anlam veremediğim bir fizik kuralını aşarak yük-

sek mi yüksek tavanıma türlü şekiller çiziyordu. Beklentiyle iç içeymiş, kucak kucağa asılıymış meğer korku; ve onu yendiğini sandığın an, içinde kalan boşluğu, o korkusuz boşluğu bir hain sırtışıla doldurmuş meğer beklenti... Ağır ağır odanın kapısına, koridora, derken sokak kapısına doğru, giderek hafifleyen her adımda ruha dolan bir ağırlık gibi birleştik ben ve beklentim. Dış etkenleri hiç saymıyorum, elbirliğiyle yarattığımız bu ağırlığı kaldıramaz, derhal hafiflemek ister gibiydik. Eh madem bir ortaçağ şövalyesi gibi çektik kılıcımızı, bir büyücü misali kaldırıverdik ışıklı asamızı ya da ne bileyim vahşi bir dişi kurt gibi avcımızın karşısına hırlayarak kırmızı gözlerimizi diki dikiverdik, olsundu artık bir şeyler, ele yapışan sakız gibi uzayan an kısıliversin, her şey bir çırpıda oldubittiye gelsin, hamam uzaya doğru göz açıp kapayıncaya kadar yükselip başka bir evrene ışınlansındı, sonra belki hemen ardından evin loşluğunu gideren ışıklar ışıklar, hatta neden olmasın, patlayan alkışlar... Yok, o kadar kolay değildi, cesaret hadi diyelim, anlık bir şey olsa da, benliği ele geçiren o güç duygusunun verimi, her verim gibi sende inatla zaman isterdi. Zamansa, en nihayetinde sen artık onun farkında olmadığında, içinden geçen lanetli bir şeydi. Ağırlaştığımızla kalmak zorundaydık işte, beklentim ve ben, bekleyip görmek durumundaydık, en fenası da evin kapısını açıp bir şekilde dışarı çıkmak zorundaydık.

Çıktım. Beklentimi, beklentimin ağırlığını ve hamami ufomu, onun eve yaydığı sisli, tekinsiz loşluğu içeride bırakarak çıktım. Yolum karanlığa doğruydu, çünkü apartmanın otomatığı her daim bozuktu.

Ah hâlâ ne kadar istiyordum için için, şu merdivenlerin sağa doğru kıvrılıp bittiği yerde baba-oğul-kutsal at hırsızlarını ellerinde teypleriyle bir görsem de, kendini pozitifizme adanmış bir bilim insanı gibi mağrur, elimde öyle fenerle dikilsem tepelerinde, dünyanın cümle cehaletini aydınlat-

sam böylelikle; yahut ömrünü batıl itikatların gülünçlüğüne ve dinin buna alet edilmemesi gereğine adanmış, batıla savaş açmış, açar açmaz da kazanmış bir din adamı misali gönençli bir şekilde, habire pır pır eden fenerimi iman dolu günlerle doğru tutsam diye, hâlâ nasıl bir ümit kıvranıyordu içimde. Fakat heyhat, ne dine, ne bilime ait olmamak üzere geldiğim bu hayatı, ve de inmekte olduğum merdiven boşluğunu inanmadığım bir şeylerin ışıyla aydınlatmam mümkün değildi.

Böyle görmezden geldiğim, oralı olmazsam var olmayacağına da inandığım hafif, ara ara ağzımı yoklayan bir diş ağrısı misali aklımın içine, yüreğimin sıkıştığı yere bir kelime doğuyordu ince ince... Büyü büyü büyü diye pis pis fısıldıyordu. Bekliyordum bekliyordum, lanetli kelime olmak fiiliyle de bir türlü birleşmiyordu. Büyü büyü büyü. Ah aklıma neler geliyordu, kutsal evliyaların huzurunu kaçırmıştım işte, olacağına bak sen, aylar boyu nedir, ne değildir diye eşelediğim gizli, pardon gizil güçlerini uyandırmıştım. Ama Anadolu neresi, Çukurcuma neresi? Ta tarihin ve Anadolu'nun içinden çıkıp bana musallat olacak değillerdi bence. Değmezdim o kadar mesafeye ve zamana bence. Büyü büyü büyü... Melun gece kadar, melun kelime.

Ağır ağır indim merdivenleri, pofuduk terliklerim ses çıkarmıyordu neyse ki. Elimde kalan eski yünlerden neredeyse metrelerce örerek sabahlık haline getirdiğim şeyin etekleri dolanıp duruyordu korkudan çarpılmış bacaklarıma. Korku filmleri meğer ne doğru ruh tahlili yaparlarmış, aynı böyle filmlerdeki gibi sol elimde bir fener, karanlıkta büyümüş gözbebeklerim, çarpılmış bacaklarıma destek olsun diye yapıştığım tırabzanda sağ elim olduğu halde, balın kaşıktan akış hızıyla kayıveriyorum aşağıya, ben merdivenlerden inmiyorum, merdivenler beni indiriyor, yani sanki bana öyle geliyor ve işte tam da bu hisle, birtakım şeylerin sanki ba-

na öyle gelmesiyle gerçeküstünün alanına bodoslama giriyorum...

Fenerimin aydınlattığı noktaya şaşkınlıkla bir kez, bir kez daha bakıyorum. Şapkacının deposuna açılan kapının tam çaprazında, merdiven altı tabir edilen yerin tam ortasında yani, gözlerime gerçekten inanamıyorum, bir küçük kapı bakıyor bana. Ses bu kapının kendisi gibi sanki, kulaklarıma çarpan titreşimleriyle, vücudumla etkileşime giren şey sanki bu kapının hikâyesi. Ses, hiç gelip bakmadın ki diyor, daha önce altı adımcık atıp bana doğru kafanı hiç uzatmadın, diyor, haklısın diyorum, pişmanmış gibi bakıyorum, inandırıcı olma kaygısı taşımıyorum. Yok, her ne kadar tekinsiz hissetsem de, beni buraya kadar çeken o seslere haksızlık yapıyorum. Onların bana söyledikleri, henüz pek anlamasam da kuşkusuz çok daha anlamlı, dokunaklı şeyler, geldindi git-tindi hesabı yapmayan şeyler... Tabii ya, her hikâyeyi başlatan bir merak unsuru vardır, sesler de benim hikâyemin başlangıcı olabilir pekâlâ, ben işte o hikâyenin peşine düşüyorum demek ki diye içimden geçiriyorum, plazadaki iş arkadaşımın hikâyesinin içine girmeyeyim yeter, dünya üzerinde yazılmış, yaşanmış, okunmuş bütün hikâyeler yine de ondan iyidir, diyorum. Ve hayatımda aldığım en derin nefesi alıp kapıya doğru karanlığın içine elimi uzatıyorum...

Kapıdan girer girmez can çekişmekte olan fenerimin pilleri son nefeslerini veriyor, ışığı içerideki loş ışığın derininde kayboluyor. Seslerin içinde bir ses fısıldıyor: Işık değil, ateş. Hava değil, nefes...

* * *

“Leylâ gelmiş, geldi mi leyli gelir, ateşin başında yer açın.”

Üç kişiler, üç gölge, üç karaltı. Hep hava, hep cıva diyorum kendi kendime, kırmızı kadifeden aslan ayaklı bir berjer lenduha gibi ortada boş duruyor zaten, ne yer açması. Ye-

rim, gotik-alaturka diyebileceğim bir tarzda döşenmiş olan müstakbel bodrumun tam ortasında duran şöminenin sol köşesinde. Çöker gibi oturuyorum içine.

“Şimdi nerden çıktınız desem, hep buradaydık, diyeceksiniz. Kimsiniz desem, senin ta kendin der gibi iç geçireceksiniz, gerdan kıracak bel bükecek, bilmiş bilmiş havalara gireceksiniz, bu hem modası hem içi geçmiş bodrum katı sahanesinden başka bir şey bulamadınız mı diye söylensem, kaş çatıp geleneklere işaret edeceksiniz... Pekiyi ey sevgili bilincimin alt ve dış yaratıkları, bilinçaltımın ve dışının bana söylemek istediği, bildiği bir şey var mı acaba, hani en azından şu duyduğum sesler konusunda?”

Pütürlü sesin ikinci cümlesi bu defa bir tokat gibi çarpıyor suratıma: “Önce zigonları dağıt!”

İşte bu emirle kendime geliveriyorum, sönü sönüveriyor nedensiz havalanmış yüreğim, coşmuş kibrim. Yeraltında veya yer üstünde, gerçekte veya gerçeğin dışında fark etmez, eşek gibi biliyorum, zigonları kim dağıtıyorsa kadınlar arasında, söz konusu gündeki –ya da bu durumda gecede ki, statü basamaklarının en altındadır o. Ve arası geri dönülmez bir şekilde yıllarla açılmış kadınlara ulaşabilmenin yolu zigonları dağıtıp üstlerine peçete sermekten, ortamdaki çayların her dem taze kalmasını takip etmekten geçer. Can havliyle fırlıyorum yerimden ve dağıtıyorum zigonları berjerlerden sarkan naylon çoraplı dizlerin önüne. Kafamı kaldırıp bakamıyorum ezikliğimden, peçete, çay servisi, kısır, poğaça ve jöleli pasta derken, ancak oturuyorum yerime. Tabagımı elime alıp küçük hanımefendi ısırıklarıyla kibarca çöplenemeye tam niyetlenecek oluyorum ki, çay servisini yeniden başlatmam gerekiyor. Öyle böyle derken tabaklar boşalmış çayda üçüncü tur dönülmüş, zigonların üstü kırıntı dolmuş ve sadede gelinmiş oluyor. Jöleli pastamın ikinci dilimi yüreğim gibi sünmekte, çayım soğumuş, boyun eğiyorum.

Saçını alttan toplayıp da uç kıvırcıklarını alnına perçem etmiş, etli butlu, kara kaşlı, kara gözlü, kolları farbalalı ipekli gömlekli olan, zigon emrini veren yani, hafifçe öksürüp “Evela mahiyetleri öğreneceksin,” diyor.

“Yazgısı karalılarımdanım ben. Yazmak yazgıya sahip olmak değildir, onu yeşillere, mavilere boğmak mümkün değildir. Yazmamıştır o, derler, o yazmamıştır mutlak; ve karanlık gelir yerleşir aheste aheste içine. Derken okumamaya başlarlar seni, zifire kesilir mazi ve ati. Karanlık mürekkebe ev sahibi hokka; kalemle birlikte parmak uçların, ellerin derken, saçların, eteklerin ve de kalbinle dalarsın içine, gırtlığına kadar, gırtlığıyla birlikte. Yazgısı karalılarımdanım ben, Fatma’yım ve aynı anda Aliye, çok değil bir on yıl sonra paranın pul olan yüzünde olacağım ya yine de görünmeyeceğim gözlere. İçtimai hafızada yer edinebilmen için onlardan olman gerekir, ben ne yapsam, ne yazsam, yer edemeyenlerdenim. Yo, öyle şuurlu bir iç çekmeyle bakma hiç sen bana, ne düşündüğünü biliyorum. Odam vardı benim, kendime aitti, yazı masam, kitaplarım, yazdıklarım, düşündüklerim... Kalktım, odamın duvarlarını hokka hokka mürekkebe buladım bir sabah, kadınlar çalışınız diye haykırdım, çıktım masif ağaçtan yazı masamın üstüne, bir vakitlerin hey gidi koca meşesi yabana atılmazdı, bir kere bile çatırdamadı ruganlarımın altında, seslendim öylece, ey cemaati müsliminin er kişileri, cümle zatı şahaneleri, aldatmayınız zevcelerinizi ve yapmayınız zevzeklik, birden fazla kadın almak düpedüz rezillik, efendim vakıa ayıp etmektesiniz pek fena, hele söz çarşafa, yeldirmeye ve dahi yaşmağa gelince yapışmaktasınız yeni gelin gibi kumaşa... Sen misin odam ve yazı masam var diyerekten sapıtıp ortalığı batıran, mürekkep vasıtasıyla nümayiş çıkaran, hem o vakitler leke çıkarıcılar falan nerde, yok tabii, duvarlar kalınca ebediyete kadar lekeli, yaşarken öldürdüler beni, gazetelerde, mecmu-

alarda ölüm haberimi okuttular bana. *Quelle catastrophe!* Sadece bu kadarla kalsa da iyi, zaman değişti, insan değişti, bu defa da mazinin içtimai hayatına dair verdiğim ayarlar beğenilmedi. Şimdi bir oradan bir buradan çekerler beni. Yazdıklarınız bakidir ama Fatma Aliye Hanım, diye bilir bilmez deme sen sakın, yazdıklarımın bir yarısı imparatorluğun diğer yarısı cumhuriyetin çöplüğüne gitti. Yine de para sıkıntısı çekmedim hiç, para zaten ne kelime, paşa babamın konaklarına sığıdım mı ki ben, utandım mı zevcimden okumak ve yazmak için alırken izin? Ne şuur vardı benim zamanımda, ne altı ne de dışı. O yüzden bu lakırdıları geçip hakikate ve hakikatin de ötesine geçeceksin, *ma chérie*. Yazgısı karalı, elleri mühürlüler ve beli bükülüler, hanidir seni bekledik. Ben yazgısı karalı, taşın sesi ben, lakin her gece duyduğun o seslerden değilim ben.”

Çay kaşığını alıp bardağın üstüne çıt diye kapatıverdi sonra, aynı anda hem Fatma hem de Aliye olan. Çay içmek istemiyordu artık, bunu anlamıştım ve tabii duyduğum seslerle onun bir ilgisi olmadığını da. Tam ağzımı açıp iyi ama, diyecekken, şömine başında oturan diğer kadın “Evela mahiyetleri öğreneceksin,” diye söze başladı. “Elleri mühürlülerdenim ben. Eli niye mühürlenir insanın? Yok öyle ortada drama falan, elimizdeki şifayı erkekler gördü de korktu da mühürledi de falan. Yok yok. Elin mühürlü olması çok sembolik bir şeydir. Nice nice yıllar önce şifa da, hastalık da dağıtılırken elle, bilimin ışığı, pozitivizmin aydınlığı vurmuşken insanlığın üzerine, yo hatırlamak bile istemem işte ben o günleri, dünya düpedüz cadılara kalmıştı. Kendi karanlıklarında salınırlar, etraflarındaki her şeyi de karalara bularlardı. Havaalarından yanlarına yaklaşılmazdı evet, iyilik de kötülük de onların ellerine kalmış, ellerinden akmış. Bilgeliklerine nasıl da kibir bulaşmış. Geçti tabii zamanları, nice oldu. Önce ateşin aydınlığında yandı bedenleri, bilimin

ışığı ellerinin şifasını söndürdü hemen sonra. Biliyorum bütün hepsini bizzat tıp hekimi profesör babamdan ve içimde yaşayan sezgilerle dolu o kadın ruhundan. Yine de bu sözlerime kapılıp büyülenme çok sen. Evladım ben komünistin tekiyim. Dünya üzerinde bir kapı kapanırsa eğer yüzüne, diğer tüm kapıları da kapalı bil sen artık, derim. Eller böyle mühürlendi işte, insanlık kendini bilime adadı, iyilikle kötülüğü birbirinin içinden çekip aldı... Fatma Aliye gibilere benzemem ben hiç. Etrafındaki bütün erkeklere kendini beğendiren, paşa babamın bir kenara itilen kabiliyetli kuzusu değilim. Dünyaya eşitlik ve barışın ve dahi adaletin nereden geleceğini çok iyi bilirim. Bu uğurda mahpusluk çektim, açlıkla terbiye edildim. Edildim de yine de ayaklarımı yere vura vura ben kimsenin karısı değilim, yazar Suat Derviş'im, demekten vazgeçmedim.”

Tek kelime etmeye niyetlenmedim bu sefer, sallanan küçük ahşap sandalyede düşkün bir prenses gibi oturan akça pakça üçüncü kadının konuşmasını bekledim başımı inatla öne eğip. Bu piyese katlanacaktım çaresiz, mideye indirdiğim o nefis jöleli pastanın üzerime çöken bu teslimiyetçi duyguda hayli etkisi olduğunu da söylemeliyim. Gelgelim zaman geçiyor, sallanan sandalyesinde nazlı nazlı sallanan üçüncü kadın bir türlü konuya girmiyordu. Ağır ağır kaldırdım başımı, açık renk bir çift gözle buluşunca bakışlarım “Of tepine tepine bir hâl oldunuz kuzum, Leylâ’yı da iyice korkuttunuz bak. Allah aşkına havanız kime?” serzenişi geldi. “Kızım bizler ‘Yeraltına Çekilmiş Unutulmuş/Unutturulmuş Devrimci Yazar Kadınlar Cemiyeti’nin asil üyeleriyyiz sadece. Bir şeyler yazdığını, çok okuduğunu duyduk, belki sesimizi yaşadığın güne duyurabiliriz diye, bir umut çektik seni içimize. Uzun zamandır kimseyle konuşamıyorduk, kimse senin kadar net görmedi bizi, kimisinde seslerimiz soldu gitti, kimisinde görüntülerimiz silindi, bir göründük

bir kaybolduk. Sanaymiş bak kısmet. Meğer seni bekliyormuşuz. Eh apartman da aynı olunca tabii, bir parça da kolayımıza geldi. Ah rica edeceğim kusuruma bakma, bu arada kendimi doğru düzgün tanıştıramadım sana. Bendeniz genç hanımların ve evlatlarımızın sesi, Gönül Abla'nın bile ilham perisi yazar Cahit Uçuk, seninle tanıştığımıza, tanıştığımızı çok memnun olduk, cici."

İyi ama diyerek kekeledim, ben edebiyatçı değilim. Cici, deseniz, onu da bilemiyorum. Roman okumadan duramam ama öyle dizi film falan izler gibi yani. Neden ben görmüş, duymuş olayım ki sizi? Üstelik okumadım hiçbirinizi, isimleriniz bile bende hayal meyal, hatta sorsalar şimdi, derim ki erkek yazar! Benimle nasıl bir ilginiz olabilir ki?

Gözlerinin içine baktım tek tek, hiçbir şey göremedim. Bir boşluk vardı orada sanki, boşluğun içinde bir ben, başkası değil, başka birisi hiç değil... Korktum yine, indirdim gözlerimi. Kendi kendimin izleyicisi olmaktan, daha bu yaşımda delirmiş olmaktan hemen vazgeçtim ve cevap vermelerini bekledim. Derken, aşk dediler, hep bir ağızdan. Biri var aradığımız, onu bulacaksın, o bir tek sana yanar, sana kanar dediler.

Bir kahkaha patlattım, dayanamadım, öyle ciddi, öyle dramatik bakarlarken yüzüme. İstanbul'da, bırakın İstanbul'u, Çukurcuma'da kaç tane Leylâ vardır yahu kim bilir! Sırf adım Leylâ diye, ezeli ya da edebi aşkı falan geçtim, bir gecelik olayım bile uzun zamandır yokken, neyin kimin kahramanıyım ben, diye, öyle aklıma gelişine sordum Yeraltına Çekilmiş Unutulmuş/Unutturulmuş Devrimci Yazar Kadınlar Cemiyeti'nin sevgili asil üyelerine.

Sonra acaba anlıyorlar mı içimde kıvranan merakı ve hevesi diye kaygılanmadan kaptırdım kendimi üstten üsten sorulu azarlama tarzındaki vaazıma. Onlar cevap vermedikçe, dalga dalga yükseldi içimdeki hayal kırıklığı ve öfke. Bunca

günün çilesinden, delirdim endişesinden, bir şeyler olacak kesin, bak nasıl hissediyorum, hevesinden elimde kala kala üç geçkin, edebiyatta bile esamesi okunmayan kadının hayalinin, hayaletinin kalması, beni bir tür çılgınlığa sürüklemeye başlamıştı. Ben bağırdıkça gölge bedenlerinin titreşimi artıyor, ben sordukça ve sorularıma cevap alamadıkça odanın içinde bir rüzgâr peyda oluyor, zigonları deviriyor, zigonların üstlerindeki boşları yerlere serip döndüre döndüre odanın ortasına sürüklüyordu. Rüzgârım coştukça sanki daha da yaşlanıyorlardı, daha ağlamaklı, daha titrek, daha gölgeli oluyorlardı. Sonra bir an, şömineye takıldı gözlerim, usul usul, çıtır çıtır bir ateş, orada öylece kendi halinde yanmaya devam ediyordu. Odanın içinde bu kendi kendime yarattığım kıyametten bir tek onun etkilenmediğini gördüm. Temelden yoksun hiddetimle havaya kalkmış sol elimi indirdim yavaşça, yerlere saçılmış çay bardağı kırıklarına, kısır, jöleli pasta artıklarına basa basa çıktım gittim sonra, hiç bakmadım arkama.

çağrının reddedilmesi

çoktan ölmüş bir kadın bu çağ

Kim büyük bir aşkın kahramanı olmak istemez ki, bu kupkuru, yapayalnız, aşksız kalmış hayatın dip sularında büyük bir aşk pınarının kaynadığını, ince, nazlı ama bir o kadar ısrarcı, kararından dönmez sarmaşık kolları gibi bütün o di-bi sardığını, sardıkça suyun kabardığını, yatağından taşacak kadar coşkuyla aktığını ansızın öğrenmek; aslında sevildiğini meğerse unuttuğunu, suspus olmuş dillerin konuştuğunu, kör gözlerin aniden ışıkla dolduğunu fark etmek istemez ki? Yaşamak unutmakmış, aşksa hatırlamak değil miydi hem; unutuluşu, hatta hiç olmamışı uyduruşu?

İndiğim gibi ağır ağır çıkmıştım yine merdivenleri. Korku, heyecan ve beklenti, apartmanın demir kapısının aralığından sıvışıp gitmişler, içine düşecek kim bilir hangi başka yüreklere doğru yol almışlardı çoktan. Eve girmiş, terlikleri çıkarıp ayakkabılarımı giymiş, üzerime montumu alıp atmıştım kendimi ben de sokağa... Çukurcuma'nın karanlık sokakları yılankavi hareketlerine karanlığı katmış önümde kıvrılıp duruyor, hamamın isisi hem görüşümü bulandırıyor hem de genzimi hafif hafif yakıyor. Gecenin bir vakti öy-

le aklıma esti de sokağa attım kendimi demek, yürek işi. Yaşadığım sokağın hemen köşesinde her gece saat ikiden sonra beliren eski Amerikan arabasından hep olduğu gibi Bergen'in sesi yükselmekte, camları kapalı olduğu halde içeride istiap haddine ulaşan dumanlar hafif hafif dışarı sızmakta, mor ışık patlaması da cabası. Arabanın karma cinsel kimlikli ortamından ateş fışkırıyor, yanından geçerken kaportasına yanlışlıkla sürtünsem sanki, sürttüğüm yer yanacak gibi fışkırıyor.

Arabaya hafifçe değdim, yanmadan geçtim, içeriyi göz ucuyla süzdüm, fışkıran hararete her zamanki gibi öykündüm. Kolaydı öykünmek, benim gibi dingin, benim gibi hayalsiz ruhlar hiç yapmayacaklarını bildikleri şeye kolayca öykünürler çünkü. İçlerinin donukluğunun hem ruhun hem bedenın kalkanı olduğunu, sinsice, bilirler. Kıpırtısız bir göl yüzeyine yavaşça atılmış küçük bir taştır öykünme, yüzeyde, yüzeyi de, dibi de etkileyemeyecek birkaç küçük, zahmetsiz halkadır. Sonrası malum, sonrası hep aynı kıpırtısızlık, hiçbir şeyi göstermeyen boş, o bomboş göl yüzeyi ya da etrafı süslü, kıvrım kıvrım çiçeklenmiş, gümüşlü bir el aynası. Bir söz daha vardır burada öykünmenin yanında süklüm püklüm duran; aşına. Sanki hayatta görülecek, duyulacak her şeyi görüp duymuş, sevinçlerin en iç titretenini, acıların en kahredenini, görmeden, duymadan, tatmadan tüm varlığıyla yaşamış bir aşına ruh. Karşılaştığı hiçbir şeye şaşırıpamayan, mucizenin en büyüğüne tanık olsa heyecanlanamayan... Olan biten her şeyi, sanki önceden bilmiş gibi, doğarken ölmüş bir ruh. Gözleriyle gördüğü gerçeğin gerçek olmadığını bilmekle lanetlenmek, aşına kelimesinin gizli anlamı olarak, yeraltında en azından, kabul edilir, belki. Aşinalık, öykünmenin sinsi kardeşi.

Evet, tam olarak aşk ile büyüünün yan yana anılması konusuna açıklık getiriyorum aslında burada. Birileri, bana bü-

yük aşkımı hatırlatmaya çalışsa da, ben bir anlığına hevesle bu hiç hatırlamadığım hatıralara sarılısam da, aslında o aşkı hiç yaşamadığımı için için biliyorum. Yaşamadan yaşadığımı hissediyorum. Ne onların Leylâ'sıyım ben, ne kendimin ne de sözde Mecnun'un. Ayaklarım dönü dönüveriyor sanki her adımda, semtin kırık dökük biçimsiz kaldırımları, oradan buradan fırlayan çıkıntılar, girintiler her tökezleyişimde kararımın katiliğine katilik katıyor. Tombul kadın yazarlarımın teklifini reddettim. Yapacağım tek iyilik sizi okumak olur ancak, dedim. Örgüt işleri, bırakın beni, zaten bizim kuşağa ters. İş mücadeleye gelince, zaten pek de olmayan olaylara karışmaz, derslerimize konsantre oluruz biz, olurduk biz yani, dedim. Yine öyle yaparım, diye yüzlerine yüzlerine, yersiz bir gururla yapıştırdım. Delirmişsiniz siz, beni köpeğin önüne kemik atar gibi seslerle kendinize çektiniz, yeraltında, yeraltından işlerinizi yürüteceksiniz! İş de iş olsa, ne olduğu belli değil. Aşkta meşkti derken o adam, her kimse işte kahramanınız bana bulduramazsınız, maşanız değilim ben. Mezarlık faresi hiç değilim. An geçti, zaman geçti, hayat geçti siz bodrumlarda fare gibi sürünürken. Şehirde, ayakaltında mezar mı kaldı zannediyorsunuz hem hâlâ. Yıl olmuş 2000, hepsinin üstüne beton döktük biz. Çöp kutularından başka pislik yok hayatımızda, çok şükür. Gecekondu yok, mezarlar, mezarlıklar yok, berhaneler, kerhaneler, yetimhaneler yok. Hepsini sürdük şehrin dışına. Mühendislerimizin ışığı yol gösterdi bize. Kaymak gibi beton, üstü fayanslı seramikli oh, pırıl pırıl, lokum gibi. Bi su tutuyorsun, oldu mu sana mis gibi. Şehirde sadece yaşam var, ölüm bir tek sizin gibi içi geçmiş hayaletlerin gölgelerinde kaldı. Hem bari benim hikâyemi yazacağınızı, benden büyük bir kadın kahraman falan yaratacağınızı uydur saydınız. Efendim ben aslında âşık olduğum, ama hatırlamadığım adamı bulacağım, o adam sizin ve kuşaklar boyu ya-

zan tüm kadın romancıların kahramanı olacak. Sonra hepimiz birleşip olayları tersine çevireceğiz! Kahramanı alaşağı edeceğiz. Ondan kurtulunca sizin yüzünüze gözünüze renk gelecek, hayalet olmaktan kurtulacaksınız, beni de katil yapacaksınız... Ortamda nabız gibi atan kelime nasıl da belirginleşti ben böyle özetleyince, delilik delilik delilik. Yüzleri gözleri bembeyaz oldu. Zayıf varlıkları daha da soldu. Huzursuz kıpırdanmalarının sesi, berjerlerin eski yaylarının gıcırtilarına karışıyordu.

Gece aşk kusuyordu. Çukurcuma'yı Beyoğlu'na bağlayan metruk yokuşlardan birinin ortasına doğru ilerlemiştim. Şehrin en gözde travesti kulüplerinden birinin önü silme genç erkek kaynıyordu. Ruhları, kariyer çabaları, hayat mücadeleleri bir anlığına durmuş, günü unutmuş, hiçbiri birbirinden ayırt edilemeyen, yaşsız, renksiz yekpare bir erkek tabakası. Yanlarından kös kös geçerken kimseler bana bakmıyordu. Aşk beni kusuyordu, Unutturulmuş Devrimci Kadın Yazarlar ne bilsin! Ben şimdiden onların hayal kırıklığıyım, ama onların durumu da kabul etsinler ki pek de parlak değildi hani. Ne bileyim bir Bizans kraliçesi olabilirdi mesela aralarında, şöyle işini bilen, nice taht oyununun üstesinden gelen ya da inkılabın aydınlığını yüreğine meşale yapmış bir Cumhuriyet kızı, belki Anadolu'nun derinliklerinden çıkıp gelmiş bilge şifacı Şaman kadını. Bahtı açıklar diyebilirlerdi kendilerine, ya da mesela pamuk eller... Bir umut, ümit, nasip, kismet, hayra dair bir his koyabilirlerdi içime. Çetin bir arayış, zorlu bir yolculuk ama sonunda zafer, mutluluk, muvaffakiyet vaat edilebilirdi. Herhalde gudubetlik bende diye geçirdim içimden. Fatma Aliye, Suat Derviş, Cahit Uçuk. Kim bu kadınlar? Edebiyat sahnesinden silinmiş bu üç hayal yazarın ne işi olabilir benimle? Fatma Aliye adını hafızamı zorlayarak ta eskilerden bir yerlerden, lise edebiyat kitaplarından belki, belli belirsiz anımsıyor gibiyim. İlk ka-

dın yazarımız. Hepsi bu kadar. Ve sahi, neyin devriminden söz ediyor olabilirlerdi ki! Yeni bir edebiyat ekolü değillerdi herhalde, benim yaşadığım zamana dair söyleyecek sözleri olamayacak kadar yaşlılardı, hani nasıl desem yaşlıdan ziyade, eskimişlerdi. Ölümünü benim on birinci yaşıma kadar uzatan büyükninemin ballandıra ballandıra anlattığı Boğaziçi yalılarını getiriyorlardı aklıma; gönüllerinde bize eski gelen bir âlem taşıyan, bizce meçhul bir ilim yaşayan ve ah, ömürleri hayallerine uymamış ihtiyar hanımlara benziyorlardı. Hem kadın yazarlarımızın bir araya gelip devrim nevinden bir kalkışmaya giriştikleri de hiç çalınmamıştı kulağıma. Kadın yazarlarımız... Bunu şimdiye kadar hiç düşünmemiştim ama, saysam bir elimin parmaklarını geçmiyorlardı. Yoksa geçiyorlardı da, tıpkı bu üç hayalet yazar gibi, yazdıkları anda sözleri siliniyor muydu sayfalardan? Ev işi yapmak gibi olabilir miydi yazmak onlar için, sildiğiniz anda yeniden kirlenen yerler, yıkadığınız anda yeniden biriken bulashıklar gibi, hiçleşmeye, var oldukları anda yok edilmeye mahkûm lanetliler, öyle olabilirler miydi?

Hepsi de ağız birliği etmiş, beni onların yanına çeken o gaptipten gelen seslerle alakalı olmadıklarını söylüyorlardı. Ne demek istediklerini kavramıştım az çok. Ama anlamadığım çok önemli bir nokta daha vardı, seslerle ilgili benden ne gizliyorlardı? Çağrılarını katiyetle reddetmiştim ama merak içimi sarıyordu. Fantastik, büyümlü olmasını umduğum kişisel hikâyemin bir tür aşklı meşklı yavan polisiye maceraya dönüşüyor olması da canımı çok sıkıyordu. Üzerime çöken edebi ağırlık da cabası.

Yokuşun sonuna gelmeden, soldaki ilk sokağa döner dönmez, karanlığın ve gecenin sesi değışti hemen. İstiklal'e çok yaklaşmış olmanın hararetiydi bu, saflar sıklaşmış, geceden yana beklenti artmıştı. Daha fazla ilerlemeyecektim neyse ki. Çukurcuma'dan çok uzaklaşamazdım ben. Hani-

dir âdetim olmuştu, caddeye hiç çıkmaz, semtin Beyoğlu'na varan yokuşlarında ve kesişimlerinde sürükleye sürükleye gezdirirdim bedenimi. Gündüz güneşin, geceleyin neonlara yeni yeni karışan led ışıkların gölgelerine basa basa, gölge bedene dönüşmüştüm sanki. Devrimci kadın yazarlarımın bedenlerinden çok da farkım yoktu doğrusu. Başka bir Çukurcuma haritam vardı ancak benim. Kimi yerde semtin dışında, kimi yerde semtin çok içinde sayılırdı şahsi sınırlarım. Kuzeyde Galatasaray Hamamı'nı biraz geçer, sağdaki ilk pasajın önüne kadar gidebilirdim sözgelimi. Pasajda hem sahaflar hem ikinci el kıyafetçiler dizi dizi, bir taşla iki kuş vururdum, güneydoğuda ise Firuzağa'nın arkasından Tophane'ye inen yolu takip eder uzaktan uzağa denize bakabilirdim. Bu sınırları belirleyen şey, o sınırların dışına adım attığımda etraftan gelen tepkilerdi. Rengim uçuyor, betim benzim atıyor, daha da ilerlersem etraftaki insanların dikkatini çekecek solgunluğa erişiyor, gölgeleşiyordum. Sanki bir tek Çukurcuma'nın içinde yaşıyordum. Sevmeyen seilmeyen, görmeyen görülmeyen, kendi kendine sayıklar gibi kopuk düşünce parçaları arasında gezinen zayıf beden titreşimimi durduran tek şeydi duygularım. Üstelik bedenimdeki bu uğursuz dönüşüm zihnime de sirayet etmiş, tek bir düşünceye odaklanamaz olmuştum. Aşk için iç çekerken, kriz ne zaman bitecek ki acaba diye belki bininci kez kahvedeki emekli amcalar gibi meraklanıyor, bir arkadaşına sizin oralarda iş var mı diye sorarken, banka hortumlamanın iktisadi açılımlarına kayıveriyordum. Ayten'in nereden çıkardıysa, "yüzünü doğaya çevir çok bunaldığında" adlı öğüdü geliveriyordu sonra aklıma ve evet yüzümü doğaya çeviriyordum. Doğa bende düş kurmuyordu, acı acı biliyordum, için için kuruyordum. Doğa diye bildiğim şey, nasıl da dekordu adalarda, insan orada ekip biçmez hem. Olsa olsa gül, şakayık, ortanca. Hep süs, bu kriz-

de ss de neymiş hem. Ortancaların doğal olarak sürdürülebilir tarımda yeri olamaz, ya da en azından sürdürülebilir ekosistemin içinde bir ayrıcalığı. Ah, bir adaya gidebilseydim hem, ne kadar zaman olmuştu. şu tezi bir bitirsen derdi zihnim kendine, tezi bitirebilirsen eline yüzüne kan, içine can gelecek, o zaman rahat rahat gider gezeriz nasıl olsa, diye kim bilir kaçıncı kere. Kendime söylediklerimin çoğu zaman yalan olabileceğini hanidir kavramış zihnim, peki ya o rüya diye fısıldıyor yine sinsice. Kanlı ada rüyası? Adaya gidersen, gerçek olursa ya hepsi?

Gecenin içinde dolanan ayaklarım beni ağır ağır, bir bilmeceyi çözer gibi, o sağdan soldan kazandığım ufak tefek paraların kaynağından birinin önüne getirmişti nihayetinde. Meleğim Fal Kafe'ye. Haftanın iki günü öğlen birden akşam dokuza kadar burada fal bakıyorum. Kimsenin haberi yok, hatta mümkünse benim bile... Garsonlarca, "Mecnun'un araya araya deliye döndüğü Leylâ, aşk falınıza bakıyor, buyrun buyrunnn," diye takdim ediliyorum. Büyük çalışmamı bitirmek için küçük bir maddi destek. Ah şekerim, derim, Leylâ olan benim amma bak burada bir Mecnun var senin yolunu gözleyen. Bak bak, vallahi billahi burada. Kahve telvesine umutla çöker başlar. Sanki gözleri şaşı bak şaşırdaki gibi uzun süre diksen, iyice iyice belertsen, altında arabası, elinde evrak çantası, plazaya girdi girecek bir janti Mecnun tehtaşı geiriverecek yzkparmağına, burnundan kahve kokusu da, ne mutlu sana, hiç eksik olmayacak. Ortamdaki yoğun sigara dumanı bakışlarıma buğu, yanda yirmi dört saat halaya duran türkü barın dangirtisi sesime gizem katar. Orta sınıfa çıkma mücadelesi veren alt-orta-yoksul hayallere motivasyon, direnç ve buradan çıkıp köşeyi döner dönmez unutulacak bir yalan borcum vardı sanki dünya için. Taksit taksit dyordum. Uzun hırkalarımın kollarını parmaklarıma doğru ekiştiriyordum. Geleceklerini merak

etmiyorlardı aslında, bunu çok iyi biliyordum. Bugünün hayalini geleceğe taşıma umudu içinde geliyorlar, bu yükü bana devrediyorlardı beş dakikalığına. Ancak bu ağır yükü taşıyabilenlerin geleceği değiştirebildiğini için için hissediyor ve zalimce hiç ses etmiyordum ki Mecnun'un uğruna deli divane olduğu Leylâ'sı, haftada iki yarım vardiya işte böylelikle ben oluyordum.

Meleğim Fal Kafe, açıldı tabii. Bu sokaklarda ne kapanırdı ki, ömrün yazılmamış, boş geçmiş sayfalarından başka. Yan yana barlar, kafeler, türküevleri, en ucuz şarapları satan büfeler, masalar, sandalyeler, hasır tabureler ve hepsinin üzerine çökmüş içine işlemiş bir sis; pişen et dumanı. Köşe başlarına yığılmış çöp dağlarından sızan pis sulardan sokağa yاپışan ayaklarını kendine çeke çeke yürüyen bunca kalabalık, bunca gürültü patırtı, bunca iç bulandırıcı koku o tertemiz sayfaların bomboş olduğunu bir kez daha unutmak içindi sanki, başka ne yoksa? Ayten, kafenin falcı kadınlar güruhundan en sevdiğim, kafatasından fışkırmış gibi duran zapt edilemez kalın telli kıvrıcık saçlarına sahte Tibet işi bir bant sarmış, siyah kalın bir göz makyajı yapmış, uzun kirpikleri kalitesiz rimelle birbirine yapışık, kocaman ela gözlerini kırpıştırıp yaka paça oturttu beni karşısına, sevinçli. Neskafe kupasında içtiği biranın yarısını mutfaktan bir koşu getirdiği bir diğer kupaya paylaştırdı. Öyle çantasız, sapsız, mont içi örgü sabahlıklı halimi görünce uzattı bir sigara da bana. Karşılıklı içmeye başladık. Ayten'in elinde bir ejderha dövmesi, ejderhanın gözlerine kilitleniyor gözlerim sigaradan çektiği her nefeste. Yazgısı karalılar, yazgısı karalılar... Ayten'in ortaparmağından bileğine uzanan bir tür bilezik, bir üst sokaktaki tezgâhta zibil gibi satılan imitasyonlardan, adı şahmeran, şıkırdayıp duruyor, eli mühürlüler, eli mühürlüler... Oturduğumuz hasır taburelere bakıp beli bükülüler diyorum yüksek sesle. Ayten çıkan kamburunu fark

edip, “Valla bu iş bende kalıcı hasar bıraktı şekerim, kamburum çıktı bir, su gibi yalan söylüyorum iki,” diyerek bir kahkaha patlatıyor.

Ayten eski devrimci, yeni yeni çağcı, içinde yaşadığı çağın yeterince yeni olmadığına, daha da daha da yeni olması gereken bir dünyaya inanıyor, haklı. Bu konuda devrimci aşkı Ali'nin cezaevine düşmesinin de hayli payı var ya, bu konuyu gündeme getirmiyor inatlı bir ısrarcılıkla. Üzerine gitmiyorum hiç, inatlı ısrarcılık Ayten'in yaşama sebebi. Annesi başka bir adama kaçıp babası da ölünce anneannesi kalan dört çocuktan ikisini seçip diğer ikisini postalamış çocuk esirgemeye. Diğer ikisinden biri Ayten. Çocuk esirgemedede büyümüş, büyüyünce orada memur olmuş kalmış. Gündüzleri memure, geceleri Meleşim'de falcı. Başka türlü yetmiyor aylığı giyime kuşama, yemeye içmeye... Ayten ayakkabılara para vermeye çok meraklı bir de. Hayatta birileri için, diğer ikisinden biri olmanın intikamını, hemen her hafta mutlaka diğer tekini de denedikten sonra yeni bir çift ayakkabıya sahip olmakla alıyor. Ben onda görüp ay çok beğendiğim ayakkabıların otuz altı numarasını yine ona ısmarlayıp alışverişten yırtıyorum çoğu zaman. Parasını da aramızda hallediyoruz, benim yevmiyemin bir kısmı her ay düzenli olarak Ayten'e geçiyor, olup bitiyor. Ayten, benim Anadolu azizeleriyle pek ilgilenmiyor ama yalnızlığım, dökülen üstüm başım, kırıkları alınması gereken saç uçlarım hep dikkatinde. Arada başım sıkıştıkça önünü sonunu sormadan borç da veriyor bana. Bahşış kutusunu da patlattığımız oluyor bazı bazı. İkimiz de biliyoruz ki ortaklaşa bir suç varsa arada, bir gün bir yerinden illa ki sökülecek dostlukların kıyafetine teyel üstüne teyel atılıyor, arkadaşlıklar daha bir sağlam oluyor bu hayatta.

Uykun mu kaçtı yavru, diyor, ne oldu azizelerin mi dürttü seni gece gece, yoksa yine o kanlı ada rüyası mı? Ayten

yavrunun sonuna eklediği m harfiyle de meşhur bir insan benim gözümde. R'yi bastıra bastıra, u'yu kısacık söyleyerek bana sesleniyor. “Dürtmeyi falan boş ver de, sen bi fal mı baksan bana ya?” Yandaki türkü barın gittikçe hararetle- nen davulunun sesine karışıp yitip gidiyor sanıyorum sesi- mi ama Ayten ayarı almış Şaşı'ya sesleniyor bir orta kahve, diye. Şaşı beş dakikaya kallaviyi getirip sürüyor önüme. Ha- yırdır Leylâ Abla, gece gece fal günahdır ya, sen de bilirsin? Başlatma oğlum günahından, diye savıyor Ayten Şaşı'yı. Ba- cak kadar boyuyla, bi yaptığı işe bi de hoca akıllarına bak sen. Onun Şaşı'yla böyle sert konuşmasına kızdığımı biliyor. Daha ben bir şey diyemeden; ergen efendiliği bunlar, yok- sul ezikliği, Bağcılar'dan İstiklal'e belediye otobüsüyle üç sa- atte gide gele yanıyor işte ergen beyni, daha bir-iki sene geç- meden çakalın teki olacak, geçer bu batıllı dini bütün haller, şimdiden ezmeli başını, karışma sen, diyor. Karışmıyorum. Aklım benim yazar kadınlarda, bir de aşkta. Kararım ka- ti, kararım kati diye içimden tekrarlayıp duruyorum. Bir de merak tabii, acaba benim herkeslerde ay hemencecik gördü- ğüm janti Mecnun'dan bir tane de bana görecektir mi Ayten? Ters dönmüş kahve fincanı soğumaya yüz tutarken, “Bizim çocuklar kek yaptı, getirsin mi Şaşı bir dilim?” Kek sözünü duyunca belli belirsiz ürperiyorum. Ekşi bir acılık yürüyor midemden ağzıma doğru. Bir şey demeden yüzümü buruş- turuyorum sadece ve sözü değiştirmek için hadi diyorum, soğumuştur artık. Ayten elini çakma şahmeranının büyü- lü gizemine kaptırmış, bileği oryantal dansını tamamlayan bir dansözünki gibi kıvrıla büküle alıyor fincanı. Ne diyorsun Ayten, var mı bir şeyler bana? Yok diyor. Aşk yok, para yok, aile uzakta, ailede sıkıntı yok, ot yok, bok yok. Kendin ka- dar sıkıcı işte falın da, ben ne diyeyim ki diyerek savıyor falı- mı. Tam fincanı telve işi bezemelerle dolmuş tabağına koya- cakken bir an duraksıyor ama. “Tabağında çok garip bir şey

çıkılmış ya, bak. Bak bak Allah aşkına,” diyor, kafalarımız ta-
bağın tepesinde bir an birleşiyor öyle.

* * *

Çağrıyı reddedenlerin başına neler gelebileceğini okudu-
ğum fantastik romanlar sayesinde az çok biliyorum. Yaşam
artık çiçeklenmez olur, dünya taşlı, topraksız bir kuru çö-
le döner, falan. Taş, toprak, çöl, çiçek. Hepsi hayatımda ve
Çukurcuma’da zaten olmayan şeyler. Bir de kendi içindeki
Tanrısal iradenin egoya yenik düşüp bir tür canavara dönüş-
mesi hikâyesi falan var ki, ne egosu ne Tanrısalılığı diyorum
dışımından bile gülerek. Yeni çağcı Ayten duymasın deyip de-
yip kahkahayı basıyorum hatta. Evin tavanları çok yüksek,
mefruşatçıların önündeki sepetlere karmakarışık yığılmış
parçalardan seçip aldığım perdelere uymuyor çerçeveler.
Onlara ara ara bakıp iç çekmek âdetim. Tek istediğim nor-
mal ve görünmez olmak. Ama kriz beni alıp alıp standardın
dışına atıyor, standart perdelere uymayan pencere evler ve-
riyor. En azından komşularım için görünmez olmamı engel-
liyor. Evin kendisi zaten başlı başına bir hayal bir umut kı-
rılması değil mi geçim derdine düşmüş bir kadın için; son-
ra evi boş verip evin dışında çalışan kadınları düşünüyorum.
Ve onların kendileri için durmadan mırıl mırıl anlattıkları
hikâyeleri. Kim kimin çölünde yaşıyor, merak ediyorum.

Azizeleri attım bir kenara. Augustina, Roberta, Milena...
Hıristiyanlığın içinden ben Leylâ’nın hayatının içine içine
parıl parıl parlayan bekâretli ışıkları zayıflıyor. Onların ışık-
ları zayıfladıkça sanki perişan perdelerim daha da kısalıyor.
Azizelerden koptukça iyiden iyiye Meleşim Kafe’nin falcı-
sı Leylâ oldum, ikiden dörde çıkardım çalışma günlerimi.
Yaptığım hesaba göre, iki ay bu şekilde çalışırsam, üçüncü
ayın ilk haftası çıkıyor adaya bir günlük gidiş dönüş vapur
ve Prinkipo Meyhanesi’nde Fıstık Ahmet’in kafasına göre

müşterilerinin önüne koyup gittiği mezelerle donanmış sofraya parası. Hedef küçülttüm, aklım rahat, diyorum. Hayat dediğin işte böyle, ufak ufak yaşamak, diyorum. Hamasi cümleleri seviyorum.

Tamam peki, öyle çok da rahat değilim tabii. Düşünceleirim, prensesin kırk kat yatağının altındaki bezelyesi, rahat vermiyor hiç. Bir kat altımdaki Unutturulmuş Devrimci Kadın Yazarlarım, canımı sıkıcı üç bezelye tanesi. Kendi ışığı parlamıyorsa insanın, ne bezelyeler, ne melekler, ne azizeler ışık tutabiliyorlar üzerine. Neden parlamıyorum peki ben, neden kıstım ışığımı gün geçtikçe?

Kendi kendime söylemesi çok zordu. Bir kahraman olmayı öyle çok istiyordum ki... Bence bir kahraman olmalıydı yaşarken insan. Olamıyorsa ölmeliydi. Aynı anda hepsini arzuluyordum: Güzeller güzeli olup bütün erkekleri peşime takayım, yeryüzünde yaşanan en büyük aşklarla anılayım. Derken dehası tüm dünyayı parlatan beynimle olmadık keşiflere imza atayım. Sayamadığım paralarımı büyük bir şefkatle ihtiyacı olanlara dağıtayım, Kopakapana sahillerinde meyve kokteylimi yudumlarken meyve parçacıkları gönül rahatlığıyla süzülüp geçsin boğazımdan, hiç mi hiç vicdan azabı duymadan... Bir kahraman olmalı, olamıyorsa ölmeliydi insan. Büyük bir keşif yolculuğu olsundu benimkisi, dünyada ayak basılmadık yer kalmamıştı ama, alıp çantamı sırtıma yollara düşeyim, üç bin yıldır uyuyan bir tohumun peşinde ömrümü geçirip o tohumu evime ülkeme getirmeyi başarabileyim ya da kayıp bir uygarlığın kayıp dilini çözerek kendimi bulabileyim... Fakat dediğim gibi kıt hayal kurma yetimin de katkısıyla, zamanı geçmiş kahramanlık destanlarından başka hiçbir şey kalmıyordu ellerimde. Kahramanlık hayallerim, ilk buluşmanın ardından bir daha edilmeyen telefonlarla, bitirilmemiş üniversite tezimle ve gelecekte kendimin nasıl bir yerde olduğunu bir türlü göremediğim için

anlatamadığım işe alınmama hikâyelerimle birlikte, avcuma düşmüş neşeli bir kar tanesinin erime hızında son buluyordu. Kahramanlığın çağı geçmişti. Ben geleceğimde ölüyor ve güzel bir bahçeye gömülüyordum. Artık böylelikle olmayan ciğerlerimle rahat bir nefes alabiliyordum. Buydu hikâyem, tüm hayalim, acınası arzum. Peki ama öyleyse kahramanlığı yazabilirdim, ya da yönetebilirdim pekâlâ filmlerimde. Yahu ne duruyordum?! Yazarların, yönetmenlerin ve siyasetçilerin kendilerini mecburen birer kahraman olarak yarattıklarını hiç mi fark etmiyordum? Ah ama farkındalığın yeteneği geliştiren bir şey olmadığını ergenliğimden beri biliyordum, tıpkı duyarlığın acıya ve hüzne deva olamadığını bildiğim gibi. Bir kahraman olmalı, olamıyorsa ölmeliydi insan, ışığı-mı günden güne böyle böyle kısıyordum. Okuyarak, izleyerek, ve sanırım ufak ufak delirerek ölüyordum.

Ah evet, kim büyük bir aşkın kahramanı olmak istemezdi ki. Kahramanlıktan vazgeçiyor, aşktan geçemiyordum işte. Ölümüm uzayıp gidiyordu önümde. Elimde zayıf ışığım, onu unutuşun ve hatırlayışın kapkaranlık duvarlarına tuta tuta, yarı kör, yarı ahmak ilerliyordum.

Düşünmemeye çalışıp o nursuz, uğursuz hayalet bezelyelerimin çürümesini inatla umut ederken ben, yetmezmiş gibi, kış geldi. Upuzun süren, mevsimlik olduğunu kendi bile unutacak kadar uzun süren sapsarı sonbahar bir gün, aniden gidiverdi. Kış, hep olageldiği gibi gökyüzünden inmedi ama, yeraltından çıkageldi Çukurcuma'ya. Semt, mazgallardan çıkan soğuk, küflü, ıslak ve eski bir havayla ağır ağır soğumaya, soğumak da değil, düpedüz solmaya başladı. Binalar, bodrum katlarından, bodrum katlarına açılan görünmez sözde Bizans dehlizlerinden yukarı doğru üflenene, zamanı soğukta durdurmuş, o kalıcı, o eskimiş havayla kaplandı. Sanki kış Çukurcuma'yı hatırladı, yoksa semt hep sonbahar da kalacaktı. Çukurcumalıların evvela ayaklarının üşüme-

si bence bundandı, kalın kalın çorapların üzerine botlar giymeleri. Soğuk ayaktan başlayıp bacaklara, oradan kasıklara, gövdeye, ellere ve nihayetinde burnumuzun ucuna varınca, Asri turşucunun bol tuzlu turşuları, bakkalın rafında hanidir unutulup toza kesmiş tahin pekmez kavanozları için için tatlandı. En çok tatlanan bir üst sokağın köşesindeki oduncunun kasasıydı elbet. Haftada bir-iki kez, market poşetiyle dayanıyordum kapısına, sıcak arzusu işte, benim için olduğu kadarıyla. Market poşetinin içindeki odun parçalarından utaniyorum ben, hem de ne çok, ama neyse ki kimse kafasını kaldırıp gökyüzüne ve etraftan gelip geçene bakmaz burada, soğuktan kızarmış burunlarını yeraltından kaçıp gelen soğuğa teslim olmuş ayaklarına dike dike yürürler. Bunda kaldırımların ve sokaklarını biçimsizliğinin de etkisi var tabii. Başı yukarıda, burnu havada gezenleri ayak burkulmasıyla ödüllendirir bu semt. Sanki yoksulları kayırıp, insanı çukura, çukura, çukurun ta dibine çeker.

Çukurun dibi soğuk, evet. Doğalgaz gelmiş kapıya dayanmış ama sobamın mütevazı direnişi sürüyor. Gönül koymasın diye atıyorum arada sırada poşetten çıkardığım odun parçalarını, yoksa ısındığımdan değil. Battaniyenin altındayken evde fazla iş güç yapamıyorum. İşim oturmak oturmak, gücüm soğuğu düşünmemek düşünmemek. Azizeler bir yıldız gibi elimden kayıp gittiğinden beri, romanlarla, hikâyelerle ister istemez pek haşır neşirim. Yüzümü edebiyata çevirirsem, diyorum belki, aşkın ve şehrin beni püskürtmesi hafifler. Tabii bir insan aynı şeyleri döndüre döndüre kaç kez okuyabilir. Adaya gidişimi bir hafta daha ertelemeyi göze alıp bir Meleşim Fal Kafe günü başlamadan sahaflara uğruyorum. Birkaç roman alıyorum. Ertesi gün aldıklarımı evirip çevirirken fark ediyorum romanların arasında almadığım bir kitabın olduğunu. Daha doğrusu kara kaplı, üzerinde *Kara Kitap* yazan bir defterin olduğunu. Çağrı, tek bir gece-

de, tek bir kere olmazmış. Ve hayat verdiğin tüm sözleri tek tek illa ki hatırlatırmış sana. Kaç kere dedim sana ben Leylâ, sen sözden kork. Sözden kork, söyleme tut dilini, çıkma-sın içinden bir nefesle, bir nefeste, sus sus, suspus diye diye Leylâ. Söz yaşamı hiçe sayar, söz yaşamı ipe dizer, yaşamın kendisi olur hep aptal Leylâ. Çaresiz böyle başlıyorum işte topuklarını yere vura vura yazar Suat Derviş'in, paşa baba-sının konaklarına sığmayan Fatma Aliye'nin ve aşk roman-larının düşmüş kraliçesi Cahit Uçuk'un kara kaplı kitabına.

Bak bak bak diyordu hani heyecanla Ayten o gece. Ka-ra bir kitap var burada. Bir adam tutmuş elinde sana doğ-ru uzatıyor sanki, çok tuhaf çok, diyordu. Ayten'in mesaisi bitince yüzü gözü kusmuk, çöp olmuş, ağzından sperm sı-zan Çukurcuma'nın sokaklarına karışmıştık o gece. Ayten vallahi bir aşk var sana, boşuna konuşmam bilirsin ben di-yordu, bense of saçmalama Ayten. Aynı sokaklarda ortakla-şa sürünmekten bizi iyiden iyiye tanıyan tinerci çocukların bağirtısı çınlamıştı sonra ardımızdan. Saçmalama Ayten, ço-cuk olmaz götten. Ten ten ten...

Ten ten ten. Çöl çöl çöl. Dili kopsun, burnu düşsün, yüre-ği çürüsün, boşalmış göz yuvalarına kurtlar doluşsun hayatı olağanüstünün içine çeken merak unsurunun.

 ukurcuma'nın karnı

* aşkın kuşların değil mi bu dünya,
Başka kimin olabilir ki!*

Geçen yıl yaz başıydı. Üçüncü içimden atıldığım günün birinci haftası... Hani fatura bilgilerine attığım yalan yanlış tarihler yüzünden i ler arapsa ına dönünce, pazar sabahları yersiz başlattığım mesailer,   le yemeğinden hemen sonra verdiğim paydoslar iyiden iyiye göze batmaya, servis şof rlerinden birim müdürlerine dilden dile dolaşmaya başlamıştı, hiç unutmam. Siz, demişti nihayetinde birim müdürüm, bir parça dinleniniz, kendinize geliniz tavsiye ederim, bugün itibariyle şirketimizle ilişkinizin kalmamış olduğunu da arz ederim. Vakit şirketimiz için nakittir, malum, sizin yol açtığınız büyük kaybı, kifayetsiz son maaşınızla telafi etmenin yoluna gideceğiz. Araya girdim,  stlerimi ikna ettim, zararımızı tazmin etmek için mahkeme yoluna gitmeyeceğiz, sevininiz. Sevinmi tim... Sevincimin sürüp gittiği i te o sabah, mutfak balkonundan sarkmı  öyle boş boş uyku sersemi sokağa bakarken fark etmiştim hemen ayağımın altındaki kuş yuvasını. İnşa sürecini, sevincimin sarho luğundan olsa gerek, ka ırmı tım belli, çiftleşme ve yumurtlama kısımlarını da  yle. Bir  ift kumru yumurtası yuvanın için-

de tatlı tatlı bana bakıyordu. Ah dedim, içimdeki kadınlığın bütün şefkatiyle eğilip yumurtalara parmak uçlarımı değdirdim, nasıl içtenlikle titredim. Sonra gözlem safhası başladı. Aklım hep yumurtalarda, gidip gelip anne kumruyu bekliyorum. Bir gün geçti, iki gün geçti, üç-beş derken doldu haftası. Bembeyazlar sararmaya başladı yavaştan. Anlamıştım, can çekilmişti artık içlerinden, kemiksi bir taşlık kalmıştı geriye günler geçtikçe, anne gelmemişti. Neden sonra öğrendim, kuş yumurtalarına değince insan eli, anne kuş onları terk edermiş. Kuşlar insan kokusuna tahammül edemezmiş. İşte o zamandan beri istemiyorum kuş olmak hiç. Karşımdakini görebilmek için başımı yana doğru çevirmek zorunda kalmak istemiyorum. Yumurtalarımın insan eli değdi diye evlatlarımı ölüme terk edip kaçmak, yine de bir parça insan kırıntısı, tükürüklü ağız döküntüsü için onların etrafında dolaşmak, istemiyorum. Kuşları hayal ettiğimde, kendi kendime uçmanın bedeli, hatta ne uçması, tek bir kanat bile çırpmadan hava akımlarından yararlanıp havada asılı kalabilmenin bedeli ağır, diyorum. Kokusu değişti diye, bir aşkın artakalanlarını hemencecik terk etmeyi ne kadar da kadınsı buluyorum.

Kara kaplı, *Kara Kitap* adlı defteri ilk gördüğümde öyle çevirdim işte başımı, insan halim yüz çevirdi ona, kuş halim daha yakından görebilmek için dikkat kesildi yandan yandan. Hışımla aldım elime, hızla karıştırmaya başladım sayfalarını. Defterin içinden sanki bir sıcaklık yayılıyordu, Ayten olsa enerjisi kuvvetli, belli, derdi. Bense içimdeki öfkenin ateşini iyi tanıyordum, bedenimden yayılan tüm ısıyı hırsla birleştirip kara kaplı deftere yönelttiğimi biliyordum. Onu okuyacak olduğumu bilmenin öfkesiydi bu. Defterin içindeki hikâyeleri okumayı, devrimci kadınların çağrısını, birer deli saçması hayalet olduklarını yüzlerine yüzlerine vurduğum kadar kolayca reddedemeyeceğimi hisset-

menin, hikâyelere karşı duyduğum zafiyetle yüzleşmenin hayal kırıklığıydı. Beni kaçmak için kullandığım araçla vurmuştu cadalozlar. Ne kadar zayıf olduğunu bilsem de küçük bir hesap yaptım içimden. Bu büyük ihtimalle deli saçması defteri okuyup hatmedecektim. Hiç etkilenmeyecek ve defteri okuyup bitirmeme rağmen o deli saçması planlarını reddedecektim ki, benden ümidi iyice keseceklerdi, yakamdan düşeceklerdi.

Kara kaplı defter, bir mezarlık krokisiydi aslında. Bana kazdırmaya çalıştıkları mezarın içinde olduğu o sözde mezarlığı bulduracaklardı önce. Karakalemle yapılmış, Bizans'tan bozma Osmanlı'dan olma mezar taslağının ardından, o mezarlıkta yatanlar için yazılmış, hayata ve ölümün acısına, yazgının zalimliğine, ayrılığın hüznüne dair özlü sözler geliyordu. Özlü sözlerden sonra ölü gömme ritüelleri üzerine kimin yazdığı yine tam belli olmayan birtakım uygulamalar ve uygulamalarda yapılan hatalar. Ve son olarak bir küçük harita daha. Mezarlığın içindeki bir aile kabristanının hemen yanını işaret eden bir harita. Yani benim aşkıma giden yol.

Haritayı, krokileri, ölü gömme ritüellerini falan şöyle bir hızla geçtim, özlü sözlere dayanamadım ama başladım hemen okumaya. Mezar taşlarına yazılan sözler. Daha umutsuz, daha iç acıtan başka ne vardır ki hayatta. O kadar beyhude bir acıdır ki, acı eşiği aşılar, güleceği gelir insanın okudukça. Tam kıkırdamaya başlayacaktım ki bir an duraksadım. Geceleri yatmadan önce o günkü ölüm ilanlarını tek tek büyük bir keyifle okuyan babaannem geldi gözlerimin önüne. Başucunda yere atılmış gazete sayfalarının içinde etrafı kalın çizgilerle çerçevelenmiş iç karartıcı ilanlar ve bu çerçeveli kısa yazıları okumanın tesiriyle mutlu memnun uykuya dalan yaşlı kadının nedense beni ürperten korkutucu yüzü. Kapalı gözleri, gülümser gibi kıvrılmış, kenarla-

rı buruşuk dudakları... Bunları neden okuyorsun babaanne, diye sorduğum bir gece... Ona her gittiğimde büyük boş yatağında birlikte uyurduk hep çünkü. O gecelerde, o ilanların içinden çıkan hayaletler sanki üzerimde gezinip dururlardı çünkü. Ve okuyorum çünkü, yaşadığını bilmek güzel, okuyorum çünkü diğer taraftan haber almak gerek çocuğum, diyen o pütürlü, yaşlı, delimsirek ses. Apartman karanlığına bakan penceresiyle hep havasız, içine hiç güneş doğmayan odanın ışıksız, bana hiç bilmediğim, hiç girmedığım kabirleri hatırlatan mezarı, boğucu, nemli soğukluğu. Ve merak, diğer taraftan gelen haberleri bir gün benim de alıp alamayacağımın kıvrandıran, çocuksu merakı. Ne zaman gelecekti bu haberler bana, ilanı verilen ölümlerin sesini duymak için babaannem kadar yaşlanmayı mı beklemem gerekecekti, ışıksız, penceresiz bir odaya mı sahip olmalıydım ben de? Onun öldüğü gün, ailecek verdiğimiz kara çerçeveli ilanı kesip saklamıştım. Ertesi gün gömülürken de rahat bir nefes almıştım. Heybeliada'daki mezarlık o kadar güzeldi ki, onu Şişli apartmanının karanlık odasından alıp, böyle güzel, böyle derin bir bahçeye gömdüğümüz için mutlu memnun gülümsüyordum. Henüz babaanneme benzerliği ortaya çıkamamış çocuk dudaklarımdaki o delimsirek kıvrılışı kimselere göstermiyordum... Diğer taraftan alınan haberler bu nefis deniz manzaralı, zümrüdi zarif bahçeden gelemezdi, bunu hissetmiş, yine de gece olunca bir kez daha öyle mutlu memnun uykuya dalabilsin diye babaannemin anbean toprakla kaplanan mezarına kendi ölüm ilanını kimseye göstermeden atıvermişim.

İmamın duasının, birbirini uzun zamandır görmemiş insanların mırıltılı sohbetlerinin, ağlamaların ve çaktırmadan kıkırdamaların, toprağa bir gayretle daldırılan küreklerin sesleri, mezar başında güçbela bastırılmaya çalışılan sessiz bir hayhuyla sürerken, ben çocuk bedenimin görünmez ol-

ma yeteneğinden faydalanarak, ağır ağır uzaklaşmışım babaannemin başından. Hissettiğim memnuniyetten emin olmak için mi bilinmez, ada mezarlığını uzun uzun gezmiştim. Dipsiz koyu yeşil servilerin ta tepesinde hafif bir bahar rüzgârı titreşiyor, güneşle el ele verip iğneli yaprakların ucunu kıpır kıpır bir ışıltıyla dolduruyordu. Mezarların başlarında mermerden yapılmış kaplar taptaze yağmur suyuyla dolu, tombul serçelerin susuzluğunu gideriyor, bahçıvan makası görmeden yabanıl bir özgürlükle, sadece güneşe ve rüzgâra göre dallanıp budaklanmış sardunyalar, Leylâklar, şakayıklar tomurcuklarını yaslı gözlerin fark edemeyeceği neşeli bir bereketle bahçeye sunuyordu. Taşla kaplanmış incecik patikalar, minik neşeli bir dere gibi mezarlığın içini dolaşıyor, bana da yol gösteriyor, sanki bak diyordu, bak da gör: Ölüm, ölülerden gelen haberler karanlık yatak odalarında, üç kuruşun ümitsiz hesaplarının yapıldığı, yaşamın, günün, anın kaybedeninin hep ama hep sen olduğunun yüzüne en çok vurulduğu mutfaklarda, çöp arabalarının gecenin içine yerleşen seslerinde, giderek yaşlanacak ellerinde, bir zaman sonra bakışlarına gelip oturacak yorgunlukta, o kıfayetsiz yüreğinin atışında bulunabilir ancak, yoksa bu bahçede değil asla. Burada bulacağın tek şey yaşamdır, içindeki ölüdoğayla gerçekten ölmüşlerin cesetlerini birbirine karıştırma. Karıştırmıyordum. Anlıyordum, bu yaşarken ölmüş paçavralara hediye edilen harika bahçeydi, mucizevi bir hediye idi, yaşamın ta kendisiydi.

Babaannemle ikimizin fena halde yanıldığı bir şey vardı ama. Yaşadıkça gördüm, başkalarının ölümünden medet ummak çılgınlıktı, beyhude bekleyişti. Ölümüne dair haberleri ancak yaşayanlar verebilirdi. Başkalarının ölümü yaşamın bir parçası gibi görünüyordu evet, mezar taşlarına yazılan ah'lar, daha ilk mezarlık ziyaretimde bile işte bu yüzden bana komik gelmişti. Yazıları okuyup okuyup kıkırdı-

yordum. Tam, “Okursunuz taşımda / Söndüm genç yaşımda / Beni rahmetle anın / Ağlamayın başımda”ya gülerken annem bir hışımla çıkagelmiş, elime yapışıp beni çıkışa doğru sürükleyip bir yandan da, a aa her şey bitti senin edepsizliklerin kaldı çünkü uğraşacak, o kadar işin arasında peşinden koşturuyorum, eti pilavı, helvası çayı, geleni gideni daha, zaten dünden beri de bir dünya manasız iş, diye söyleniyordu. Bana değil, ölene sinirlenir gibiydi daha çok. Bir gece önce babama, “Hayatta karşı durduğumuz ne kadar zırvalık varsa, ölümden duramıyoruz. İnanmadığın dualara amin de dur şimdi işin yoksa bir hafta,” dediğini duymuştum. Oysa ben annemin tersine çocuk aklımla, birkaç günlüğüne de olsa bu ölümle canlanan, hani neredeyse çığırından çıkan yaşamımıza seviniyordum. Evi saran mis gibi şekerle kavrulmuş un ve irmik kokusu, kapıda çiftleri birbirine karışmış ayak-kabılar, çeyiz sandıklarından çıkmış sabun ve küf kokulu, elden ele dağıtılan oyali yemeniler, güllü eşarplar, mutfaktan salona üzgün yüzlerle mekik dokuyan annemin yüz vermediği nice Ayşe Hatçe Melahat Teyzeler... Eve gelip de başımı okşamayan yoktu, ilgi istediğimde herkes en az iki-üç dakikasını bana verebiliyordu, normal zamanlarda yapamadığım türlü şımarıklıklara müsait, kalabalık bir oyun parkına dönüşmüştü salonumuz. Kaybolmak istediğimde de kimse oralı olmuyordu. Saatler geçse bile Leylâ nerede diyen yoktu! Ölüm ne güzel bir şeydi böyle... Mezarlıktan çıkarken içim giderek arkamdaki bahçeye bir kez daha baktım, Heybeliada Mezarlığı’nın servilerinin ışıklı tepelerinde kıpırdanan ve bana el sallayan gölgeli karartılara doğru, annemin boşta bıraktığı sol kolumu bir bütün olarak, omzum çıkarcasına salladım.

Aslına bakarsam, Unutturulmuş Devrimci Kadın Yazarlarım özellikle mezarlıklar hususunda ne kadar da haksızlık ediyordum. Ölümle beraber şehrin içinden yaşamı, yaşama

umudunu da götürmüştü mezarlıklar. Yaşamdan haber alacak yerimiz kalmamıştı. Semt mezarlıkları, köşe başlarında ansızın karşınıza çıkacak aile kabristanları yok oldukça, saksıdaki çiçeklere bile sararıp solmaktan, kurumaktan başka çare kalmamıştı. Dehşetle fark ediyordum yavaş yavaş, kendi ölümüm kişisel bir sorun olamazdı, çünkü aslında Çukurcuma bir semt değil, artık bir semt mezarlığıydı. Duyduğum seslerse, ölümden, karanlıktan, hayalden, hayaletlerden gelen değil, yaşamın mezarın içinde yankılanan çağrısı.

Korkum, incecik bir çarşaf, katlandıkça yükseliyor içimde. Semt, sokakları ve birbirine yaslanmış, başları duman- dan hiç çıkmayan apartmanlarıyla gölgeli, sisli, renksiz, servisiz, yekpare bir mezarlık mıymış? Ölüler, mezarlarından çıkmadıkça öldüklerini bilirler miymiş? Mezardan çıkmak isterler miymiş? Biliyor ve yine de çıkmak istemiyorlarsa, onlardan bir farkım yok muymuş? Babam olsa, yaşarken öldürdü bu ülke bizi kızım, derdi. Önüne sevmediği bir tabak yemek konmuş gibi, çaresizce iç çekerdi. Bense içimden yaşamının bir yolu olmalı diyordum. Kara kaplı defterin sayfalarını, bir tanecik de olsa bir yanıt bulabilmek için karıştırıp durdum bütün gece böyle. Mezar taşı manilerinden kendime felsefi bir yanıt, mezarlık krokilerinden kendime bir yol, öldüğü söylenen bir kahramandan kendime bir aşk aradım durdum.

“İçini hiç daraltma bak, 13 yıllık dönem kapandı, yeni bir sıklusa giriyoruz. Yarın gece, yeniay. Tüm negatif enerjilerden arınmanın zamanı. Ay’la birlikte büyüyeceğiz, kendimizi akışa ve kozmik enerjinin bize armağan ettiği farkındalığın tadını çıkarmaya bırakacağız.” Gözlerimin içine bakıyor Ayten. Sanki bakışlarımı kaçırmama izin verirse, yeni çağa, kozmik enerjinin bize armağan ettiği o tazecik, yeşil mi yeşil yeni sıklusa hiç giremeyeceğiz gibi kilitliyor gözlerini gözlerime. Ve nihayet bir şiiri bitirir gibi başını yukarı kaldırıp ye-

niay, yeni çağ diye tekrarlıyor. Ben uzak ufuklara diktiği bakışlarından bir an faydalanıp hemen sızlanmaya başlıyorum. Her şey tamam da, sosyalizm adına içim hiç rahat değil ki Ayten. Kendimizi akışa, yani kozmosun akışına bırakırsak, nasıl çıkarız bu işlerin içinden. Hem bu söylediklerinde sanki dini bütün bir hava da var, yok mu? “Küçük düşünüyorsun yavru, senin sorunun bu, büyük resmi göremiyorsun. Dinlerin zamanı geçti, biz sevgi çağını başlatıyoruz diyorum kaç kere, dinlemiyorsun ki. Sen dediğimi yap, yarın akşam, günbatımından hemen sonra, odaklanmaya başla, sana gösterdiğim farkındalık çalışmalarını da sakın atlama.”

Kara kaplı defterde aradıklarımın bir tekini bile bulamayınca, Ayten’in dün gece bana müjdelediği yeniayı ve yeni çağı bulmak için onun söylediği saatte çıktım Çukurcuma Semt Mezarlığı’nın sokaklarına. Köşede yine Amerikan arabası, yine Bergen, havada yine hamami ufo sisi, yine geniz yanıklığı var ama yeniay yok. Gökyüzü sokakların tersine izdüşümü gibi. Yılankavi hareketlerle uzanan incecik, belli belirsiz bir kıvrılış. Kendini hemen alttaki sisle yeryüzünden, Çukurcuma’dan ayırmış bir kıvrılış. Orada ne ay var biliyorum, ne de herhangi bir gökyüzü olayı. Yine de ayak burkulmasını göze alarak, başım yukarıda ayı ve müjdeleyen yeni çağı araya araya yürüyüşüme devam ediyorum. Üç tökezleme ve bir hafif bilek incinmesinden sonra, semtin alt sokaklarından birinin köşesinde, nicedir unuttuğum bir ses duyuyorum. Rüzgârın ağacın içinde dolandığı, yaprakla hışırdadığı... Ses beni daha önce hiç fark etmediğim küçük, dar bir bahçenin önünde durduruyor. Girişi, çok yüksek bir ağaçla, apartmana benzeyen dar, uzun bir ağaçla kapanmış bahçe; iki bina arası boşlukta, karanlık, hışırtılı, sözsüz, insansız uzanıyor yanı başımda... Yoksa haritadaki kayıp mezarlık mı diye, yüreğim hopluyor bir an. Sokak lambalarının etrafa yaydığı turuncumsu karanlık, benimle birlikte, bah-

çenin içine hiç girmeden kaldırımın kenarında kalakalıyor. O büyük ağacın gövdesi ve yaprakları o ölümsek turuncuyu emip karanlığı püskürtüyor sanki bahçenin içine. Tedirgin bir adım atıyorum ağaca doğru önce ve ileride, ta diplerde parça parça mermer beyazlığı görünce bir kere daha hopluyor yüreğim. Ağacın gövdesine dokunup ondan güç, ondan izin almış gibi giriyorum içeriye.

Bahçede soğukkanlı üç servi, dikenli dallarını kışa teslim etmiş sızlanan birkaç gül, etrafını sarmalayan apartmanların duvarlarına yapışmış gibi duran çalı öbekleri ve ağaçtan ağaca, çalıdan çalıya atlayan, yapraklarını dökmemiş arsız bir sarmaşık. Sokağın üzerinde görünmeyen yeniayın cı-lız, narin ışığı parlıyor üzerlerinde. Başımı gökyüzüne çevirip aya bakmıyorum, aradığının gökyüzünde değil, burada, bu bahçenin, küfü ve çürüğü mis gibi yaprak kokusuna çeviren dibinde, ta en dibinde olduğunu artık biliyorum. Sarmaşık beni takip ediyor, her adımında saçlarıma, yanaklarıma değen yapraklarını, ellerimi, kollarımı sarmak isteyen, etsiz kemiklere benzeyen açıkta kalmış köklerini hissediyorum. Sarmaşık yürüyüşümü yavaşlatıyor, sinsî bir davetkârlıkla, gittiğim yolu belirliyor. Önümü tamamen kestiği noktada duruyorum. Bu bahçede beni almak isteyen bir şey var. Hayır, bu düpedüz kibir, benim kibrim. Beni almak isteyen hiçbir şey yok. Bu bahçede bana rağmen bir şey var.

Kara kanatlı bir kuş havalanıyor çalıların dibinden. Kanat sesinin geldiği tarafa bakınca, mezar taşı sandığım mermerlerin aslında kurna olduklarını görüyorum. Kâh birbirinin üzerine yığılmış, kâh ağaçların dibine tek tük atılmış hamam kurnaları. Kimi ustasının elinden yeni çıkmış sanki, kaymak gibi, bembeyaz, pürüzsüz; kiminin kenarı kırık, dibi yosun tutmuş, bir zamanlar içinde olduğu hamamın tüm kirini, tüm isini zamanın geçmesine inat edercesine dibinde tutmuş. Ayın incecik parlak yüzeyini yansıtan, içi miniminna-

cık bir gölün kıpırtısızlığında su dolu, bu davetsiz ince ışığın yüzeyinden geçip gitmesini beklermiş gibi duran kurnanın yanında dikiliyorum öyle. Hemen yanımdan bir kara kanatlı daha havalanıyor. Bu defa sese doğru değil sesin olmadığı tarafa bakıyorum. Bahçenin en dibindeki serviyle gül ağacının arasında, sırtı bana dönük karaltıya bakakalıyorum.

Karaltının sırtı, derin derin nefes alıp verirmiş gibi bir kabarıyor bir sönüyor. Elimi uzatsam dokunacakmış gibi yakınımda; ona doğru uzanıyorum, ay ışığında ölü beyazlığında parlayan elim sadece karanlığa dokunuyor ama. Ve dokunamadığım, yakında sandığım bana çok uzaktaki o karanlık sırt, “Leylâ,” diyor sonunda. “Biliyor musun, sen içinden şarkını söylüyordun. Ben içinden geçen şarkının sesini duydum, sana öyle âşık oldum.”

Hızla döndüm, bahçenin sonunda duran ağaca doğru koştum, buradan çıkmak için, ondan güç alır, izin alır gibi bir an elimi yine gövdesine dokundurdum. Tam o anda elimin üzerinde hissettim elini, hızlı hızlı alıp verdiği soluğu saçlarımın arasından geçiyor, boynumu buluyor, omurgamı titre-tiyordu. Eli soğuk, ama gerçektir. Elim, eliyle ağaç arasına sıkışmış nefes nefese kaldık öyle... Dizlerimin bağı çözülmüştü. Düşmemek için bıraktım kalsın elim elinde. Ve Ali, dedim son nefesimle. Ali, biliyor musun sen yokken beni üç kez işten attılar. Ali, dedim. Ali, biliyor musun, ben ne çok borç yaptım, bakkala, manava, ev sahiplerine. Ali, biliyor musun, geceler çok soğuk bu aralar. Ali, dedim, milenyum geldi çattı, Mayalar çuvalladı, kıyametler falan kopmadı ama bilsen ne büyük bir kriz var. Ali, dedim. Biliyor musun, ben sensiz hiç parklara, bahçelere gitmedim. Ali, dedim. Hayallerler görüyorum ben, ben galiba delirdim. Ali, sayı saymayı unuttum, kaç gün, kaç ay, kaç yıl geçti, zamanı sayamıyorum ki dedim. Ali, dedim. Ben bunları sen duyup da üzül-meyesin diye, hep içimden dedim.

Ellerimin acısıyla uyanıyorum gecenin içine. İki avcumda daha önce hiç görmediğim dikenli, yuvarlak, küçücük iki kozalak, onları tutmuş, ellerimi sımsıkı yumruk yapmış, öyle uyumuşum. Kozalakları fırlatıp kalkıyorum yerimden. Beni uykumdan, rüyasız bir uykuya benzeyen gamsızlığımdan eden sesler yeniden başlıyor. Çağrının ilk gelişinden haftalar sonra, ilk inişimin ağırlığının aksine uçarcasına merdivenlerden, merdiven altının yolunu tutuyorum. Kömürlüğün kapısını omuzlayarak açıp o gotik-alaturka oturma odasına yuvarlanır gibi giriyorum. İçeride bir tek Cahit Hanım var. Hiç şaşırmıyorum. O gecedен sonra kitaplarından bazılarını okumuş, içinde genç adam ve genç kadınların cirit attığı mest edici aşk romanlarıyla fazlasıyla hemhal olmuştum. Neden dedim, neden yapıyorsunuz bunu bana? Aşk, aşk olmak zorunda mı illa?

“Ah cici, ah cicim,” dedi iç geçirerek. Üzerinde pudra rengi nefis bir elbise. Hareket ettikçe etrafında kelekler kanat çırpıyormuş gibi uçuş uçuş kıpırdanan bir kumaştan, verevine kesim, yarasa kollar, düşük omuzlar, soluk kesici. Bu soğukta odayı ısıtmayan şöminenin başında otururken elinde sallayıp durduğu anlamsız, gülünç yelpaze, o kelek uçuşu hissini tamamlıyor. Bir yandan hayaletler de menapoz girer mi acaba, diye soruyorum kendime. “Bir kahramanın başına sırasıyla neler gelir hiç düşündün mü teker teker? Bir hikâyenin en yüksek, en dramatik noktası nerede başlar, nerede biter? Benim yaptığım lafı uzatmadan, hikâyeyi dallandırıp budaklandırmadan sadede gelmek. Aşk hayatın ödülüdür, aşk romanları bu ödül için kıvranan ruhlara, tez elden gelen ölümdür. Bilirsin ya, aşk bitince hayat da biter. Aşkı aramakta çok acele etmemelisin yavrum, ama böyle sallanarak da olmaz tabii. Kendine biraz çekidüzen ver, bak te-

nin zaten solgun, bu üzerindeki renkler hiç gitmiş mi sana Allah aşkına. Şimdi çıksa karşına, bin yıldır içinde pinekle-
diği mezarı aşkına tercih eder vallahi...” Bir an durdu, göz-
lerini kısıp sessizliğini koklar gibi burnunu kırıştırdı. “Ah,
yoksa, yoksa çoktan gördü mü, ah hem de bu halinle...” Eli-
ni dudaklarının üzerine kapatıp hafif hafif kıkırdıyordu. Ka-
dınların uluorta sesli gülmesinin ayıp olduğu bir zamandan
geldiği için mi, yoksa zarif beyaz elleriyle gülüşü tamamlan-
sın diye mi böyle yapıyordu, karar veremiyordum. Sorsam,
hanımlık üzerine bir adabımuaşeret dersi geleceğine emin-
dim. Vazgeçtim. Gri dar uzun kollu penye üzerine siyah Me-
gadeath tişörtümü, koyu kahve yünlü kumaştan etek, mus
çoraplar ve botlarımı, ona kılıksız gelen kılığımı endişeyle
yokladım. Doksanlı yılların gençliği ve artık modasının geç-
tiğini kahrolarak bildiğim grunge ruhu üzerine falan bir şey-
ler söylesem, bu defa ayıp edecektim, ondan da vazgeçtim.
Çiçekli etek falan belki ama pudra rengi asla, dedim. Ve ani
bir kararla dizlerimi dizlerine yaklaştırdım, öne doğru eğilip
gözlerimi gözlerine kitledim, kendimin de sonradan durup
durup şaşacağı kesin ve dramatik bir tonla, hatta ne dramı,
düpedüz yalvarırcasına soruverdim: Onu bulmama yardım
edeceksin misin? Lütfen, eder misin?

O, kocaman gözlerini kısarak ve tatlı, her konuştuğun-
da tombul, neşeli bir serçe gibi havalanan sesinden beklen-
meyecek pütürlü bir tıslamayla: “Ya sen, sen üzerine düşeni
yapmayı kabul ediyor musun peki!?”

ağlayan gözler

Bir midyeydi açtım zamanı

Babam olsa, hayat işte kızım, derdi. Onun kadar gerçek bir yalan, bulamazsın. Cahit Uçuk'sa, "Saçmalama Leylâ cicim, zaten ölü olan birini öldürünce katil falan olmazsın..."

"Öldürmek," dedi Cahit Hanım. "Hem öldürmeyi ne zannediyorsun allasen sen? Üzerine zehir püskürttüğün hammamböcekleri, dolap kenarlarına yerleştirdiğin zehirle tir tir titrettiğin fareler, gördüğün yerde terliği şap diye üzerine vurduğun örümcekler, sokak aralarında her şeyden bihaber gezinirken görüp kafanı çevirdiğin yavru kediler, başını bir an okşayıp geçtiğin, bugün olmazsa yarın açlıktan ölecek, karınları çökmüş sokak köpekleri... Hepsini sen öldürmedin mi gözünü kırpmadan. Sen değilsen, kimdi o canı? Bana söyleyebilir misin? Benim ilgim yok diyerek, etrafında yaşanan tüm acıların yükünü üzerinden atabilir misin?"

İçime düşen kurdun uzunluğu mezarlık servilerini bile geçiyor. Menekşe gözlü yazarım Cahit Hanım'ın beni teskin ederkenki sesi de titriyor üstelik. Sadece sesi mi, elleri kolları, hatta bütün vücudu titriyor Cahit Uçuk'un. Yelpazesi üzerindeki kuşlar bile kanatlanıp uçacak kadar hızlanıyor.

Sözleri ikna edici, ama sesi ümitsiz bir yakarış. Hangisine kanacağımı şaşıırıyorum. “O seni öldürmekte tereddüt etti mi hem, ne sanıyorsun!” diyerek titremeye ve de dolayısıyla yelpazesini titretmeye devam ediyor aşk romanlarının unutulmuş yazarı. Aptal aptal, “Yaa. O da beni mi öldürmüştü?” diye sormuyorum bu noktada. Bir kere daha yutkunup durduruyorum kendimi.

Tüm bu çıldırtıcı cinai faaliyetler buralarda belli ki çok normal karşılanıyordu, duyduklarım karşısında dehşette düşmem değil, harekete geçmem gerekiyordu. Anlaşma buydu, Ali’yi öldürmemi istiyordu kadın yazarlarım. Hiçbiri için arkalarından melek diyemezdim, evet, ama soğukkanlılıkları, uydurma da olsa şimdi beni daha çok ürkütüyordu. “Bu teklifin her yanı ayrı bir çelişki ama, ben Ali’yi bulmak istiyorum, siz onu bulmana onu öldürmen şartıyla yardım edeceğiz, diyorsunuz. Oluru var mı? Deli dedim kızdınız, üzerinize yürüdüm, alay ettim, hayalet deyip yok saydım sizi, reddettim, yine de bodrum katında şişko güvercinler gibi kuğurdana kuğurdana oturup bana seslenmeye devam ettiniz. Tam pes etmiştim, tamam demiştim, yardım edin, bulayım onu. Bu defa, bul da öldür diyorsunuz. Üstelik o benim... Ah meğer o benim, en sevdiğimmiş.”

Gözlerim Japon çizgi filmlerindeki kız çocuğu gözleri, içleri hızla dolan bir akvaryum gibi yaşlarla dolu dolu. Dokunsalar yanlardan fışkırdı fışkıracak gözyaşlarımı tutuyorum. “Ben onu ne kadar, bilemezsiniz ne kadar sevmişim Cahit Hanım, herkes unut demiş, herkesi dinlemişim. Şimdi bulamıyorum, hatırlayamıyorum. Herkesleri dinlemenin, kendimi dinlememenin cezasını daha ne kadar çekecekmişim?” Gözyaşlarımı tuttukça üzerime yavaş yavaş bir ağırlık çöküyor, elimi kolumu oynatamamaya, başımı dik tutamamaya başlıyorum. Oturduğum yerde düpedüz baygınlık geçiriyorum, diyorum kendi kendime. Tut kendini Ley-

lâ gülünç oluyorsun, diyor içimdeki seslerden bir diğeri isyan eder gibi, ağzıma hâkim olamıyorum, çarpık bir gülüş eşliğinde gözlerim kayıp gidiyor içimde, Cahit Hanım'ın yanaklarına ufak ufak vurduğunu hissediyorum, derken sesi uzaklardan geliyor hayal meyal, "Tutma kendini yavrum, tutma kendini çocuğum, rahat bırak artık, ağla cici, ağla..." Unutulmuş aşk romanlarının yazarından yayılan pudra kokusuyla karışık bodrum katının kırmızı kadifeli ışığı kararıyor kararıyor, kendimden geçiveriyorum öyle.

* * *

"Bastırılmış olanın geri dönüşü. Sigismund Freud." Ahsen Alev'in, dekorasyonda minimalizmin doruğuna çıkmış evinin salonunda, bir köşeye eğretiden oturmuş, için için ağlıyorum. O, son iki saattir anlattıklarımı sabırla dinlemiş, bir yandan beni sakinleştirsin diye melisalı yasemin çayı demlemiş, boşalttığım çekçekli selpak kutusunu yenilemiş, bir yandan da çalışma odasıyla salon arasında mekik dokurcasına gidip gelerek önüme kitap üzerine kitap yığmış ve nihayetinde tepemde Freud okuyan münker meleği gibi dikilmekte. Ahsen Alev, Boğaziçi Üniversitesi'nde genetik mühendisliği üzerine fizik dabilî yapmış bir bilim insanı, Melegim Fal Kafe'nin falcı Leylâsı'nın da son beş aydır müşterisi, abonesi hatta. İlk başlarda haftanın üç günü gelir, mesaimin ilk saatini doldurur, giderdi. Sonra sonra muhabbetimiz ilerledikçe beni evinde ağırlamaya başladı, fal saatimiz de giderek uzayan bir tür kuantumlu, olasılıklı dersler bütünü haline aldı. Evindeki seanslar kafedekilerden uzun sürdüğü için onu artık haftada bir kez görüyordum ortalama olarak. Tabii beklenmedik bir gelişme olmazsa. Ama beklenmedik gelişmeler, beklendik bir şey Ahsen Alev'in hayatında, oluyor. Ondan bucak bucak kaçan eski sevgilisinden bir iz bulabiliyor aniden, ya da birlikte batırdıkları spotçu dükkânıyla ilgi-

li yeni bir icra davasının haberi geliyor ya da sessiz telefonlar ya da okuldaki masasına bırakılan kim tarafından yazıldığı belli olmayan notlar ya da hiçbirisi olmazsa dikkat çekici rüyalar, görümler, sanrılar... Böylelikle yeniden gidiyorum Ahsen Alev'e, kısa bir brifingin ardından kahveler yapıp içiliyor, fincanlar kapanıyor ve gelsin bana göre fallar, ona göre olasılık hesapları.

Fal bir büyüdür. Yok, birilerinin geleceği gördüğüne inanıyor değilim ama söze inanıyorum. Sözelimi, şirketlerden, plazalardan atıla atıla, üç kuruş için fal kafede fal bakmak zorunda kalışım, derken üç-beş çenesi düşük kadının hayatıyla ilgili atıp tuttuklarımın dilden dile yayılması, sözün evrile devrile Ahsen'in kulağına kadar gitmesi ve onun gelip beni bulması. Hep laf, hep söz işte. Büyü değilse ne?

Ben bir kredili sistem kurbanıyım, lisede neredeyse hiç matematik görmedim, fiziği, kimyayı saymıyorum bile. Sosyal bilimlere ilgi duyuyorum diye bir şey yoktu o zamanlar, bizi matematiğe falan kafası basmayan işe yaramaz bir sürü gibi Türkçe-sosyal sınıflarına doldurmuş, üç sene boyunca da ümidi kesmişlerdi. Ama şimdilerde fiziğin ötesini işaret eden kuantum fiziğini beşiğindeki bebeler bile anlamaya müsaitken, ben de geri kalmamıştım. Ahsen zaten bilimci, Ayten'se "Düpedüz büyü bu ayol, farkında değil misin?" diyordu. "Yeni çağın yeni bilimi, var!" Şehrin kurşuni kasveti içinde koşuşturan renksiz kalabalıklara, fal kafenin yan yana durduğu köhne, ne köhnesi düpedüz izbe dükkânlara girip çıkıp oturanlara baktıkça ümidim soluyor, ne çağın ne de bilimin yeni olacağına inanabiliyordum ki. İnanmak istiyordum tabii. Geriye, inanacağım bir söz kalıyor işte. Adı ister fal, ister laf, ister kuantumcu yeni çağ saçmalığı olsun, fark etmiyor.

Olasılık hesapları, böyle söylüyor Ahsen Alev fal için. O da bu şekilde inanıyor. Sonuçta bilim insanı tabii yediremi-

yor kendine, diye düşünüyordum önceleri. Yavaş yavaş anladım ama bunun Ahsen Alev'in saf ve samimi tutumu olduğunu. İri, şıkırtılı, gösterişli küpeleri, hafif toplu vücudunu sarıp onu olduğundan yuvarlak gösteren kalem etekli tayyörleri, evinin keskin çizgili minimal dokusuna nasıl hiç uymuyorsa; ya da yüksek zekâsı ve eşsiz disipliniyle ülkenin en önemli üniversitelerinden birinde hocalık yaparken, sokak süprüntüsü sevgilisi için tüm birikmişini Merter'de bir spotçu dükkânına nasıl yatırıyorsa, bir bilim insanı olarak fallara tutulmak da onun tahterevalli gibi bir inip bir çıkan, eşsiz dengesizlikteki kişiliğinin, samimiyetle ta kendisiydi. Dahası, deliriyordu. Tıbben hatırlayamadığım bir ismi vardı elbette hastalığının ama önce sayıları karıştırmaya başlamıştı, derken yavaş yavaş zamanı. Pazarda alışveriş yaparken on yumurtaya 100 yeni lira, 20 yeni liralık peynire 20 yeni kuruş vererek pazarcı esnafı duygudan duyguya sürüklemesini, ona ait apartmandaki ev kiralарını her ay başka bir para birimiyle hesaplamasını, öğrencilerinin kâğıtlarını her dönem başka bir sisteme göre puanlayarak okumasını ve kayıt sistemini çarşamba pazarına çevirmesini saymıyorum bile. Asıl dert, kaleme aldığı makaleler ve bilimsel saygınlığıydı, yanına aldığı her asistan, hocasının bir kadına yakışmayacak kadar kalın sesinden ve içinden çıkamadığı hesaplar yüzünden kısa sürede kaçıyordu ve Ahsen Alev, üniversite yönetiminden ikinci uyarısını almış, kariyerinde geri sayımı başlatmıştı. Hiçbir doktor, ilaç geri getiremiyordu sayılarını ona.

Ayten, "Kızım yolunacak kazı aldın, dost ettin kendine, ben senin yerinde olsam haftada iki seansta buradaki aylığımın hepsini alırdım Deli Alev'den, otururdum evimde mis gibi. Bodrum'da yazlıklar, İtalya'da stüdyo daireler, Fransız rivierasında tatiller, Çukurcuma'da tasarım harikası koskoca apartman. Ali olacak o it yemiş yemiş bitirememiş, sen mi bitireceksin elâlemin karısını. Seninki iyilik falan değil, dü-

pedüz saflık. Hem kim çeker senden başka onun diva mız-mızlanmalarını.” Ayten, içindeki sevgiyi öldürmeden hayatla baş etmeyi biliyordu, bense mutemet inadıyla, darmadağın bir dosya odasının evraklarını düzenlemeye çalışmaktan vazgeçemiyordum. Tozluklarım hep kollarımda. Hayatla kırılmış, inatla parlayan beyhude gururlu bakışlarım, hep dimdik, babamda.

Ahsen Alev’in zamanı yitirmesiydi bizi bir araya getiren aslında. Dünle bugünü fena halde ve sürekli olarak karıştırmasa, ona baktığım fallara düşmeyecekti bu kadar. Ama aptal değildi, bazen kendim bile şaşakalıyordum imza attığım bazı kehanetlere şimdi doğruya doğru. Gerçi birinin hayatını bu kadar bilip olasılıklar üzerine böylesine sık ve sürekli kafa yorunca, geleceği tahmin etmek çok da güç değil deyip, yükselen kibrimi aşağıya çekiyordum çoğu zaman. Sözün kuvvetli şekerim senin, sözün kuvvetli, diyen Ahsen Alev’se aksine geri yükseltmeyi biliyordu beni, yüksele alçala sürüp gidiyordu muhabbetimiz.

“Bastırılmış olan Freud’a göre, korkuyla geri döner, korku, tekinsizlik duygusu ve derken çözülme. Çözülme bölümüne kadar her şey tamam da... Ama senin çözülmen, ne diyeyim, buna göre bir tuhaf, yani diyorum ki böyle sürekli ağlaman. Çözülme için duygularından arınman, duygusuzlaşman gerekiyordu. Sense, ah hayatım kıyamam, öyle melodramlardaki kızlar gibi serçeparmaklarınla gözlerini sile sile...” Hikâyesi olmayanın melodramı mı olurmuş, bırak al-lasen Ahsen.

Bugün artık rollerimiz değişti, şimdi benim yitirdiğim zaman bizi Ahsen Alev’le bir araya getiren. Zamanı kaybetmiş birinden kendi zamanımı bulmasını istiyorum. Kahırsa bu, kahroluyorum. Ağlamamı bir durdurabilsem belki kahrolmaktan da kurtulurum. Kendi kendime ağladıkça havaya gidiyorum.

“Biz böyle defalarca falan mı gelmişiz hayata, birbirimizi öldürüp öldürüp diriltmiş miyiz yani? Yoksa bu da benim delirme şeklim mi, bu hayattan yüz bulamayınca, işte biliyorsun, aşk, iş, para bir türlü olmayınca, başka bir hayatlar uydurmalar mı giriştim ben, Ahsen, sen yardım et lütfen!”

Son cümlemin son kısmı, ağlamaktan tıkalı burnumdan aniden akmaya karar veren sümüklerime karışınca iyice boğulup gitmiş olmalı ki, Ahsen Alev yalvarışımı kaçırmış, hikâyemi bilimsel bir soğuklukla çözümlemeye dalmıştı. “E dediğim gibi onları sen görüp konuşuyorsan bu var oldukları, gerçek oldukları anlamına gelir zaten. Sana göre gerçek başkalarına göre hayalet, vizyon falan olmaları konumuzu değiştirmez. Bu durumda, hatırlayamadığın aşkın Ali’yi onlarsız bulmak imkânsız. Çünkü onlarla birlikte geri gelmiş sana. Eğer sularına gitmezsen kaybedeceksin belli ki Ali’yi. Ne kadar ağlasan boş. Leylâ’cım, hayaletler unutulmuş hatıralardır. Onlar, hatırlatmaya gelirler. O yüzden insanın tüylerini ürpertirler. Ah, bak benim bile tüylerim diken diken oluyor valla. Ama neyi, söyle, neyi hatırlaman gerekiyor da, bunlar musallat olmuş başına?” Üzerime yürür gibi oluyor bir an Ahsen. Fazla güçlü elleriyle omuzlarımdan kavrayıp gözlerimin içine bakıyor. Yaşlardan başka bir şey görmeyince, omuzlarını silkip monoloğuna devam ediyor: “Bilim, metot işidir Leylâ. Bana geldiysen, beni dinleyeceksin. Benim yöntemlerimle çözeceğiz bu işi. Senin yöntemlerinin seni nerelere getirdiği, zaten belli!” Uysal, sevimli, istediği her şeyi yapmaya hazır sersem bir kuzu gibi bakıyorum Ahsen’in gözlerine, gözyaşlarımla arasından. Deli de olsa fark etmez, beni varlıklarıyla aşağılıyor olsalar da, kendinden emin olan insanlardan oldum olası etkileniyorum. Ama ağlamam geçmiyor kim ne derse desin, gözyaşlarımı bir an olsun durduramıyorum.

Ahsen, işe tersten başlayalım önce, diyor. Bu tersine teori-

de, beni gerçekten ağlatacak bir şeylerin karşısında ağlamanın kesileceğini ortaya atıyor. *Selvi Boylum Al Yazmalım*'la başlıyoruz, sırasıyla *Boş Çerçeve*, *Son Hıçkırık*, derken turşucu ailesini, *Neşeli Günler*'i deniyoruz, olmuyor. Sadri Alışık, hep ağlatır beni diyorum Ahsen'e, içim titrer ona bakarken, *Ah Güzel İstanbul*'u deniyor ben öyle deyince, *Menekşe Gözler*'i sonra, yok, onlar da olmuyor. Cem Karaca'nın *Hep Kahır*'ını dinlemek de kâr etmeyince, yaseminli melisa çaylarından ve de tersine teoriden vazgeçiyoruz, ben ağlamaktan vazgeçemiyorum.

* * *

Yok yok yok, dedi Ahsen Alev neden sonra. Havayı derin karanlığından solgun griye çevirecek kış güneşi doğmak üzereydi sokağın üzerine; yağmurlu günlerde kararan evi aydınlatmak için açılan lamba gibi yetersiz, ısımayan, insanın içini ısıtmayan, tavanın ortasında soluk bir gökyüzü parçası kadar doğacaktı ama en fazla. Biz camın önündeki tekli koltuklara karşılıklı oturmuş bir yandan boş bakışlarla sokağı, diğer yandan uykusuzluktan solmaya başlamış yüzlerimizi izliyorduk yaklaşık son yarım saattir hiç konuşmadan. Sabaha karşının sessizliğini, ta sokağın köşesindeki fırının hayhuyu ve tabii benim durmak bilmeyen ağlamamın eşlikçisi kesik hıçkırık sesleri bölüyordu arada bir. "Böyle olmayacak belli. Ama ben buldum galiba Leylâ." Bu defa gerçekten merakla yüzüne bakıyorum. Ses tonundan, dünyayı bir ağ gibi sarmış olan ortak bilincimiz, olasılık hesapları ve paralel evrenleri dışarıda tutan bir yeni yaklaşım bulduğunu anlıyorum çünkü. İçimden bir ses, hiçbir şey yapamadıysa da bu dünyada bir bilim insanını pozitivist akla yeniden getirdim en azından diyor, doğrusu kendimden utaniyorum. Neyse ki Sherlock Holmes, diyerek devam ediyor Ahsen Alev, içime sular serpiliyor anında. "Holmes der ki, imkân-

sızı ellediğinizde geriye kalan şey, ne kadar umulmadık olsa da, gerçek o olmalı. Artık bu durumda imkânsız eleme vaktin geldi de geçiyor, şu haline bir bak. Acele etmeliyiz. Senin gerçeğe ihtiyacın var, Leylâ hayatım. Gerçek bir hayata.”

Bu sefer ben yok yok yok, diyorum ama içimden. Sapla saman iyice birbirine karışmış, ayırmanın yolu yok. Bilimle büyü at başı gidiyor, bunu engelleyemeyeceğiz belli. Anlıyor gibi de oluyorum aslında bir yandan, bir yüzyıl önce büyüdür diye korkulacak bir teknolojinin bugün işte adı üstünde kullandığımız bir teknoloji olmasını, büyüyle bilimi keskin çizgilerle ayıran şeyin o muallak, o tekinsiz, o tanımsız zaman denen şeyden kaynaklandığını. Ve onun da durmaksızın, evet durmaksızın değiştiğini, anlıyor gibi oluyorum. Ahsen’in bana vereceği, bana göstereceği, deneme yanılma yoluyla sonucu kesinleştirilmiş bir önerisi yok. İşte akla en uygun getirdiği öneri Holmes’ten öteye gidemiyor. En fazla Holmes kadar köşeli ve kesin olabiliyor gerçek hayat. Eh en azından Holmes, yani diyorum, iç çekerek dışımdan. Tamam, deneyelim, ne kaybederiz ki?

“Aaa, kabul ediyorsun yani, sana gerçek bir hayat bulmamız gerektiğini.” Ediyorum tabii Ahsen, gerçekle arasında hiç yalan bırakmamış ki nasıl olsa bu dünya. Hiçbir yalanı atlamamış kendisi için. “Evet Ahsen, bul bakalım bulabilirsen.”

Günün yeni modası üç çeşit peynir üzerine ceviz ve kuru üzüm sepilmiş peynir tabağı, içine yedi sekiz taneden fazla zeytinin sığmadığı uzun ince zeytinlik, ortası saplı dörtlü reçel seti eşliğinde kahvaltımızı ediyoruz ilk önce Ahsen’le. Atlamayacağımız öğünlerle de bağlanacağız gerçeğe, yolu yok. Ahsen’in tüm takım beyaz ve istisnasız sivri köşeli. Karerler ve dikdörtgenleri yedikçe yuvarlaklığımız gidiyor, karakterimizin sivri ve kendinden emin köşeleri belirginleşiyor. “Yuvarlak ve plastik ne varsa mutfağımızda hepsini at-

tım hayatım. Neydi o baktıkça insanın aklını karıştıran öyle karmaşık alaturkalıklar, insanın yedikçe yiyisini getiren melamin, emaye ucuzluklar. Kendime geldim, aklım toparlandı, sana da tavsiye ederim, yap bak göreceksin değişimi.” Ağlaya ağlaya onaylıyorum Ahsen’i. Pısırlıklığım, çaresizliğim, hayatın hiçbir alanında karakterimi ortaya koyamayışım, evime zevkimi yansıtan bir bardak bile alamayıp yüzünden herhalde diye düşünüyorum, kiminle kesişse yollarım, onu kısa sürede gönüllü yaşam danışmanıma dönüştürüyorum. Gözyaşlarım dinmiyor; içlerinden Ahsen’in storlarına bakıyorum öyle, senin perdelerin stor, kederli aşkın tül oysaki, diyorum. Duymuyor.

* * *

“Bir hayali öldürmek, bir hakikati öldürmekten daha zordur.” Fatma Aliye Hanım’ın çağdaşı bir ecnebi hanım muharrir söylemiş, bizzat ona yazdığı mektubunda. Edebiyatla ilgili değil de cemiyetin ilerleyişi üzerine yazışmış meğer daha çok. Yeralına Çekilmiş Devrimci Kadın Yazarlar Cemiyeti mi yani diye soruyorum saf saf hıçkırıklar içerisinde.

Cahit Uçuk’la bayıldığım bodrumda, Fatma Aliye’nin tok sesiyle ayılmıştım. Gözyaşlarıma karışan renkler ve görüntüler yavaş yavaş birbirinden ayrılıp yerlerini bulduğunda hafifçe doğrulup onun verdiği suyu içmiştim yudum yudum. Hayal ve hakikat hakkında uzun bir konuşmaya niyetlenmişti yazar. Onu susturacak gücüm yoktu. Neden sonra ister istemez ufak ufak sorularla sohbete katılıyordum çaresiz, cevaplarını ise kendi düşüncelerimden pek az sıyrılıp yarım yamalak dinliyordum. “Adı mühim değil evladım,” diyor, “isimler değişir, kayıtlar karışır, mesele davayı devam ettirebilmektedir.” Ah işte ben bu davayı hiç anlayamıyorum ki. Bir anlasam, sanki hayal de gerçek de birbirinden su ve zeytinyağı gibi gözle görülür bir şekilde ayrışacak, Ali ortaya

çıkacak, ben ölmekten vazgeçip hayata karışacağım... Onlar ayrışmıyor, Ali ortaya çıkmıyor, ben karışmıyorum. Öyle ağ-lana zırlana duruyoruz durduğumuz yerde.

Kadınlık davası mı, eşit haklar mücadelesi mi, ağaçların sesini duyanların yanında duruş mu, acaba hepsi aynı dava mı bu? Evdeki tabak çanakları mı değiştirerek başlayayım işe, kendime derli toplu bir çalışma odası mı kurayım, ka-pıya kilit vurup organik çiftliklerde gönüllü tarım işçisi mi olayım, davaya neresinden katılayım, davamızı neresinden tutayım? Öğrendim ki siz kadınlarımızı ilk örgütleyen bir büyük hanımsınız. Örgütlenmenin tarihimizdeki en başısı-nız. Ne olur bir parçacık da bana anlatınız.

“Kahraman olmak gibi çocuksu bir arzunun yerine gel-meyeceğini anlamış akıllı ve hissi bir kadın, etrafında dönüp duran bu büyük hikâyenin parçası olmayı ister. Ağlama-yı ve de sızlanmayı, arada attığınız o manasız sayhaları der-hal kesmelisiniz çocuğum, biz sana bu büyük hikâyeyi an-latmak için geldik. Hikâyenin içinde hakikatin ya da yalanın önemi yoktur. Hikâye, roman dediğiniz nedir ki hem? Her gün gözümüzün önünde cereyan eden ahvalden başka bir şey midir? Sormayınız, bir de *hakikat-i halde o kadar vukuat-ı garibeye tesadüf olunur ki bunları bir romanda görsek roman-cının mübalağasına hamlederiz*. Ah, ah, her ne ise... Boş ye-re dertleniyorsunuz, kendinizi gecelerin içinde heba ediyor-sunuz. Anlıyor musunuz Leylâ, duyuyor musunuz sahi bizi, söylediklerimizi? Sen çağırdın, biz anlatmaya geldik. Hem ziraat de nereden çıktı şimdi, zirai istihsal pederşahi niza-mın, kadının köleliliğin sebebidir, bilmez misiniz, doğrusu şaştım, ilahi, böyle şeyleri nereden de aklınıza getirirsiniz!”

İşte bu yüzden kabul ettim Ahsen Alev’in teklifini. Ona gitmeden önce gerçek hayatın yalanlarla, hayallerle dolu hikâyesini hayaletlerimden zaten dinlemiştim. Davamızı ise çoktan sahiplenmiştim!

Fatma Aliye, hiç sahip olmasanız bile ara ara herkesin rüyasına girecek kadar korkunç, iriyarı, disiplinli, acımasız bir anne ya da daha fenası hiç gitmemiş olduğunuz bir kız okulunda müdire... Onun yanındayken onun düşünceleri ve kurallarından başka bir hayat olamayacağına inandırıyor varlığıyla hep beni. Varlığı varlığımı küçültüyor, çocuklaştırıyor sanki... Ağzıma pekmeze benzeyen ama bir yandan da göz yaşartacak kadar acı bir kaşık tuhaf karışımı zorla soktukten sonra kırmızı berjerin bütün yaylarını ezerek yeniden oturmuş ve konuşmaya devam etmişti.

“Kim demiş söz birmiş! Alınız size hakikat içinde takdim edilen ilk yalanı, tutunuz bu yanından... Söz bir değildir. Sözün hakikat-i halin başını tuttuğunu sananlara kalmış bu dünya, evet, ama gelin bakın söz hakikat de değildir. Bir kadının muharrir olmaya çalışması, sözün ötesinde bir dünya yaratmaya çalışmaktan başka nedir Leylâ, haydi söyleyin bana. Düpedüz gülünç bir gayret, ama hafife de almayınız lütfen, hayatidir. Ondandır ki biz evvela karanlıklara itiliriz, sonra da böyle karanlıklar içinden çıkıp çıkıp geliriz. İnsan hayatta bir vazifesi olduğunu düşünürse, nasıl da büyük bir şevkle yaşar, düşününüz bir. Biz size bir vazife verdik; bu yaşamaktan, yazmaktan ve okumaktan vazgeçme ödevidir. Erkek kahramanı öldürünüz, tarihin ve edebiyatın sahnesinden siliniz, dedik. Şüphesiz imkânsız, sözsüz bir dünya meydana getirme arzusu kadar gülünç, bunu tüm kendinizi bilmeyişinize, sersemliğinize rağmen daha ilk andan hissettiniz. Elinizden alınan ne, dostlar arasında söyleşirken, mevcudiyet buhranı dediğiniz o hal, o buhran size ne etmekte? İçtimai hayatta aradığınızı bulamadığınız için mi böyle hissettiğinizi zannediyorsunuz? Ne kadar da yanılıyorsunuz. Buhranlardan vazgeçip yaşamanıza bakın, demiyorum size. Ama sözün ve içtimai hayatın dışında başka bir hayat daha var. Bunu hissediyor, lakin mukavemet edi-

yorsunuz. Ayak direyişinizi yanlış yere koydunuz mu, kayboldunuz demektir ah. İçinizde bir şey var, biz bu içten gelen sezikle kaybolduğunuz yere doğduk, mukavemetinizin yoluna koyulduk.”

Kaybolduğum yere bakıyorum Fatma Aliye’ye çaktırmadan. Cilasî sökülmiş, kurt yeniklerinden geçilmez bağdadi parkeler üzerine atılmış dökük kilimler, kadifeleri lime lime mor kırmızı sütlükahve berjerler, en az dört-beş zigon seti, zigonların üstlerindeki kırık çeşmibülbüllere, camı çoktandır tuza dönmüş kristallere altlık eden sararmış danteller, bir köşede içi misket dolu boyu belime gelen dev bir cam kavanoz, etrafında yere gelişigüzel konmuş bakır tepsiler, renkli şişeler, testiler, çiçeği solmuş, kenarı kırılmış porse-lenler, türlü ıvır zıvır... İpe sapa gelmez, toplasan tarihin bir anını doldurmaya yetmeyecek yarımılıkta, eksiklikte, kaybolmuşlukta bir yığın eşya. Hepsinin ortasında zaman makinesi yarı yolda bozulmuşçasına çaresiz, şaşkın duran ben ve her tesadüfün bir anlamı olduğunu hikâyenin fazla Amerikan kahramanına inatla anlatmaya çalışan tumturaklı yeni çağ bilgesiymişçesine Fatma Aliye.

“Bakınız bir erkeğin masalına. Ona bir kadından doğmak kâfi gelmez. Bu sebeptedir ki, daima tekrardan tevellüt etmenin peşindedir. Kaybolduğunuz yerde, siz de bunun peşine düşerseniz, mağlup olursunuz. Yalanlara galebe çalmak için bu yalandır demeyiniz. Yalanı doğruyla öldüremezsiniz. Yalanı doğruyla ancak darbimesellerde öldürürler; ama ah, hayatı darbimesellerle izah kabil değildir. Yalanı mağlup etmek ancak onun olmadığı yeni bir yalan, yeni bir hikâye yaratmakla olur Leylâ. İçinde kendi hayatınızın nefes alıp verdiği yeni, hakiki masallar yazarak olur. Hasılı *renaissance* diye bir şey yoktur. Hayat bir kadından doğarak başlar ve biter. Elbette size masal anlatmaya gelmedik, ama her kadın gibi hayatın bir masal olmadığını bilen siz, kendi masalınızı

yazıp onu yaşamakla mükellefsiniz. İçine bir kez doğulan ve bir kez ölünen hayatın hakiki masalını...”

Yerimden kalkıp ellerimi misket dolu kavanozun içine daldırıyorum sıkıntıyla ve öyleyse diyorum, tumturaklı ve açıklayıcı yazarım Fatma Aliye’ye hıçkırıklar içinde; öyleyse benim bir kez doğduğum hayatın düşmanı, o yeniden doğmalara doyamayan kahraman Ali’yi öldürmek için yaşamam yeterli. Öyle mi?

“Ne kadar hazindir tarihimiz evvela, bir bakınız. Bizim mırıltılarla birbirimize anlattıklarımızı birileri gelip de kaleme almaya başlayınca önce, kalakaldık. Gelgelelim bir gün aniden mırıldanmaktan vazgeçtiğimizde, çok geç kalmıştık. Ondandır ki evvela yazdıklarımız için müstear erkek isimleri kullandık, sonra bir hanım diye imzalar atmaklar falan derken kendi isimlerimizle erkeklerinkine benzeyen hikâyeler kaleme aldık. Delirme çağı geldi sonra. Deli kadın yazarlar, kahraman olamamış ya da olamayacak kadar çılgın kadınların hikâyelerini yazmaya başladılar. Gelgelelim bu delilikten, bu akıllıca inşa edilmiş kara delikten bir tür kahramanlıkla çıktılar, yazık. Sonra ne yaptık dersin, mırıldanmalarımızı yeniden keşfettik! Sen şimdi bu çağa aitsin. Delirmeyi marifet bilmişsin. İktisadi buhranları, asırların değişmesini falan bırak da bu çağın içinden nasıl çıkacaksın ona bak. Ölmeden önce öldürüldüğüm için konuşuyorum kızım ben, anlattıklarım bitmemiştii, ben anlatmaktayken hâlâ, üzerime dualarla toprak serpilmişti. Erkek muharrir öyle mi, söyleyeceklerini söyledi, öldü gitti. Alkışlar ve kapanış yani. Bize bahşedilmemiş olan o kutlu sona hep o sahipti. Yo ama hayır, yaşamak yetmez, öfkenizi bilemeli, hikâyeyi deliliğe düşmeden bir iyi bellemelisiniz.”

Gözyaşlarımın arasından zigonlardan birinin üstünde duran porselen vazoya dikiyorum gözlerimi. Üzerindeki mavi desene iç geçiriyorum, balık tutan Çinli amca, senin yanın-

da, o balığı bereketli hayali su kenarında kaybolmak da vardı bu hayatta. Demek ki, en azından dört kuşaktır hanımlarımızın seni vitrinlerinin baş tacı yapmalarının altında bu hayali kayboluş hasreti vardı, Demek ki ormanda yalnız başına yürüyecek kadar hayallere dalmış, daldığı hayalleri eve hapsedecek kadar çaresiz görünen sinsi hanımlarımız, davalarına kuşaktan kuşağa sahip çıkmış.

Fatma Aliye beni kendi hikâyesine çekmeye, Cahit Uçuk'la Suat Derviş'in ısrarlı öldürme çağrılarına karşı verdiğim tepkiyi yumuşatmaya çalışıyordu apaçık. Tarihten silmeler, hikâyeyi baştan yazmalar falan, hep laf! Pekâlâ biliyorum ama kaybolduğumu, devamıza olan ihtiyacımı da bal gibi biliyorum. Ne olurdu diyorum, sözün bir yerinde Fatma Aliye'ye, ben de diğerleri gibi ölüp yeniden doğsam da, bir başkasını öldürmekten kurtulsam. Ne olurdu, bir masalı yazmanın bedeli böyle ağır olmasaydı, olmaz mıydı? Hoşuna gitmeyen bir şey duyunca hep yaptığı gibi başını iyice geri çekip o haşmetli gerdanını kat kat yaparak, gözlerini gözlerime dikeyor Tumturaklı Unutulmuş/Unutturulmuş Yazar Fatma Aliye. "Bilir misiniz Leylâ, derler ki insan hayatta en çok âşık olduğunu unutturmuş, belki de harekete geçmeden evvela öfkenizi değil, aşkınızı hatırlamaya başlamalısınız... Haydi artık, sızlanmayı bırakıp biraz da kendinizi zorlayınız."

kaderimin yolu

Ve soluk kesmesi ay çıkacağa yakın

Evdeki eşyanın

Yağmur rüzgârı almış yanına, delice bir kuvvet kurmuşlar dövüyorlar ada sokaklarını, çöpler, at pislikleri, lodos artığı bir şemsiye parçası kumsalla denizin karıştığı yerde, hep birden sürükleniyorlar. Yere çok yakın üst üste yığılmış bulutlar, nereye gideceklerini bilmeden kendi içlerinde kendilerini doğurup duruyorlar adanın üzerinde. Kaderleri rüzgârın ve onunla bir olmuş yağmurun ellerinde. Onları dağıtmayan tek şey kalınlıkları, kalınlıklarını yırtan tek şey yere tereddütsüz sicim gibi inen yağmur damlaları. Alacakaranlığın mordan griye uzanan renkleri kâh taşmış bir rögarın ağzında titreşiyor, kâh bir ağacın çatırdayan dalının ucuna sığılıyor, kâh insanın yüreğini ağzına getirircesine bir elektrik direğinin dibine siniyor. Ağaçlar insanlara benzemiyor. Rüzgârdan ve yağmurdan kaçmıyor, kuytulara, saçaklara sığınıp her şeyin bitmesini beklemiyorlar. Yağmur yukarıdan bastırdıkça, rüzgâr hangi yönden geleceği bilinmeyen bir tokat gibi patladıkça üzerlerinde, titrettikçe dallarını, yapraklarını ve o kıymetli kozalaklarını, sanki doğanın bu dehşetinden yararlanıyorlarmış gibi kıvrıla büküle, çatırdaya ça-

tırdaya genişlemeye, büyümeye duruyorlar. Ağaçlar insanlara benzemiyor, belli ki rüzgârı ve yağmuru, insanı sindiren bu birliği onlar yaratıyorlar. Son bir çatırtı duyuluyor adanın tepesinde. Mezarımsı, renksiz, donuk bir aydınlık gözleri bir anlığına kör edip hemen ardından renkleri geri getiriyor. Birden kesiliyor rüzgâr, hareketsiz bir an asılıp kalıyor havada, uzuyor uzuyor ve son yağmur damlasının yere düştüğünde çıkardığı boğuk tıp sesi yankılanıyor ada sokaklarında, zaman yeniden başlıyor sonra. Ali'nin sesini duyuyorum ta uzaktan, adanın tepesindeki o malum yerden duyuyorum onu, "Seni bekliyorum çizmen için kaderimin yolunu."

Yolu biliyorum. Durmadan, dinlenmeden, yolu hiç mi hiç düşünmeden, bir hayvan gibi ilerliyorum. Sokaklar önce yağmurla sonra güneşle yıkanmış, pırıl pırıl. Şakayıklar, Leylâklar bahçelerden taşıyor, evleri, evlerin içinde sürüp giden hayat gailelerini gizliyor, ah diyorum, ah onların neşeli, gösterişli, sinsi varlıkları. Açtıkları yerde, etraftaki her işi yolundaymış gibi gösteren, küçük, inatçı, yalancı salkımlanışları... Yolu biliyorum, hastalıktan başını bir türlü kaldıramamış, geç gelen, gelmedikçe süründüren bir ölüm gibi uzayan Nizam Caddesi'nin sonuna doğru, sola dönüyorum. Dimdik yokuşu bir nefeste çıkıp Âşıklar Gazinosu'na kestirmeden varıyorum. Etrafta kimseler yok, ama sanki her an dolup taşabilirmiş gibi çay bahçesi, bütün masalar, sandalyeler dışarıya yayılmış gelecekleri bekliyor. Bir ben geliyorum. Ayaklarımın altındaki çam iğneleri biraz önce hiç yağmur yağmamışçasına, hatta neredeyse temmuz güneşinde durmaktan kavrulmuşçasına çıtırdıyorlar. Ali, gazinonun en sonundaki masanın hemen yanında, çam ağacının altında, dikilmiş. Birazdan olacakları bilen adımlarım, ağır ağır ona doğru sürüklüyor beni. Çam iğnelerinin çıtırtısından başka çıt çıkmıyor. Birazdan Ali'nin yanına varacağım, birazdan Ali'nin koluna dokunur gibi olduğumda Ali, çam ağa-

cının tam altına yığılıverecek, dinamitlenmiş yığma bir duvar gibi çökecek ayaklarımın dibine, yüzü gözü kıpkırmızı, kan ter içinde. Bense ayakkabılarıma bakacağım, onun yıkılan bedeninin yanında hiçbir şey olmamış gibi kıpırtısız duran ayakkabılarıma, ayakkabının bittiği yerden başlayan siyah naylon çoraplı bileğime, o bilekteki naylon çoraba takılmış tek bir can sıkıcı çam iğnesine... Ali'nin bedeni beni en fazla o tek çam iğnesi kadar rahatsız edecek. Birazdan ayaklarımın dibinde zehirlenmiş bir fare gibi titremeye başlayacak Ali, ben tiksintiyle yüzümü buruşturup geriye doğru sendeleyeceğim. Ali, gitme diye son nefesiyle yalvaracak, ben kaçmaya çalışırken yer ayaklarımın altından kayıp gidecek, çam iğneleriyle birlikte kaymaya başlayacağız Âşıklar Tepesi'nden denize doğru kayıp düşerken, beni de tıpkı Ali gibi, tıpkı tüyleri birbirine yapışık o fare gibi bir terlemek, tir tir titremek alacak. Derken bütün bu felaketi sonlandıracak bir umuda dalar gibi düşeceğim denizin içine birazdan. Ve deniz sandığım şeyin tatlı tatlı kokan bir kan gölü olduğunu dehşetle anlayacağım. İç parçalayan feryadım ada sokaklarında yankılanacak.

Bu çılgınlıkla, uyanacağım. Ali'yi orada öylece, yıkıldığı ağacın dibinde bırakacağım.

* * *

“Ne biçim İstanbullusun sen. Doğma büyüme, yedi göbek üstelik, millet çıldırıyor İstanbul diye, adasıydı modasıydı boğazıydı diye, sen onun içinde o yokmuş gibi yaşamaya çalışıyorsun, şu boklu delikten çıkmayayım diye çırpınıyorsun, ne ayaksın abi bi anlasam.” Ayten'e anlatamam. Şehri sevmeyi değil, özlemeyi biliyorum, diyemem. Aileden. Bir buçuktan iki gibi, özlemekten sevmek diye bir şey varsa, öyle biliyorum İstanbul'u özleyerek sevmeyi, demem. Bu İstanbulludan İstanbulluya göbek göbek geçen genetik bir hastalık gi-

bi, sen bilemezsin ki Ayten, diyemem. Dedem mesela, en çok kapıların açık yatıldığı geceleri özlerdi, onlar gitmeden derdi, onlar gitmeden, bugünün kazancı akşamın yemesi içmesi idi, bugün kazanır, akşam sefasını sürer, sonra da kapılarımızı bile kilitlemeden yatardık, derdi. Ertesi gün ya Allah! Gündüz dükkândan kazandığı parayı anneanneme verdiği, anneannemin büyük dayıma göz ettiği, küçük dayımın bakkala gidip bi yetmişliği sofraya yetiştirdiği her gece, boğaz kıyılarına vuran balıkları, panayır gecelerinde şehrin sokaklarını altı üstüne gelesiyeye değin gırgıra, eğlenceye boğmaklığı, dürüst delikanlılığı, adı gibi, çakı gibi olmaklığı özlerdi. Şakır şakır Rumca konuşuyorum ben kızım bak, hani nerede konuşacak adam şimdi, kaldı mı, insan olmazsa karşında, sen iki lisanlı iki insan ol neye yarar, söz illa ki ikiye bölünmeli, tek parça, bir halta yaramaz, bu sofradan da bi cacık olmaz, diye söylenerek özlerdi. Şehir, her gece, her sofrada özlenendi. Anneannem, ailede İstanbul'a tek dışarıdan gelen. Kimler kimler istedi, bir buna sırf Istanbuldudur diye evet dedim, demez olaydım derken, İstanbul'un bir özlem, hayatının arzusu olduğu günleri özlerdi. Neye dertlenirsin, her günün kazancını her gece içmeye yatırırken diye içinden geçirirken, gün olunca konu komşuya ah bilmez miyim hemşire, onun akli sürülen eşte dostta değil, kapanıp gittiğine yanyor o kepaze tavernasının, diyerek söylenmeyi severdi. Ar yaptı namus yaptı, gidenlerin yalvarıp ellerine tutuşturdukları o köşkün tapusunu almadı. Köşkün üstüne üç otuza konanlar daha tapuyu bile almadan yıkıp koskoca apartmanı kondurdular bak, dünün çarıklıları bey hanım gibi gezip dururken, biz böyle hâlâ kiralarda... Anneannemin Istanbulu olmadığı aslında her halinden belliydi. Şehri özlemek yerine, sevmeyi, onun nimetlerine göz dikmeyi seçmesinden belliydi.

Babaannemin hasreti ise akıl almaz gençliği ve güzelliğinden, belinin incecik zarafetinden anlayan o yüksek, o kali-

teli, o mamur şehreydi. Sınıf bilinci çok ama çok yüksekti, hizmetçisinin kızı, kalfasının oğullarıyla ahabplık eden babama, halalarım köpürür, herkesin yerini çok ama çok iyi bildiği o cânım, o sınıfsal İstanbul'u özlerdi.

Annemlerin özlemi daha bir başkaydı tabii. Onlar çok yaklaşmışlardı, bu her anını yeniden inşa ettikçe geçmişe kaçan şehre dair, onun şimdisi olmaya, eşitlikte ve kardeşlikte onu ele geçirmeye çok yaklaştıkları bu yeri sevmeye dair tek söz etmezlerdi. Hayatın, ümidin, neşenin ve geleceklerinin ellerinden henüz kayıp gitmediği o anların anısı, bugünü ancak güç bela yaşatırdı belki de onlara, susmayı tercih ederlerdi.

Bugünü bilip, geleceğe dair bir planın varsa eğer, şehre ve geleceğe dikmişsen gözlerini, o İstanbul'u sevmek olmaz ki de, diyemezdim Ayten'e. Şehir severek değil, kahrolarak yaşanandı, değeri olacağını bilmediğin semtlerdeki evleri başın sıkıştı mı yok paraya satmak, dede yadigârı dükkânları kalfalara bırakmak, antika olduğunu fark edemediğin vazoları leğenle, mandalla değiştirmek, göbeklerin üçe beşe yediye doğru geri gittikçe şehre daha da daha da yenilmek. Ne sevmesi!

"Şehri sevmek modası, şehir ortadan kalktıktan sonra başladı Ayten. Ve İstanbul işte böyle, onu sevenlerle özleyenler arasında ikiye ayrıldı. Sonra sonra, gerçeği de yaşanmaz olunca hayaline sarıldı herkes. Bense ucuz bir nostalji olmaksızın can yakıcı bir hasret olmasını tercih ettim. Sevmeyi bıraktım bir kenara, bilmediğim bir geçmişi, bilmediğim bir şehri durmaksızın özlemeyi seçtim. Tıpkı bilmediğim birine olan aşkıyı aramayı ve özlemeyi ve onu öldürmeyi seçtiğim gibi."

"Konuyu saptırıp durma ama, bırak bu hülyalı boş lafları, gerçeğe gel. Daha doğrusu, git!" Burada yaptığı söz sanatına hafiften kıkırdayıp devam ediyor Ayten: "Ada, kanlı bir

rüyaysa, git üstüne üstüne. Kaça saklana, nereye kadar. Bir gün atlayıp vapura gidelim abi işte birlikte. Bak göreceksin, bir şeycikler olmayacak. Dura dura büyütüyorsun hep kafanda. Gününbirlikçiler, turistler falan evet ölümden beter ama, hafta içi sakın bir günde gideriz, yapma kızım ya, seni bekleyen ölümler falan yok orada.”

Ahsen’sen, sakın ha, diyor yeri geldikçe. Adayı aklından bile geçirme. “Hayalet yazarlar, sana şarkılar söyleyen Ali, hep burada. Hayalin değil, gerçeğin peşindesin sen artık. Çukur-cuma’dan çıkamazsın. Gideceğin tek bir yer var, biliyorsun. Ali’yi ilk bulduğun o hamam kurnalı çakma mezarlık. Yeni-ay geldi mi, damlayacaksın o gece oraya. Bu arada hanım yazarlarla daha bir sıkı fıkı olacaksın. Rollerini değiştirmeye bak, şimdiye kadar onlar hep yokladı, zorladı seni, bundan sonra sen onların üzerine gideceksin. Bilgi, gerçeğin efendisi- dir unutma. Ne kadar bilersen, bilenlerin elinden, ağzından ne kadar fazla çekip çıkarırsan olan biteni, o kadar yakından dokunursun gerçeğe ve hayata. Bir de tabii şu salya sümük halin, bu halden de kurtulmaya.”

Gel gör ki her şey nasıl başladıysa öyle gidiyordu. Tek sorun benim her şeyin nasıl başladığını bilemememdi. Her şeyin nasıl başladıysa öyle gittiğini, hiçbir şeyin benim istediğim gibi gitmemesinden anlıyorum. Bir Ali, bir devamız arasında gidip geliyorum... Bir aşk bir nefret. Bir uyduruş bir gerçek...

Hatırlamak ve içimdeki aşkı bulmak... Ayten’e, Ahsen’e kalsa lafta ne kadar kolaydı bunlar. İnsanın kalbi hiç mi bir an yumuşamaz, bir günün ve koskoca gecenin içinde bir an bile yok mudur insanın zihnini bulandıran her şeyden kurtarıp onu parlatacak? Onlara sorsan biyolojik ritmimi bile reddediyordum böyle durmadan ağlayarak. Oysaki hesapçı kitapçı ben, için için, sinsin sinsi, son bir şey daha bekliyordum. Gözyaşlarımı tıp diye durduracak, gece inmiş gökyü-

zümde o incecik ayı doğuracak son bir söz, son bir karanlık anlaşıma bekliyordum.

* * *

Kim demiş ki, o kötü kalpli Suat Derviş'im bir melekmiş?! Nasıl da zalimce göndermek için uğraşıyordu beni mezara, mezarlıklara o gece sessizce yanıma geldiğinde, bekleyişimin nihayetinde. Ahsen gibi, Ayten gibi bana akıl vermek değil-di sadece niyeti. Benim üzerimden hesap yapıyordu biliyordum, geçmişin, dilin, sesin ve sessizliğin, ortaya konup ortada kalakalmış onca romanının hesabını temize çekmeye çalışıyordu. Yan sokağımdaki Bulgar marangozdan aldığım iki ince kitaplığın arasındaki dökük kanepeye gelip yerleşmişti ben uyurken. Kanepenin tam karşısında duran tekli koltukta okurken uyuyakalmış, uğursuz bir fısıltıyla uyanmıştım. "Başağı sallayan ay nerede, ne biçim gece..." Onu karşımda görür görmez günler süren bekleyişimin kurulmuş, hesaplı kitaplı öfkesiyle Niyetli Muharrir Suat Derviş daha ağzını açmadan patlamıştım. "Beni hiçbir yere gönderemeyeceksiniz. Bu evden başka yerdeki ölümle ilgilenmiyorum ben. Kendi mezarım bana yeter!" Kılı kıpırdamamıştı hayalet yazarımın, hem kendi hakkımdaki mızırdanmalarına, onları suçlamalarına aldırıyorlardı pek artık. Buna daha da kızıyordum. "Fosforlu Cevriyen mi sanıyorsun sen beni?" diyerek ikinci kez patladı öfkem. Elimi Ahsen Alev'in verdiği akıllarla güçlendirmiştim nasıl olsa. Onları en hassas yerlerinden vuracaktım bu sefer: Edebiyatla! "Mezarlıklarda fink atan o hayali fahişe miyim ben? Bir bakın bana Allah aşkına! O saflık, o cesaret, o içinden dünyaya ve insana sevgi taşan yürek, hani, bir parçacık da olsa var mı bende? Şimdi nerede, ah söyleyin lütfen, saçlarında yakamozlar, kara gözlerinde yıldızlar parlayan o fahişe? Onun, babasının bahçesi saydığı ormanlar, bu bahçenin gölü, havuzudur diye bellediği o deniz nerede? Kendi

ahlakını kendi kuran kadın var mıydı, hiç olmuş muydu, ol-
duysa şimdi nerede? Siz yazdınız da oldu mu, özgürlüğün-
den vazgeçmeyen, aşk için, seveda için hiç düşünmeden ölü-
me giden, hiçbir şey bilmeden yalnız sevmeyi bilen nerede?
Siz yazdınız da yıldızlardan öyle özgür, öyle sevdalı kadın-
lar mı yağdı başımıza? Ne oldu, ne oldu yazdınız da, unutul-
maktan başka!” Bir inilti çıktı Suat Derviş’in ağzından, bod-
rumdan yükseldi yükseldi, bütün apartmanı doldurup soka-
ğa taşı, Çukurcuma’nın kulağını bir anlığına sağır etti san-
ki. Bir an. Çukurcuma o ânı üzerinden hiç tınmadan silkele-
yip gündelik hayhuyuna devam etti. Kendinden taşan o in-
sanüstü iniltinin şiddetiyle fırladı yerinden, atıldı üzerime Si-
nirden Köpürttüğüm Muharririm, kolumdan tutup sarsalaya
sarsalaya sürüklemeye başladı odanın içinde beni. Hah de-
dim içimden, sinsî Ahsen, senin sayende çıkardım ortaya Su-
at Derviş’i, işte Fosforlu Cevriye’nin o meşhur gözleri... “Seni
kör, seni ahmak, seni yılan dilli, kibirli kaltak! Sen, sen arsız,
böyle hiçbir şeyi bilmeden şişinesin diye mi yazdık sanıyor-
sun biz, öldük, öldürüldük, ölmeden mezara konduk, unu-
tulduk, taş a tutulduk! Sen böyle beyhude yere yüzümüze is-
tihzayla gülesin diye mi, kendinden başka kimseleri beğen-
meyip, nasıl ölsem nasıl ölsem diye etrafta canlı cenaze gibi
gezesin diye mi anlattık onca hikâyeyi?”

Haykırışı yankı bulmadı yüreğimde. Aksine, onu öfke-
lendirmenin verdiği anlık, anlamsız bir özgüvenle üzerine
gitmeye devam ettim. Sesini, söyleyiş biçimini taklit ede-
rek kitaplarının birinden onu çıldırtacağını düşündüğüm
bir cümleyi okudum ezberden: *Mademki her şey değişiyor-
du, neden yarının insanları dünkülerden daha iyi olmasındı?*
O öfkeden kızarmış gözleriyle hiçbir şey söylemeden bana
bakarken, devam ettim. Ben size söyleyeyim Muharrir Ha-
nım, yarının insanı, ben, işte karşınızda duruyorum. Ne gö-
rüyorsunuz? Bir çöplük, bir insan artığı belki. Neden mi?

Neden sizden, dnklerden daha iyi değilim peki? Çünkü yarın, bugünün ışığı, ümidi falan değil, çünkü bugün, daha dünden yarını çürütmeye başlıyor. Her yarın, bir öncekinden de çürük, kokuşmuş, yoz. Yarın olsa olsa bugünün cehennemi oluyor.

Kendinden emin adımlarla ağır ağır yanıma gelip üzerime eğiliyor bu sefer, buz gibi parmakları saçlarımı kulağımın arkasına zarıfe, hani neredeyse şefkatle itiyor, bir an titriyorum bu hisle, boynuma değip kaybolan soğuk nefesi ve fısıldadıkları yer ediyor içimde. "Bir cennet var, biliyorsun değil mi? O pislik tutmuş için biliyor, seziyor, kılını kıpırdatmasan bile arıyor arıyor. Neden yaşıyorsun, hiç düşündün m, kendine rağmen neden? Su neden dolduruyor çatlakları, en olmayacak yerde neden bitiveriyor dikenler, biliyorsun pekâlâ, onlara da sorsan belki istemezler... Ama işte cennet dediğin o. Kendini bilmeden yaşamak. Hayat, içinde tek bir bilgi, tek bir şuur kırıntısı bile olmayan, ömürle sınırlı bir aşk. Ah aptal, sen işte onu öldürmekle meşgul-sn. Ve de o mezarlığa ağlana sızlana, söylene tepine gitmeye mecbursun!"

Tepinmek sözü harekete geçiriyor beni. Hayalet yazarımın iki yanındaki kitaplıklara saldırmaya başlıyorum. Hırs-la raflardaki kitapları yerlere saçıp üzerlerinde tepinirken bir yandan da bas bas bağırıyorum: Alın size aşk, alın size hakikat, hepsi hikâye hepsi laf. Kitapların ağırlığından g olarak ayakta duran raflar boşaldıkça felçli bir ağız gibi eğrilmeye, kısa küçük ıtırtılarla kendilerini bırakmaya başlıyorlar. Birbirine girmiş taras taras saçlarımın çevrelediği, alı al moru mor olmuş suratımın tam ortasına, daha doğrusu alnımın atına bir kitap patlayıp yere düşüyor nihayetinde. Bakıyorum, Suat Derviş görmezden gelmeye çalışıyor düşen kitabı, düştüğü yerden alıp hevesle sallıyorum suratına suratına. Inadına Muharrir Suat Derviş'in *Kara Kitap*'ını ona karşı

bir silah olarak kullanmaya kalkışıyorum. İçimdeki edebiyat sevgisi nerede, ne soğuk ne geçimsiz gece...

Kim demiş Suat Derviş bir melekmiş. İçinden alıp da dışarıya çıkardığı ilk kitap, *Kara Kitap*. Korkulu, karanlık, dramatik ve hatta düpedüz gotik! Ah sevgili Edebiyat-ı Cedide'ymiş. İstanbul'un konaklarında, Fransız hocalar yanlarında, hep birlik olmuşlar fiilleri cümle sonlarından ortalarına, hatta başlara almışlar. Düşünce bildiren o güzelim sözleri tek tek tespit etmişler. Hepsinin bağımsızlığını ilan etmişler. Ve tabii bir de ünlemler! İnanmazsınız, Edebiyat-ı Cedide'den önce hiç kimse romanlarda bir oh çekmemiş, ah ve vah etmemiş. Ve demişken ve'leri de pek severlermiş. Olaylara dramatik bir hava katan ve'leri onlar ta o zamanlarda bulup icat etmiş. Ve perde! Ve aşk! Ve ölüm! Ve hiç!

Edebiyat-ı Cedide için derlermiş ki, o yüksek bir zevkmiş, sanattan topluma ne! Peki ya sanatçımız toplumun içine kuş gibi düşerse? *Kara Kitap*'ı şöyle bir kenara koyup yüreğinde topluma hizmet etme sevdası, elinde kâğıt kalemle sokaklara inince gazeteci-yazar Suat Derviş, içinde bir şeyler çark etmiş. Boş vermiş ahları, ohları; dramatik ve'ler dursun bir kenarda, efâl yerinde ağırdır demiş. Çünkü sokaklardaysan eğer laf dolandırmalar ancak düşmeye yarar, ayakta kalmalı, açıklıktan ölmeden hayatta kalmalı, ah bu komünizm aşkı! Topluma gerçekçi bir hayat anlatmaya sıvamış kolları. Ama gelgelelim komünizm aşkı kapatınca Babıali'nin yollarını ona, bir de yetmezmiş gibi düşünce mahpuslara, hırsı bilenmiş, parlamış gitgide gerçek hayatın içinden çekip roman kahramanı yaptığı kadınları. Hepsinde bir inat, bir hazin başkaldırış... Peki içindeki o gotik karanlığa ne olmuş diye sormayayım, işte karşımda duruyor. Mezarının içinden çıkmış, beni mezarlara doğru itiyor. Suat Derviş'in *Kara Kitap*'ının milenyuma bir diyeceği var mı acaba, unut beni, geçenin içinde yak beni, sil sözlerimi demekten başka!

“Beni hayallerden vazgeçmekle, hatta gerçekçilikle suçluyorsunuz Leylâ, peki ama sorarım size, kadın ve erkeğin eşit haklarda ve şartlarda el ele yürüdüğü, o adil hayatın hayali düşürmedi mi zannediyorsunuz beni zaten hayali bir istikbalin peşine? Hayalperestlikle suçlanmadım mı hiç!” Öfkesi geçince sizli bizli oluyoruz yine. Düpedüz dertleşiyor benimle diye şaşırıyorum. Ne söyleyebilirim ki ona, neyle nasıl teselli edebilirim, kıymeti bilinmemiş bir yazar ömrünün bedelini, onun birkaç kitabını okuyarak nasıl ödeyebilirim?

Kim demiş Suat Derviş bir melekmiş. “Yürüdüm ben bir yolda Leylâ. İçimde yazmak yazmak yazmak aşkı vardı sade. Bir de devrim ümidi tabii. Oturdum kâğıt kalem elimde. Korkularıma, aşka, ölüme, içimdeki karanlığa ve geceye hikâyeler yazdım. Lakin korkularım ve aşkı; karanlığım ve gecelerim halka dönüştü zamanla. İçimde ne varsa onlara anlatmak, onları anlatmak arzusuyla dolup taşı. Yazdıkça döküldü sırlar, yazdıklarımın havı kaldı ellerimde, ama ben yine de silkelenmeden devam ettim. Edebiyat-ı Cedide için felsefi vesveselerin saklambaç oyunu derler, siz bilmezsiniz. Öyle bedbin, öyle kadercidir ki, tez elden kurtulunuz derler. Ben de içinde bulunduğum cemiyetimin kurtuluşunun kadercilikle, bedbinlikle olamayacağını yolun yarısına doğru fark ettim. Edebiyat bizatihi bir iddiadır! İddiası olmadığını söyleyen edebiyatçıya gülerim, her devrin nemelazımcıları vardır, o da işte ancak onlardandır.”

Araya girmeden edemiyorum burada. Saptırıyor, biliyorum çünkü. Bu tarihsel materyalizm okumaları ona tam oturmuyor. Hani diyorum, hikâyelerinizde sınıf bilinci hani, bir ben mi göremiyorum yoksa, hani aşktan başka çıkışlar gösterme derdi? Nasıl bir dertmiş bu, size özel birtakım ayrıcalıkları mı var yoksa!

Yeniden yerinden fırlayıp yapışıyor yakama, daha doğrusu pazar malı geceliğimin kalın patiskadan koluna. “Bizi

kendi kendilerine döktükleri kalıplara uydurmaya çalışanları mı okuyorsun sen! Böyle mi savaşıyorsun sen! Oku oku, edebiyattan başka her şeyi öğrenirsin onlardan. İçimdeki aşkı, aşka olan inancı öldürmediğim için kimselere hesap vermeyeceğim. Haydi kızım, beni yaralamaya çalışmaktan vazgeç artık. Söyle ne söyleyeceksen. Hem belki böylelikle şu asap bozucu ağlaman da kesiliverir, bir ümit...”

Düpedüz güzeldi. Bu zamana ait olamayacak kadar güzeldi. Ama kıyıda köşede kalmış eski bir oyuncakçının vitrini ni süsleyen parlak elbiseli, demode makyajlı, kabarık saçlı bir bebeğin güzelliğini andıran, çoktan eskimiş bir güzellik gibi de değil, tüm zamanların ötesinde, güzeldi. Belki de sadece bu kadar güzel olduğu için öfkeleniyordum ona. Belki de sadece bu kadar güzel olduğu için, kim olduğuma bakmadan, ezmeye çalışıyordum artık sadece gölgesi kalmış bu kadını. Hayaliyle, gözlerimi kamaştırmasına aldırmadan baş etmeye çalışıyordum.

Siz, dedim. Ne gerçekte, ne hayaldesiniz. Suçu kimselerde aramayın, bu yolu kendiniz seçtiniz. Gecedен, karanlıktan, korkulardan, gölgelerden vazgeçip bir yazar ömrünü erkekler gibi yazmaya adadınız ve yok edildiniz. Çünkü şimdi size dönüp baktıklarında sınıf bilincinden uzak aşk hikâyeleri yazan bir kadından başka bir şey görmüyorlar, yazık. Çünkü ne kadar çabaladıysanız da erkekler gibi yazamadınız. Gün gibi ortada, bakınız! Kendiniz olmadınız demeyeceğim ama kendiniz gibi kalamadınız.

Bir öfke çılgılığı daha duyacağımı beklerken, huzurla gülümsemeye başlıyor bu defa Niyetli Suat Derviş. “Ah!” diyor. “Ah Leylâ! Şimdi size sırlarımızdan birini vermenin vakti geldi demek ki! Mesele kadın gibi yazmakta, kadın gibi olmakta değildir evladım. Esas siz erkek gibi düşünüyorsunuz, esas siz gözünüzü açıp da bakınız. Edebiyat-ı Cedit’i tarihsel materyalizmle yargılamayı, ikisinin arasında

kalıp bocalamayı lise kitaplarına bırakınız... Aşkı arayanların, bulunca da heba edenlerin çağındasınız biliyorum, pek yazık. Ama hayat aşkla da, bilgiyle de değişmez. Hayat ancak erkekler kadın, kadınlar erkek gibi olduğunda değişir. Başka türlü değil, başka türlü hiç değil!”

neye güldüğünü unutan kahkaha

Yüreğin çırpınısını duyuyor musun?

Duy da kuşlar olsun.

Yeniay doğduğunda, yerimden kalktım usulca. Tık etti apartman kapısı ardımdan. Sırtıma doğru uzadı apartmanın ölü gölgesi, hamamın küllü nefesi. Evi, bir ömrü ardında bırakmak gibi bıraktım bu defa. Sehpadaki bir parmak tozu, ütüye niyetlenip katlandığı yerde kalakalmış üç beş parça temiz çamaşırı, aspiratörün üzerinde parlayan yağ lekelerini; içinde dönenip durmadığım her an yüreğimi başarısızlık hissiyle doldurup taşıran, yağlı, tozlu, lekeli elleriyle boğazımı sıkkan, varoluş sıkıntısı kılığında bütün gün peşimde dolanan o pislik ev ruhunu ardımda bıraktım. İyi ama ne için? Ev cehennemse sokaklar gül bahçesi miydi? Kendini benim gibi, yangından kaçır gibi telaşla, hiç düşünmeden sersem sersem sokaklara atanlara sanki ne vaat edilmişti? Aşkın evde değil, sokakta olduğunu kim öğretmişti ki bana, hatta sokak bile değil mezarlıkta?...

Başka bir yer var mıydı hem? Sinsi evden, hain sokaktan başka gidilecek, varılacak, durulacak bir yer? Kırklar ormanlar dağlar mı dosttu bana; bir çırpıda canımı alacak şimşek, etimi hiç düşünmeden dişleyecek köpek çakal kaplan sırt-

lan, sığağıyla boğacak ova, soğıuğıyla titretecek doruklar mı? Daha şehirden çıkamadan, ite köpeğe yem olacak zayıf bedenim, köpek olsam ben bile seni dişlerdim. Sen oturama evlerde daha, durama sokaklarda, doğa diye aşk diye koş git mezarlara...

Yeniay doğduğunda sanki bir daha hiç geri dönmeyecekmişim gibi çıktım gittim evden. Yangından kaçanlarla, yangından mal kaçırılanlar arasında fark olduğunu hiç düşünmeden... Karafatmalar, kakalaklar, sıçanlar da tiksindirler mi benden; korkar mı ahşap mobilyalar da en az onlar kadar ağır aksak yaşayıp giden, ara sıra çıtırdayıp takırdamaktan öteye gidemeyen, pili bitmeye yüz tutmuş bir fener gibi pır pır eden canımdan, diye hiç mi hiç düşünmeden. Attım kendimi sokağa, sokağın tekinsiz karanlığına, ölümü bekleyen tenhaliğına. Hiçbir yer içimden daha karanlık, daha تنها, hiçbir şey canımdan daha ölümcül değildi. Kıvrıla büküle; kokuşmuş, içine lağım ve zehirli atık karışmış bir ırmak gibi; akıp gittik sokakla birlikte aşağıya, aşağıya. Öyle böyle vardık Ali'nin bizi beklediğı apartman arkası bahçelik mezarlığa.

Babam olsa, soğuk adam arıyor, derdi. Adam falan yoktu ortada ama, öyle soğuktu ki, nefes alıp kıpırdayabilen her şey onunla arasına mesafe koyabilmek için sanki her şeyi vermişti! İçimi donduran derin bir soluk aldım soğukla beraber ve işte karşısında duruyordum günlerdir önünden geçmemek için kendimi başka yokuşlara, başka eğri bükürü kaldırımlı yollara vurduğum apartman arası mezarlığın. Onu ilk fark ettiğim geceki gibi, öyle turuncumsu karanlık, öyle dökük, öyle sefil, öyle hiç. Bu defa duraksamadan girdim içine, dokunmadım yanı başındaki ağaca. Buradaki hiçbir şey bana dokunamayacaktı bir daha. Kendime söz dedim. Bir derin nefes daha ve "Ali, Ali ne duruyorsun, ben geldim ben, hadi çık ortaya..."

Konuştı karanlık bahçe. Hafızamdan bile daha kör, daha gölgeliydi etrafımı saran karanlık. Sen o değilsin der gibiydi, hiçbir şey hatırlamayan sen, senin o aklın, gölgeli yüreğin, buz gibi ellerin. Bıraktım seni, vazgeçtim senden, unutmaya devam etmeli ve tüm anlamsız sorularını alıp gitmelisin, dedi, bir nefeste sanki.

Ağzımı boşluğa doğru açıp kapattım ben de sessizce. Tek kelime çıkmıyordu içimden henüz Ali'ye. Burada daha fazla durup beni azarlamasını hayal etmeye devam edemeyecektim. Öldürdüğünü hatırlıyorsun bak, ama sevdiğini unutun, daha ne istiyorsun, diye tıslamasını beklemeyecektim.

Gidip dikildim mazinin hamam sefalarının hatıralarını taşıyan kurnalardan birinin başına. Elimi içindeki kapkara, çürük kokan suya daldırdım ve kapkara olmuş parmaklarımı ağır ağır, hiç acele etmeden, teker teker yaladım. Bir gülümseme geldi oturdu yüzüme. Günler sonra ilk kez duruverdi gözyaşlarım, bir kahkaha patladı içimde. "Benim unuttuklarım senin mezarın. Yüreğimden sana bir mezar taşı yaptım." Ve bahçe-mezara girdiğimden beri başımda dikilip duran Ali'yle konuşmaya başladım.

Ali hadi söyle bana, ne kadar sevdim ben seni. Anlat hadi; büyük aşkın, büyük aşkımız elin günün lafını, evli olmadığı bir erkeğin karşısında bacaklarını açan o Yeşilçam kadınının vicdan azabını, nasıl yendi! Gerçi aşkımın elinden tutanlar da yok değildi. Her gün televizyonlarda namusunu kirleten kadınların içime korku salan hikâyelerini izlerken bir yandan da elden ele yayılan kadın dergileri, kızların regl olmalarını kutlayan pastalı kadın partileri, kahve basmalar, kadının ekonomik özgürlüğü, bekâretin ataerkil gülünçlüğü ve kadına ad koymalar gırla gitmekteydi. Babam, darbe yapacağını yaptı, derdi, annemse, politik hareketin eksik parçasını tamamlamanın tam zamanıdır şimdi! Şeker Kız, üvey abisi Anthony ile sevişiyordu işte evlenmeden güpegündüz, an-

nem aşkını cinselliğinden ayırma yavrum diye başımı okşuyordu, kararsızlıktan çıldırıyordum Ali. Evlenip namusumla kocamın kadını mı olacaktım, yoksa sana sonuna kadar bacaklarımı mı açacaktım. Kız arkadaşlarımla odalara kapanıp önce bebeklerimizi öpüştürdüğümüz, sonra birbirimizi okşadığımız toplu haz oyunlarımızın vakti çoktan geçmişti. Odalarımızın kapıları birbirimizin üstüne çıkıp inlediğimiz eğlenceler için birbirine kapanmıştı sonsuza kadar, geçmişti çocukluk, bekâretle orospuluk arasında salınmada, her birimiz birer birer yalnızdık... Televizyonda Siyaset Meydanı'nda bekâret tartışmasının yaşandığı o yaz gecesi, tartışmanın hararetine kapılıp, sonra da eteklerimi bir hışımla toplayıp nasıl da kapına dayandım, hadi anlat bana bunları. Kulağında nasıl çınliyordu o tombik muhafazakâr kanaat önderi hanımın, evlenmeden önce yapsalar ne olur sorusuna, "Ayol ne olacak rezillik olur, rezillik!" dediği. Hülya Koçyiğit'i de düşünüp çok burulmuştum derken ama sevişmek kusura bakmasın artık onun güzel gözlerinden ve dublajlı sesinden daha eğlenceliydi. Şimdi ben orospu mu oldum acaba diye sormuyor da değildim kendime televizyon izledikçe; kızlarının başında zebellah gibi dikilen Nurgun Teyzeler, komşu Jale Hanım'ın evinden gelen seslere kahve arası şöyle bir ille ki manalı değindikçe... Ortamın yozluğunu bilen annem sağ olsun, arada ahlak tartışmalarını zarif bir direnişe çevirmese, devrimci damarını kabartıp "Bu yaşta hamile kalmasınlar yeter bence, televizyonlarda her şey ortada, bizim anlatmamıza gerek yok, korunsunlar yeter ki, ne kadar geç evlenirlerse o kadar iyi, başka bir şey istemem ben," çıkışlarıyla Nurgun Teyze'nin yüreğine indirmese, halim haraptı. Seksenlerin sonunda patlayan doksanlar pop da, doğruya doğruydu şimdi, derdimin ilacı. Sevip de kavuşamayan, verip de evlenemeyen kızlar için geliyordu birbiri ardına istek parçaları, yaşasındı özel radyolar.

Orospu değilim ben, seviyorum işte sadece. Nabız gibi atıyor Ali seni düşündükçe bacaklarımın arası, sırlıslıkla oluyor, parmaklarını alıp yapıştırıyorum hani, bak diyorum Ali bak nasıl da aşağılara kadar sızıyor. İçimin ıslaklığı dışarıya yayılıyor. Anlatmaya, kurutana kadar yaladığın bu ıslaklıktan başla Ali. Aşkı seni bile korkutmuştu hani! Veren var, vermeyen vardı tabii. Ada sokaklarında kızlar öyle ikiye ayrılmıştı, o yaz birdenbire fark etmiştim tarafların ayrılığı ilkesini. Ama erkekler bilmezdi, kimimiz verip de vermemiş gibi yapardık rahatlıkla, kimimiz de tam tersi. Bir tek kızlar bilirdi gerçeği. Ben sana âşıktım, sana gelip bu ince çizgileri bir bir anlatırdım, bozulmuş kızlık sırlarını aşkımızın eğlencesi yapardım. Nasıl da gülerdin edepsizliklerime, hemcinslerime ihanetimden nasıl da hoşlanırdın! Aşkın bizim haricimizdeki herkese karşı nasıl bir ihanet olduğundan başla anlatmaya Ali. Anlat, başka herkese nasıl ihanet ettiğimizi.

Cahit Uçuk'un aşka susamış genç kadınları gibiydim ben hani o vakitler Ali. Ah Cahit Uçuk, onun o beyaz tenli kara kısa saçlı, çalışan ve de ayaklarının üzerinde duran bağımsız kadın hayaletleri, nasıl da hazla titriyorlardı gücü, zenginliği elinde tutan erkeklerin karşısında. Nasıl da çıplak bedenlerinden o ürkek, o sevmeye ve sevişmeye muhtaç ürkek kuşlar havalınıveriyorlardı kırmızı gecelere, oh. Ah ve oh'dum senin yanında Ali. Aşkın beni özgürleştirecekti. Beni özgürleştiremeyen aşkımızı anlat sen şimdi. Saat meydana, akşam yemeklerinden sonra toplanan o kızlı erkekli piyasanın üzerinde titreşip duran kararsız, ürkek, kendini bilmez aşk bulutlarını anlat. O bulutun, o yazdan sonra sınavlarla, okullarla, iş görüşmeleri, Mba'ler, Toeff'lar, mülakatlarla nasıl ayrışıp dağıldığını anlat. Sınıf bilincinin bilinçsizce nasıl da aramıza girip bizi sınıflara ayırdığını. O yazdan sonra bir daha aramızdan hiçbir kızın kendi sınıfından olmayanlara vermediğini anlat.

Ali hadi söyle bana, beni nasıl sevdiğini. İnce ince, tatlı tatlı anlat, hatırlat, mest et, kahret. Nasıl da benimsin de, senle ben biz olduk de, insanın yeryüzünde aradığı birlik, teklik işte biziz, daha ne istiyorsun sevgilim, de. Ben beni bilmemekten utana sıkıla bi'hal olurken, beni nasıl sevdiğini inatla anlat bana.

Ah evet, tabii ya... Belki de inşa edememişimdir ben bir türlü benliğimi, sen de durup durup yıkılan bu yapının altında kalmışsındır. Ya da daha fenası inşa sürecine müdahil olmaya çalışmış, molozların etrafına kurduğun çıkma kalaslı o derme çatma iskeleden, elinde bir kova çimentoyla hop aşağıya. Ne de olsa erkek sevdası, ille çimento ve kalas, deniz kumu ve ahşap karkası birbirine çatma, karıştırma belası.

Babam anneme tokadı basmış bir gün, anneme kalırsa hiç sebepsiz, öylesine, yok yere bir sinir anında. Bunda politik hareketin içindeki erkek egemen düşünceye karşı yeterince veremedikleri savaşımın büyük etkisi varmış, yüzleşilememiş yanlışlar, eski yanlışları hortlatıyormuş çünkü birer birer. Kaybedilmiş dava, bastırılmış devrim ve keder... Dedem de bir akşam anneannemin, sofraya koyduğu yemeği beğenmemiş. O tazecik gençliklerinin baharında, halam henüz dört aylık bir ceninken on dokuzcuk yaşındaki anneannemin karnında, hanımını saçlarından tuttuğu gibi mutfaka sürükleyip mutfak kiliminin üzerinde tekmelemiş. Üstelik onlara en zor zamanlarında kapılarını açan, o zarif, o asil soylu Mebrure Halaların köşkündelermiş. Bildiğin rezillik! Dayım, ah bir oğlan babasına ancak bu kadar çekermiş, o boy bos, o sırim gibi yiğit delikanlı öfke; gözünün yaşına bakmadan haftada en az iki giriştiği yengemi, siniri bittikten sonra alır karşısına kendisinin ne kadar haklı olduğunu anlatır, o dayığı yengemin nasıl da hak ettiğini yengeme tatlı tatlı söyletirmiş. Kahvaltı sofrasında beyazları iyi pişme-

diği için kafasına geçen yağda yumurtaları banyoda bir güzel yıkar, taranır, o güzel saçlarını tel tel rdkten sonra kocacığım diye seslenirmiş yengem, yumurta kırayım mı sana, yoksa haşlanmış mı istersin? Babaannemin ilk kocası ise mlayım bir adammış ya, yine de en sevdiği Şey, konu komşu önünde, misafir falan geldi mi eve, karısının aptallığından, unutkanlığından, pasaklılığından yaka silkmek, artık o an ne gelirse içinden, saı, makyajı, kıyafeti, alay etmekmiş. İkinci kocası, yani dedem için, onu da konuşa konuşa, kararı dırdırıyla bizzat ben öldürdüm vallahi, derdi kendisi. Aşk sevgi, Őiddet cinnet... Kol kırılmış, yen içinde kalmıştı işte, yaşıanan her Şey birer birer sessiz suskun iŐbirlikçi bir itinaya batıp çıkmıştı. Dedem gelip bir makas almıştı anneannemin yanağından ve annem ve anneannem ve yengem ve Makbule Teyzelerin hepsi sevişmeye, doğurmaya, yaşımaya ve yaşam vermeye devam etmişti. Ben de kim bilir belki beni bir gün dvebileceğini anladığımda, beni bir gün aldatacağını, beni bir gün kolumdan tutup sen kendini ne zannediyorsun kızım, kimsin sen diyerek sokaklara atacağını, beni bir gün karnımda aşk meyvemiz olduğu halde tekmeleyeceğini anladığımda öldürmüş olabilirdim seni pekâlâ. Ya da bunların hiçbiri olmasa, hayatta eksik kaldığım her yerden, günü gelip seni sulayacağımı, bu suçlamanın gün gelip dilime vuracağını, seni konuşarak konuşarak konuşarak yaşıarken ldrebileceğimi anladığım için de öldürmüş olabilirdim. Halama da çekmiş olabilirdim diğer yandan baktığımda, hiçbir erkeğe varmamak için ant içip ant içtiği anda cinlere karışan, adanın amlarında dolaşıp dolaşıp kozalak iğnelerinden saçlarına ta yapan, oğlan çocuklarının pipilerini çekip onlar ağladıkça kendi kıkır kıkır glen halama... Ali, ne yapmış olabilirdin bana, ah zavallı Ali'm, erkek olmaktan başka!

Ama yok, bütün bunlar için öldürmüş olamazdım seni. Anneannem karnında çocuğuyla tekmelendiği için kana bu-

lamamıştı mesela hiç ellerini. O anın hakkını bir ömür babalarından nefret eden üç çocuk yetiştirerek kendi elceğizleriyle, sakın sessiz vermişti. Al sana intikam. Babaannem o titiz mi titiz ilk kocasını bakımsızlıktan öldürmüştü büyük teyzeme göre. Bokuyla oynaya oynaya gitti rahmetli, derdi. Al sana istihza. Söylenenlere bakılacak olursa yengemin de mahallede vermediği adam kalmamıştı, kapıyı tıklatana açıyordu bacakları. Al sana dayıcığım sahanda yumurta... Onlar kadar aklım; onlarınki kadar güçlü sezgilerim; örgütsüz, öyle bir başına özgürleşen ruhum yok muydu yani benim Ali? Bir ben miydim kadınsı bilince bir türlü sahip olamayan, olamadığı için de, katil, deli, perişan...

Ali niçin öldürdüm seni? Bütün laf dolandırmaları, içimi, hafızamı yoklamaları geçsem. Dilde, edebiyatta, hayatta, ev dekorasyonunda, giyimde, ayakkabı seçiminde sadeliği tercih edenler için kısaca şöyle söylesem: Ali seni öldürdüm ben, sadece sevdiğimden...

Her cevap yeni bir soruyu doğuruyor şu kahpe dünyada di mi ama, son hiç gelmiyor. Lafı ve hayatı dolandıra dolandıra kendi kendime cevabı verdim işte pekâlâ, şimdi sıra yine bir soruda: Ali, öldürdüm seni ama neden ölmüyorsun sen?

Ağaçlar insanlara benzemez. Köpekler insanlara benzer. Paramparçadır ruhları. Ne kadar itilip kakılırlarsa, ne kadar hor görülüp aşağılanırlarsa fark etmez. İlla gelip yapışır- lar insanın eteğine. Küçük bir baş hareketi, yalandan bir tatlı çağırış yeter o paramparça ruhun sevgi ve şefkat için yanıp tutuşan en zavallı parçasını uyandırmaya. Ali, seni aramama gerek bile kalmıyor bak. Seni tekmeledim, parçalara ayırıp darmadağın ettim, Ali şaka falan değil bu bak, öldürdüm seni. Yine de gelip duruyorsun dibime. Yine de benden bir hayat umuyorsun, benden bir aşk dileniyorsun. Ali, köpek. Köpekliğinle beni öldürüyorsun. Ne yaparsam yapayım gitmiyorsun. Ölmüyorsun.

Hamam kurnalı metruk-mezarlık bahçe kıpırdanmaya başlıyor ve yeniayın cılız karanlığı içinden çıkagelen lanetli, pis, hasis bir rüzgâr, ben bahçeden tam çıkarken aniden arkamdan patlıyor:

“Seven ölümsüzdür Leylâ, dünya durdukça biz varız, sev-
dikçe Leylâ, ha ha ha...”

davanın seyri

*Yerin sadeliği çileden çıkarıyor
Göğe sığınmak zor*

Ahsen haydi artık bırakalım bu totemleri, yeniayı bekleme-
ler, gizemli defterlerden iz sürmeler, metruk bahçelerde etek
sürümeler, mezar eşelemeler... Dur de bana. Gerçek dedin,
bu nasıl gerçek allasen Ahsen. Bahçeden apar topar kaçar-
ken, saç baş darmadağın, köşeyi döner dönmez at hırsız ba-
ba-oğulun oğluna bir tosladım, sorma. Nassınız hamfendi,
diye bir de yalışmasın mı bana. Gecenin köründe, o soğuk-
ta o karanlıkta, bak görürsün yarın bir gün kapıma dayana-
cak it. Yazdı aklına. Aldım mı başıma belayı, bak işler iyice
arapsaçına dönüyor Ahsen. Eve bir şey olursa nereye gide-
rim ben. Geçmişi hatırlayacağım diye, şimdiyi de mahvedi-
yorum artık iyice, batırıyorum. Benim bu tezi bitirmem la-
zım, anlıyor musun, garson bile değilim ya ben şu an. Gar-
sonların daha çok kazandığı bir fal kafede fal bakıyorum üç
otuz paraya. Okuldan, akrabadan birileri görecekt diye yüre-
ğim ağzımda. Geçen, eski şirketten biri geldi. Benim zama-
nımda stajyerdi, kadroya alınmış, birim müdür yardımcısı
mı ne olmuş, ne zaman müdür olurum diye fal baktırdı ba-
na. Başka bir arkadaşımın yerine idare ediyorum bugünlük,

dedim ama yemedi tabii. Müdür falan da olmayacak hem yılan, falında gördüm. İlk işten atma furyasında sepetlenecek. Ama o şimdi ne bilsin, kurumlana kurumlana ezikleyip durdu beni. Şaşı da Leylâ Abla Leylâ Abla diye peşimde dolandıkça, yalanım sarpa sardı. Of işte Ahsen, sen de mani olmadın bana. Çok kaptırdım kendimi. O tezi bitirip, o iğrenç hesapçı bölüm başkanının kaprislerine boyun eğip akademiye girmem lazım benim. Herkesten ne farkım var, iki bin yılında gotik romans yaşasam bana ne yarar? Anneannem evden çıkarken, kendinle git kendinle gel kızım derdi. Annem benim çocuklarımı da bekâret manyaklığıyla zehirleme diye kızardı ama bence kendinle olmak önemli. Evet anneanneme hak veriyorum şimdi, kendinle yaşamak, kendine gelmek, kendinde kalmak... Ah çok zor Ahsen. Bak diyorum ki ben, şu azizeleri bir kenara bırakayım, her şeye baştan başlamayı göze alıp değiştireyim tez konumu, erken dönem kadın hareketi, yapayım diyorum? Hem belki de bu hayaletler karşıma Ali için falan değil, tezim için çıkmıştır, hı ne dersin? Bak gerçek hayatım bu, işsizim, parasızım, yalnızım, hiçbirim, hiçbir şeyim. Değiştireyim ben tez konumu, ne dersin? Hem ne diyordu Suat Derviş, kadınlar erkek, erkekler kadın gibi olunca değişecek hayat, gelecek devrim, yaşasın sosyalizm. İş hayatında dikiş tutturmadan nasıl olacak bütün bunlar söyler misin! En mantıklısı geçmişi didiklemeği bırakıp bugüne göz dikmek. Krizden kırılıyor ortalık, öbek öbek insan çıkarılıyor işlerinden, çalışanlar yarı maaşlara razı oluyor, bu zamanda akademiden iyi yer mi var? Hem kadroya almazlarsa da doktoramı yapmış olurum, iş bulmada elim yükselir yani fena mı. Kusura bakma ama senin tuzun kuru Ahsen. Para desen para, kariyer desen kariyer. Yo, parana puluna göz diktiğimden değil tabii yanlış anlama da iyot gibi açıkta sürünen, sürüklenen ben. Hem babam olsa, el elin eşeğini türkü söyleyerek ararmış, derdi. Seninki de o misal

işte. Başıma gelen, senin değil, nihayetinde benim başıma gelen... Hem unuttuysam unuttum Ahsen. Demek ki unutmam gerekiyormuş bazı şeyleri, bu kadar çabalamak gülünç değil mi? Babaannem sakinleştirici içmeye başladıktan sonra yaşamayı bile unutmuştu neredeyse biliyor musun? Ocakta yanan yemekleri, pazarda unutulmuş poşetleri, kayıp cüzdanları doktora şikâyet edince adam ne dese beğenirsin? Biz size bu ilaçları unutasınız diye verdik hanfendi, kurunun yanında yaş da yanacak elbet! Evet evet aynen böyle demişti. Demek ki unutmam gerek benim de. Ailevi bir gelenek bu belki de.

Ahsen'in tasarım apartmanı evinin, çalışma odası olarak döşediği ikinci katındayız. Bir solukta, üzerine döker gibi boşalttığım yalvarmalı düşüncelerimi yarım kulak dinliyor. Ben nihayet beklenti içinde susup etrafta onun önündeki kocaman masaüstü bilgisayarın muazzam sesinden başka bir şey duyulmaz olunca: "Kahramanı öldüren bir büyük akademik çalışma, hımm, eminim muazzam ses getirecek, kadronu garantileyecek!"

Ah rasyonel akıl, ey gerçek hayat, sen nelere kadersin! Her ateşi nasıl da tatsız tatsız insanın genzine yapışan, nefesine tutunan kapkara bir ise çevirirsin. "Ahsen bak ben çok ciddiyim."

"Ben de çok ciddiyim Leylâ. Sınava en çok çalışan öğrenciyi nasıl anlarsın biliyor musun? Söyleyeyim. Sınava girmeden önce, zihninin bomboş bir kâğıt gibi olduğunu düşünen, hiçbir şey bilmediğinden emin olan kimse, en çok o çalışmıştır işte. Bildiklerini bardaktan boşanan bir yağmur gibi kâğıda dökmeden hemen önce, zihin belli bir süreliğine durur. Bilginin insanı budala ettiği kısa bir an vardır. Bak, şimdi sen de böylesin, bu anın buhranı içindesin. Derin bir nefes al ve bana cevap ver. Bütün o saçma dediğin totemleri yerine getirdikten sonra ne oldu Leylâ? Mezarlık krokisini izledin ve bahçeyi buldun. Ali'yi hatırlamaya başladın mı, baş-

ladın. Onunla konuştun mu, konuştun. Yeniay çıktığında planladığımız gibi metruk bahçeye gittin ve şıp diye kesildi gözyaşların, tüm o dur duraksız ağlamaların. Hayalet yazarların üzerinde de çalıştın hem, yazdıklarını okudukça, kaçmak, korkmak, bu kadınları yok saymak yerine onlarla görüştükçe dertleri neymiş yavaş yavaş anlıyoruz. Daha ne istiyorsun, bana söyler misin? Olmamak için bunca ayak dirediğin şeye, bütün bunlardan sonra, razı mı geleceksin? Bak Leylâ, bir bilim insanı olarak diyorum ki sana, öbür dünya diye bir şey vardır. Bu öbür dünya başka bir yerde değil, tam buradadır. Seni kuramlara boğmayacağım şimdi tekrardan ama paralel dünyalar arasında geçiş bilimsel olarak mümkündür evet. Bunun için büyük bir enerji gerekir şüphesiz, bilime göre dünyanın tüm dengesini bozacak kadar büyük ve imkânsız bir enerji... Ama söyler misin bana, kim çıkıp da şimdi içinde yaşadığımız dünyanın olması gereken ideal dengesinde olduğunu ileri sürebilir? Dediğim şu, içimizden bazıları elini kolunu sallaya sallaya paralel evrenlerin birbirlerine açılan kapıları arasında gidip geliyorlar. Sen, bu sersemliğin, kendini bilmezliğinle nasıl yaptın bilemiyorum ama, bu kapılardan birini keşfettin. Belki de sevgilin, Ali, seninle bağlantı kurayım diye, çok ısrar ettiği için oldu bu, çok ama çok sevildiğin için belki, bilemiyorum tabii. Şimdi de kalkmış diyorsun ki, yaşadığın onca olağanüstü şey, sadece normal olmak içinmiş yani. Ben sana gerçek bir hayat lazım dedim Leylâ, normal bir hayat değil. Derdin sadece buy-sa eğer, buradan sonra ben yokum, bunu bil!”

Vapurların azaldığı, sahilin tenhalaştığı, sessizliğin evlerde koyulaştığı bir ada sonbaharı gibi esrarlaşıyor içim. Renklerin ve seslerin kısıldığı o kopkoyu gölgenin içinde boğulurcasına, yavaşça kalkıyorum yerinden, Ahsen’e bir şey demeden. Tam kapıdan çıkacakken sesleniyor arkamdan Ahsen: “Senin birini, üstelik de sevdiğin adamı öldürmüş ola-

cağını hiç sanmıyorum Leylâ. Silahla vurmak, bıçakladeşmek falan. İmkânsız bu. Belki çok istemiş olabilirsin, ama yapmadın. Korkun boşuna. Bu, öbürü fark etmez, hiçbir dünyada fiziksel şiddete ellerinle alet olmadın, olamazsın.”

Kapıyı çekip çıkarken kendi kendime mırıldanıyorum. Silahla vurmadım, bıçakladeşmedim, ellerimle boğmadım, evet. Ama öldürmenin başka bir yolu daha vardır Ahsen. İmkânsızıelediğinde elinde kalan hani, ne kadar çılgınca olursa olsun hani, gerçektir... Gerçektir ve gerçeğe bazen zehir de denir...

* * *

Ve kış, ve kışın tam ortası! Yazın hatıralarını hatırlamak için nasıl da çok geç, baharın gelişini umut etmek için nasıl da çok erken... Fatma Aliye’yi neden ölmeden önce öldürmek istemişler? Sırf kadın olduğu için mi? Yok canım. Hem aslında etrafı hep erkeklerle sarılıymış, paşa babası, hatırlı ve zengin kocası, ünü bugüne uzanan o meşhur hocası... Ayten “Onu o senin de pek güvendiğin erkekler öldürmüşlerdir bizzat,” demişti. “Paşalar, babalar, hocalar, kocalar... Bunları yabana mı atıyorsun? Evin içindeki küçücük bir iktidar alanı için bile neler vermez onlar kızım, bilmiyor musun? Hele ki kadın, kadın hareketini başlatmış yani... Yazmış, çizmiş, olay çıkarmış resmen! Bu paşaların, babaların içinde bence hocası olan o adam öldürmüştür Fatma Aliye’yi. Adı neydi hani, Ahmet Mithat Efendi. Hani sen demiştin ya adam hem kadın hareketini savunuyor hem de almış iki kadın, yapmış on çocuk öyle hepsiyle birlikte koyun koyuna oturuyor. Bir süre sonra Fatma Aliye bu feministlik işlerinde iyice azıtınca, dernekler, dergiler, örgütlenmeler diye, Ahmet Mithat itibarını düşünmüş, o kadar da ileri değil yani, diyerek kendince önlemini almaya çalışmıştır. Zaten bir de yanardönerlik varmış adamda. Muhaleflikten sürgün

olunca dönek olmuş falan, yani müsait böyle sırttan bıçaklamalara... Ya kızım, bunu bu kadar düşünecek ne var, her şey ortada işte ayan beyan. Bir kadını tabii ki erkekler öldürecek. Ahmet Efendi olmazsa Mehmet Efendi. Şu saflığın nereden geliyor hiç anlamam.”

Ahsen ise, araştırmacı-soruşturmacı bilim insanı kimliğine eklemeyi pek sevdiği dedikodu bazlı, kıskançlık soslu komplo teorilerinden birini yaratarak, “Halit Ziya’nın *Aşk-ı Memnu*’sunun düpedüz aynısını yazmış bu kadın Leylâ, hem de yıllar önce!” demiş ve sigarasının dumanını gizemli bir biçimde yüzüne üflemişti. Beyoğlu’nu Çukurcuma’ya bağlayan ilk sokak arasında, kafe-meyhane kılıklı bir izbede karşılıklı oturmuş, karanlıktan ve dumandan göz gözü görmeyen bu yerde gerçekleri görmeye çalışıyorduk. “Oku bak göreceksin, hani Mukadderat mı, Muhadarat mı, işte o romanı. Bence tam da bu yüzden onu öldüren Halit Ziya’nın ta kendisidir. Kıyıda köşede kalmış bir kadın romanı, kim bilecek, kim anımsayacak, demiş. Basbayağı romanı çalmış. İntihal yani! Sonra bakmış ki Fatma Aliye, durduğu yerde büyüyor, işi ele almış. Genç Cumhuriyet’in esaslarıydı, ilerici-likti gericilikti diyerek, bilirsin Uşakizadeler siyasetle de pek içli dışlıydılar, onu önce devletin gözünden düşürmüş, sonra da vermiştir ölüm ilanını gazetelere. Kurcala bir iyice, bak nasıl da haklı olduğumu göreceksin!”

Ben, Ahsen’in dumanı içinde boğulmamaya çalışırken o, sessizliğimi hayra yormamış, teorisini gerekçelendirmeye başlamıştı. “Şimdi biliyorsun Bihter, para hırsı için gençliğini satıp varıyor Adnan Bey’e. E, Fatma Aliye’nin Calibe’si de aynı hırsıyla yaşlı, çocuklu Sai Bey’in karısı oluyor bile isteye. İki ana karakterin çatışması bak, tastamam aynı... Adnan Bey’in kızı Nihal, Sai Bey’in kızı Fazıla, üvey anne yüzünden babasından ayrı kalan, hakkı yenmiş, küçük erkek kardeşlerine pek düşkün iki genç kız. E, onlar da aynı. Mu-

hadarat'taki Süha ile Nabi Beyler'i birleştirtince de ortaya Behlül çıkıyor resmen. Zevk düşkün, züppe, genç ve yakışıklı. Tamam, Fatma Aliye, Fazıla karakterini kahramanlaştırmış, olaylara onun gözünden bakıyor, Aşk-ı Memnu ise hemen her karakterin iç dünyasında geziyor, bu konuda ayrılıyorlar iki yazar ama hadi söyle bu intihal değilse nedir?!”

“Kadınları yabana atıyorsun, taraf olup koruyorsun,” dedim, ayrı zamanlarda ayrı yerlerde hem Ayten'e hem Ah-sen'e. “Halide Edip'e ne demeli? Aynı hareketin içinde bu kadınlar; dernekler açıyorlar, kadınları yetiştiriyorlar, kitaplar yazıyorlar. Genç Cumhuriyet ikisini de istemiyor ama. Fakat geldiğimiz noktada Halide Edip bir kahraman olarak yaşarken Fatma Aliye unutulmaya terk ediliyor. Pekâlâ o ölüm ilanını veren Halide Edip olabilir. Hem araları da pek iyi değilmiş diye duymuştum bir yerlerde. Önce hareketin içinde canciğer olmuşlar, sonra da ölene dek birbirlerinin adlarını anmamışlar.”

Kim bilir, üçümüz de aynı anda haklıydık belki de. Ama bence gerçek ve zehir arasında bir bağ vardı. İçinde Fatma Aliye'nin parmağının olduğu bir bağ. Fatma Aliye, nedendir bilmem, hayali pek bir küçümsüyor, hatta neredeyse ondan korkuyordu. Düşüp bayıldığım, onun beni ayılttığı gece baş başayken bana bir nefeste, “Evet! Roman birtakım zavallı gençleri iğfal ve imha ediyor, hayalâta düşürüyor. Bunu nasıl inkâr edebilirim ki, roman kurbanlarının birkaçını gözümle gördüm. Decartes ‘Roman bir zehirdir, fakat öyledir ki bazı zehirlerin panzehri olduğu halde roman ile hastalananlara ilaç işlemez,’ demiş olsa da romandan zehirlenenler bu panzehri aramazlar. Ta sonuna kadar o zehri isteyip ondan vazgeçmezler. Tavır ve hareketini romanlardaki hayalâta uydurmak isterler. Onlar kendilerini oradaki kahramanlara benzeterek o kadar yükselirler ki, kendilerini ora-

dan aşığı bıraktıkları vakit, o kahramanların düştükleri pamuk şiltelere, kuştüyü döşeklere tesadüf etmeyip de başları taşa çarptığında işi anlarlar. Kimi hayalâttan çıkıp aklını başına devşirse de iş işten geçmiş bulunur. Kimisi ise ila ahirihi o hülya ile gider,” deyiverince, “Çıldırđınız mı siz!” diye çıkışmıştım kendimi tutamayıp. Bir romancı olsun, romanı böyle yerden yere vursun. Hayali, hayal etmeyi küçümsesin, hatta ondan neredeyse korksun! Fatma Aliye beni hiç duymamış gibi, gözleri duvara sabitlenmiş konuşmaya devam ediyordu oysa, “Bu gibi haller, romanları eğlence olarak evlatlarının ellerine verdiklerinden olur. Ama eğer romana o kadar ehemmiyetsiz bakılmayıp bir ders kitabı olarak tedris edilirse güzel ahlaka hizmet eder.” Bu defa o durdurmadiğim gözyaşlarım arasından, kendimi tutamayıp gülmeye başladım. Ders mi, tedrisat mı! Siz benimle düpedüz alay ediyorsunuz Fatma Aliye Hanım!

Fatma Aliye bir rüyadan uyanır gibi gözlerini kırpıştırıp o sabit halinden çıktı ve “İşte bu romanın hikâyesidir Leylâ evladım. Her zamanki gibi çabuk *réaction* gösteriyor, acele ile mâhkum ediyorsunuz ya bizi, ama eğer sahiden merak ediyorsanız, anlatayım. Lisanımızda roman hayallere, cinstelere, perilere, hani sizin deyiminizle fantastiğe karşı bir şey olarak doğmuştur. Romancının en büyük korkusu o komik, o batıl itikathı meddah hikâyecilerine benzetilmek olmuştur. Biraz önceki sözlerimi yabana atmayınız, kafanızı kaldırıp baktığınızda sizin neslinize kadar bu korkunun sinsi bir refakatçi, bir hayal asalağı gibi hakikate yapışarak geldiğini, akranınız içindeki kalem erbabının bile hayalleriyle değil, hakikatle, hakikat dile getiriş biçimleriyle anılmak için yanıp tutuştuğunu göreceksiniz. Beri yandan, hayal, hayalât bir kadın işidir, kendini içtimai hayatta kanıtlamaya çalışan erkek romancıları bir düşününüz, işim hayalledir der iseler, söyleyiniz bana nasıl ekmek yerler! Romanda esas olan ha-

yaldır demek, ben kadını demektir, anlasanız. Bir kadın kadar hayalci ve zayıfım, demektir. Muharrir için için böyle olduğunu bilir, siz buna belki üçkâğıt, belki sinsilik diyeceksiniz, mamafih romanın yaşayabilmesi için de kendince bir kuvvete sahip olması lazım gelir. O kuvvet, zehir dediğimiz hakikatin ta kendisidir! Şimdi de hakikatte, ölümden başka bir şey yok, dediğinizi duyar gibiyim. Hakikati arzu ediyor olsam, neden yazayım, neden okuyayım, hatta neden yaşayayım, diye samimi bir cüretle haykırdığınızı.

Oysa hayal ne kadar mürüvvetkâr ve ne kadar cömerttir, değil mi Leylâ... Onun içinde müthiş bir lakaydiyle doluşmak nasıl da mümkündür! Ama işte bu, içinde yaşadığımız hakikatin hayali oyunudur. Hayalinizi ne kadar hakikate benzetirseniz onun içinde ancak o kadar lakaydiyle dolaşabilirsiniz. Erkekliğinize hanel gelmez, erbabı olduğunuz mesleğin itibarı yükselir. Hakikat bir kör kuyudur evladım, hayalin beslediği, doymak bilmeyen bir hiçlikten ibarettir. Onun içinde yutulmamak için siz de hakikate ayak diremelisiniz. Bu sadece muharrirliğin, sanatkârlığın mevzuu değildir, hayatın, hayatınızın meselesidir... O yüzden bırakınız da, oyun bitmesin. Bırakınız da cümle hayaller, hakikatin içine gizlenmeye devam etsin.”

Fatma Aliye ile baş başa olduğumuz başka bir gece ise, sanki kaldığımız yerden devam ediyormuşuz gibi ya korku, diye sordum. Öyle yapınca, yani dediğiniz gibi hayalleri gerçeğin içine gizleyince, korkunuz da geçiyor mu peki? Toplumun, sizi okuyanların gözünde itibarınızı kazanınca, ya da ne bileyim erkekseniz erkekliğiniz kanıtlanırsa, tüm endişeleriniz, tüm korkularınız da geçiyor mu?

“Hakikate zehir derken onu kastediyoruz ya evladım. Ona gömölüp yazmaya devam ettikçe, her kelimedede, her cümlede, satır satır çoğalır bu korku. Yazdıkça artar ama gelin görün ki, yazmayı bıraktığınızda geçecek diye bir şey de yok-

tur. Geri dönüşü olmayan bir maraz gibi gelir sizi bulur. Ah yok, kaçışınız yoktur.

Romanın bir güzel ahlak dersi olduğu da alay gibi geliyor size, farkındayım. Ama bu fikrimin de sonuna kadar arkasında duracağım. Roman, okuyanı tutar elinden bir yere götürür. Bunu inkâr edemezsiniz. Ve o yer, yazarın mesuliyetindedir. Kim okuyarak ve yazarak kaçmaktan söz etse, onandır ki güler geçerim. Gevelemeyi bırakın da, sadede, hakikatin kendisine geliniz, derim!”

* * *

Gerçeği, zehir dolu bir fincan gibi tuttum elimde, Fatma Aliye gittikten sonra, o gece. İçine baktım, kısa bir nefeste koklayıp, ağır ağır yudumladım. Ertesi sabah da Ahsen’in kapısına, kovulmaktan beter edilmek içinmiş meğer, işte bu zehrin etkisiyle dayandım. Gerçeklere sığınıp zehri unutturmaktı derdim. Becerememiştim.

Ahsen’den azarımı güzel güzel yedikten sonra, apartmanından çıkıp ağır adımlarla Meleğim Kafe’nin yolunu tutuyorum. Beceremediklerimi artık kafama takmıyorum. İçim aşkla, aklım sorularla dolu... Kim âşık olacağı anı beklemez ki? Bu kupkuru, sevgiden, aşktan, şefkatten, vicdandan yoksun dünyada, kim bilmez ki tek kurtarıcısının, şu uzun ve bıktırıcı ömründe alacağı tertemiz tek nefesin ona aşkla geleceğini... Şu hayatta ne varsa arzuladığı, hepsini hepsini ona aşkın getireceğini... İş bulmayı, evlenmeyi, mobilyaları yenilemeyi, uygun bir kiralık daire bulmayı, ev almayı, okul birtirmeyi, ne bileyim talihin dönüp cebinin parayla dolacağını ya da fırsat eşitliğini, devrimi falan değil, yok yok hiçbirini değil, sadece ve sadece aşkı beklediğini kim bilmez ki? Çünkü hayatta herkes zengin, herkes mutlu olamaz. Ama herkes bir gün mutlaka âşık olur. Ve aşk gerçek olamayacak kadar güzel, hayal kadar karanlık tüm arzuları bir bir doyurur...

Peki ya kim unuttur ömrü boyunca bekleyip hasretiyle yanıp tutuştuğu aşkı, en kıymetli hatıralarını? Benden başka kim?

Etrafta öğlen tenhaliğı var. Öyle soğuk ki, eskici dükkânlarının çift çarşısını andıran önleri bile bomboş. Dükkân sahipleri dışarı gir çık yapmamak için bir tane vazoyu, meraklı turistleri kendine çeken döküntü bir lambalı radyoyu bile sokağa çıkarmaya yeltenmemişler. Vitrinlerin içleri faturlar kabarmasın diye tek dilimin yandığı elektrik sobalarının o nafile ısısının buharından görünmez olmuş. Kendine kısmen sıcak bir girinti, üzerine yatacak bir parça karton bulamamış üç-beş çaresiz köpek ve ben ortalıklardayız yalnız. Kendimi bir an önce kafenin sıcaklığına atmak için hiç acele etmiyorum. Birazdan söyleyeceğim yalanlar, başkalarının hayatları üzerinde kuracağım hayaller, vereceğim sade suya tirit umutlar adımlarımı daha da yavaşlatıyor. Gel sen de benimle birlikte bu soğukta yürü Ahsen. Milletin ağız kokusunu içine çeke çeke fal bakmaya koş, hadi. Bakalım o zaman içinde bir kürsü sahibi olduğun akademinin kapılarını açmamak için bu kadar ısrarlı olacak mısın?

Ahsen'in söylediklerini soğğun içinde gittikçe katılaştan, katılaştıkça billurlaşan, daha da görünür olan kırağı parçaları gibi evirip çeviriyorum bir güzel. Tam da burada, bu dünyanın içinde kıpırdanıp duran öbür dünyayı ve o karanlık, o gölgeli, o tekinsiz dünyanın kapısını, bu sersemliğime rağmen aralayan ben'i düşünüyorum. İçimde hemen bir ateş yükseliyor: Hepsi Ali yüzünden! Sonra hemen sönüyor: Ah Leylâ, ah yan yatmayı nasıl da seven ben, ne kolay her şey için, en başta da kendim için Ali'yi, başkasını suçlamak. Benim ben'le sorunum var, biliyorum. Televizyona çıkan bütün kadınlar kendinizi sevin diye bas bas bağılıyor, böyle her sabah aynanın karşısına geçin, ah ne güzelim, oh ne tatlıyım, ay ben eşsizim diye diye okşayın her yerlerinizi, diyor. İnsan kendini sevebilir mi sahi, gerçekten? Hele ki benim gi-

bi kendinden başka hiç kimseyi düşünmezken? O yüzden oluşmadı işte benim o sevgili benliğim. İtiraf ediyorum kendime işte Leylâ, ben düpedüz karaktersizim. Kimse kusura bakmasın da bir sabah bile geçip aynanın karşısına ben dediğim bu karaktersizi öpecek değilim.

Ama Ali beni öpüyordu işte. Onun öpüşlerini hayal meyal kurarak yokuşun ortalarına kadar gelmiştim. Aşk hep karşıdaki kişinin sevgisini umut eder; ama bir gün gerçekten sevildiğimi anladığımda, hissettiğim şeyin sadece şaşkınlık olduğuna şaşırıp kalmıştım. Sonra da şüphe gelir; beni sevse keşke diye geceler boyu yandığım, beni sevince, altında bir düşkünlük, bir karakter bozukluğu aramaya başlamıştım. Hani o nefis çorbanın içine bulantı katan kılı. Yoktu. Ama var olma ihtimali her şeyi berbat ediyordu.

Meleğim'e girdiğimde, kafenin sandığımdan daha da kalabalık olduğunu gördüm. Bir kahve içip fal baktıran belli ki bir daha yerinden kalkmıyor, Şaşı da halk otobüslerinden bildiği biletçi-muavin havasıyla yeni gelenleri, eski gelenlerin üzerine üzerine sürüp kafeyi masaların, taburelerin, fincanların görünmediği yekpare bir insan yığınınına dönüştürüyordu. Ta en dipte saçları tiftik tiftik kabarık orta yaş üstü bir kadına fal bakan Ayten'e kaldırdım elimi. Sonra der gibi selamımı alıp kafasını elindeki fincana daha da gömdü Ayten. Öyle boş boş ayakta dikilmiş, boş ümitler seansı diye iç geçirirken neyse ki Şaşı beni kolumdan tutup yeni gelmiş bir masaya oturtuyor. Başlıyorum ben de Ayten gibi, harıl harıl çalışmaya.

Doğru düzgün iki çift laf edemeden akşamı ediyoruz böyle. Nihayet ilk molada, kapı önünde dikilmiş birbirimizin sigarasını yakarken yolunda gitmeyen bir şeyler seziyorum onda. Bakışları içine kaçmış, kirpikleri rimelsiz, rengi uçmuş dudakları sanki kıvrımını yitirmiş gibi dümdüz, keskin ve en önemlisi ağzını bıçak açmıyor. Hadi diyorum, ne-

yin var hemen söyle. Bir an gözlerimin içine dimdik baktıktan sonra sigarasını yere atıp hiçbir şey söylemeden içeri girecek gibi oluyor. Kolundan tutup yetişiyorum. Uzatma Ayten, neler oluyor? Kolunu ellerimin arasından öfkeyle çekip; “Ali,” diyor yüzüme bakmadan. “Ali, benim Ali’m. Ölüm orucuna başladı diğerleriyle birlikte. Benim yüzümden içerde. Ve Ali bu ölüm orucundan çıkamazsa, eğer benim yüzümden ölürse Leylâ, bil ki ben de öldüreceğim kendimi. Ben senin gibi taşkalpli değilim çünkü, ben sen değilim!”

Ağlayarak eve koşmakla, Ayten’in üzerine atılıp ona iki tokat çakmak arasında öylece kıpırtısız, taş gibi kalakalıyorum kapının önünde. Ayten kafenin içine girer girmez hemen geri dönüp geliyor yanıma ama. Biraz önce ellerimden kolunu çektiği aynı yakıcı öfkeyle benim koluma yapıyor bu defa: “Bu arada senin sözde hayaletlerin var ya, az değillermiş haberin olsun. Onları sadece kendinin sanıyorsun ama hayaletlerin bile sana ait değil Leylâ, bu civarda dolanıp derneklerine mi, davalarına mı ne, bir sürü kadın toplayıp duruyorlar. Sen ağlanıp dururken kadınların elinde kâğıt kalem; bildiriler, öyküler yazıp duruyorlar. Dün akşam burada bile toplantı yapıldı, yandaki türkü kafeyi, bir alt sokaktaki sahafı ve yokuşun başındaki Çay Durağı’nı kapatmışlar, eşzamanlı bilinçlenme toplantısı mı neymiş, işte ondan yapıldı her yerde. Davamız siyasi, ilmi ve edebidir gibi bir sloganları da var. İlk söylediğinde yabana atmıştım ama tam örgütçülermiş. Bunca işlerinin arasında seninle de ne diye uğraşıyorlarsa!”

Dostluk, sevgi dolu bir yakınlık, o yakınlığın içine anbean, günbegün zehir depolayan sarmaş dolaş bir yılan. Babam olsa, önce sokulan kaybediyor, ama kimse kazanmıyor, derdi. Nasıl da kaybettik biz şimdi hem Ayten’le hem de Ahsen’le böyle beklenmedik, böyle aniden diye titrerken Şaşı koşuyor imdadıma. “Benim yerime Ayten idare edecek, sen çantamı,

üstümü getiriver Şaşı,” diyorum, ikiletmiyor. Çantamı alırken, Ayten Abla gönderdi bunu da diyerek buruşuk, kahve lekeli bir kâğıt tutuşturuyor elime. Bir süre sanki başka bir dilde yazılmış gibi gözüme anlamsız gelen harflere, cümlelere bakakalıyorum. Derken dili çözülüyor kâğıdın, soğuktan tantanası içeri kaçmış sokağın ortasında karalara bürünmüş bir kadın karşıma dikilip, okumaya başlıyor yazılanları.

“Davamız kendi içine bakmaktır. Kendi içine baktığından bir dünya çıkarmaktır. Bazen eline alıp bayrağı, bayrak işte fark etmez neyin bayrağı olduğu, dünyaya içini bağırma, bazen için için susup oturmaktır. Davamız şartların olgunlaşmasını beklemez, aydınlık bir geleceğe doğru ilerleyen o çiğ ışıklı yolu gözlemez, ilimin ve de bilimin, hem aklın hem de yüreğin kâbusu olan karmaşanın hasretini çeker. Ucuz Alman gümüşleri gibidir, zaman gibi yer yer kararık, yer yer parlak, olmayacak bir yerde, sözgelimi kutsal bir vitrinde beliriveren bir kararlı mutlak. Ey gerçek hayat, ah sen mahzun, göze bir var bir yok karabatak! Davamız bizatihi sensin. Eğilen başlar bir bir yükselsin. Kadın, yaşlı, sakat, çoluk çocuk ayırt etmesin. Zamanın başlangıcından beri kırılıp geçilenlere bir nefes üflesin. Gerekirse hatta, kıranların üstünde tepinsin... Bir gün var gecenin içinde, davamız bize, ta gecemizin içine, o günü çeksin... Davamız siyasi, ilmi ve edebidir. Ayak bileklerine kadar girmişsin bil kendini denizin içine, pıtpıt balıkları bileklerini burunlamakta, deniz tabanlarında bir var, bir yok oyunu oynamakta hani, çakıl taşlarını, deniz minarelerini bir getiriyor sana bir alıp götürüyor senden. Aniden eğilip çat diye bir tokat yapıştırıyorsun denize, beyhude bir şaplak. Davamız o beyhude şaplakta gizlidir. Deniz senin şaplağını ne etsin, ama bir kere de olsa niyetlenmişsin... Çünkü davamız cümle

düzenleri olduğu gibi doğanın dengesini de sekteye uğratmaktadır. En başta kendi havamıza atılan şaplaktır.”

Başımı kaldırıp sokağın soğuşuna doğru attığım kahkaha, karşımda dikilip bana bunları okutan karalı kadının çattık kaşlarıyla karşılaşınca kesiliyor. Boynumu kısıp okumaya devam ediyorum:

“Davamız inanmamaktır. İnanmak bizi evin içini saran o göze görünmez örümcek ağına yapıştırmaktadır. Sokakta baş eğdiren, konu komşuda diz büktüren, gidilecek yerde kışkırdırtıp oturtan... İnanmak gelecektir, gelecekte şimdiyi koydunsa bul, ‘şimdi’ orada olmayandır, e öyleyse? Evreni saran o ne idüğü belirsiz karanlık madde... Davamız bunu bilir bunu söyler. İçinde gökadarlar ve bulutsular. İşte o ışıma yapmayan gaz bulutları. Ah o ışıksızlık. Davamız ışıklara koşmaz. Gölgeleli masa başlarından çıkan karanlık hayalleri ve hesapları, ele güne, ışıklı gelecek bunlardır işte, diye sunmaz. Hesabı karanlık, gözü kara, sözü kara. Özü? Özü boşver, özü ışıklar alsın düşünsün. Bol keseden dağıttıkları tanrıları giderek seyreltenler. Tek tekçiler, tek tekçiler. Tene tapıp tenden öğrenenler.”

“Davamız zamana ihanettir. Her yanı karanlık maddeden bile daha sıkı saran zaman, ihanetin ta kendisidir. Geçmiş, şimdiyi geleceği içine alan sonra da inat gibi hiç mi hiç yolundan dönmeden hep ileriye hep ileriye saran. Geri dönüşsüz, o kahredici an, anı kalan. Davamız anıların tortularında eşelenendir. Saksının dibine dökülen soğumuş bir parmak çay, neye güldüğünü unutan kahkaha. Öylesine önemliken böylesine baştan savılan zamanı düşünmemek düşünmemek düşünmemektir.”

“Davamız ilmi, siyasi ve edebidir.”

İmza: Emine Semiye, Belkis Şevket,
İsmet Hakkı Hanım

Zaman içini çekti sanki. Ve kendinden daha fazlasını dışına çıkardı. Çukurcuma büyüdü genişledi, sokakları sokaklara bağlandı, sokaklara bakan evlerin kapılarından pencerelelerinden yüzlerce, binlerce kadınsı hayalet semte, oradan bütün bir şehre yayıldı. Tek bir cümle mırıltı halinde şehrin üzerini kaplamıştı, “Davamız ilmi, siyasi, edebidir.”

Başımı, üzerimde buzdan bir soğuk hava kütlesi gibi duran gökyüzüne, boynum koparcasına, neredeyse ulumak istiyormuş gibi uzattım. Ayten’in gönderdiği bildiriye, karnesi hepsi pekiyi gelmiş ilkokul çocuğu gibi elimde sallaya sallaya yokuş aşağı, eve doğru koşmaya başladım.

kahramanın dönüşü

*Baktım güneşin rengi bulanmış suda,
Taş taşı öğütüyor, ılık ışığı,
Baktım üstüm başım bulanmış toza toprağa
Anladım, çok kalmışım orada*

“Ben rüya gördüm, hayatı tanımıyordum. Artık rüya görmüyorum. Beni bebekler değil, insanlar alakadar ediyor. Beni hayal değil, hayat alakadar ediyor. Çünkü hayat ve hakikat en güzel rüyadan, en parlak hayalden çok daha zengin, çok daha cazip.”

Yanaklarım heyecandan ve soğuktan neredeyse morarmış, elimde davamızın bildirisini hâlâ havada salladığım halde dalıyorum hayaletli bodruma. Daha doğrusu kapıyı açtığım yerde, beton duvara çarpan bir çizgi film kahramanı gibi, olduğum yerde bir adım bile atamadan öylece kalıyorum. İçerisi tıklım tıklım kadın dolu. Ortada nereden buldularsa bir karatahta, başında Suat Derviş, bir yandan yazıyor, bir yandan anlatıyor. “Hayallerimiz içimizde, hayatımızın kendisindedir, hayat gerçektir. Hemşirelerim, biz bu gerçeğin içinde varlığımızı göstereceğiz. Kendimiz gibi, kendiliğinden, hissi ve düzen bozucu davamızın izini süreceğiz.”

Ama ayakta, ama oturan kadınların içinden yavaş yavaş, sağı solu ite kaka geçerek bodrumun arka bahçeye açılan kapısına doğru ilerliyorum. Açık bahçe kapısından gördüğüm manzara ağzımı açık bırakıyor. Kadın dinleyiciler oda-

dan bahçeye taşmış, üzüm salkımları gibi küçük topluluklar halinde bahçe duvarlarına kadar tırmanmış, oradan da Çukurcuma'nın yokuşundan aşağı İstanbul'a doğru sel gibi akıyor. Sanki siyah, gölgesiz devasa bir yılan şehrin içinden geçiyor. Suat Derviş'in konuşmasına bir arka plan müziği gibi karışan mırıltıyı duyuyorum tekrar tekrar; davamız, ilmi, siyasi, edebidir...

O mırıltıyla büyülenmiş gibi ben de katılıyorum farkında olmadan terennüme. Derken biri elimden tutup beni bahçenin kenarına doğru çekiyor. Yüz yüze gelince içimi delip geçen gök mavisi gözlerin sahibinin Cahit Uçuk olduğunu anlıyorum. Bir şey demesini beklemeden bir nefeste, Cahit Hanım, diyorum. "Ah Cahit Hanım. Heyecandan kalbim durmak üzere, ben, ben kendimi yalnız, yapayalnız, ben kendimi tek zannediyordum. Tek başıma, bir başıma delirdim zannediyordum. Ama bu, bu kalabalık, bu çılgınlık, bu bu..." Cahit Uçuk beni biraz daha köşeye çekip neredeyse duvara yapıştırarak, "Şışşt sakın olunuz cici, alçaltınız sesinizi." Başını öne eğip hafif hafif kıkırdıyor sonra. "İlahi çocuğum, siz sahiden kendinizi tek mi sanmıştınız?!... Öyle tabii ya... Buna sizin zamanınızın diliyle söyleyecek olursam, birlik için birebir bilinçlendirme çalışması, diyoruz." "Peki buradaki her kadın için," başımı kaldırıp şehre yayılan sonsuz uzunluktaki yılanı doğru baktım "yani ayrı ayrı, yani hep böyle birebir mi çalışmıştınız?" Elimde hâlâ sımsıkı tuttuğum bildiriye çekip aldı, sonra altındaki imzaları okudu tek tek. "Emine Semiye, Belkıs Şevket, İsmet Hakkı. Bak bunlar bizim isimlerimiz değil, görüyorsun ya Leylâ. Biz sadece sana Unutulmuş ve Unutturulmuş Devrimci Kadın Yazarlar Cemiyeti'nin asil üyeleri olduğumuzu söyledik. Başka asil üyeler de var elbette ve başka daha bir sürü unutulmuş/unutturulmuş yazar hanımlarımız, davamızı yaratanlar, devam ettirenler, onu şimdiye ve geleceğe taşıyanlar..." Bir an

susup o da uzayıp giden yılanı baktı. “Üstelik her insanın tekâmülü, yani bilinç seviyesi de farklıdır. Herkes yazacak, yazmalı diye de bir şey yoktur. Topluluk halinde ya da birebir... Bir butikte, bir sinema salonunda, ne bileyim bir bakkalijenin önünde, bir kitabi cümlede devamımız her an parlatabilir, insanın içine düşebilir, kendini gösterebilir.”

O sırada Suat Derviş’in içeriden sesi yükseldi yeniden: “*İnsan çocukluğundan başlar; bir güzel çiçeği, bir mehtaplı geceyi, bir sümbül yaprağını, bir dalgayı, bir kokuyu beğenir. Bunlar geçici şeylerdir. İnsan, hayatta daha müheyyiç birçok vakayı unuttur da, o ufak, o ehemmiyetsiz şeylerden aldığını unuttamaz. Ve bir gün bütün sevdiği, beğendiği o şeyleri bir arada, bir insan şeklinde görür.*” Cahit Uçuk yeniden bana dönerek mırıldandı: “Ya da bir aşkta, bir karasevdada devamımız kendini gösterebilir Leylâ.” Suat Derviş’in konuyu aşka getirmesi, kalabalığı harekete geçirmiş, dinleyenlerden bazıları söze karışmaya başlamıştı. Daha önce benim de yaptığım gibi yazarın konuyu aşka, aşkla bağlamasına karşı ayak diriyorlardı. Mevzu evrile devrile ilahi aşka, yaşamın sebepsiz, bilinçsiz sürdürülmesine yol açan yeni çağcı kuantumlu sevgi açılımına, oradan cinselliğe, cinsellikten cinsel kimliklere savrulup durdu. Mahalle çalışmalarından söz ediliyordu, çok kalabalık olduğundan, şehrin çeşitli semtlerinde ayrı ayrı buluşmak gerektiğinden... Çok olmaları, çok olmak beni büyülüyor, yumuşayıp kadife bir kumaşa dönmüş yüreğimi okşuyordu.

Cahit Hanım, şefkatle omzuma dokundu. “Bakın işte size yalnız olmadığınızı da gösterdik cici... Aşkınızı, hatıralarınızı, köklerinizi, ruhunuzun en karanlık ve en aydınlık yerlerini hatta... Ama siz hâlâ, hâlâ ödevinizi yerine getirmediğiniz. Kahramanınızı öldürmediniz!”

Ben isyan edecek gibi inleyince, sözümü keserek devam etti menekşe gözlü yazarım: “Kendinizi pek mühimsiyorsunuz-

nuz, biliyoruz, aşkınızı da öyle. Gördüğünüz gibi, -elini şehre uzanan yılanı okşar gibi zarifçe uzatıp çekerek- siz de herkesten birisiniz. Ali'yi öldürünüz artık, daha fazla uzatmayın bu meseleyi rica ederim. Çünkü siz o kadar mühim olmaya bilirsiniz ama ödeviniz mühimdir. Bizim için, davamız için, gerçek hayat için... Bunca direnç, onu bize değil artık, kendinize karşı gösteriyorsunuz. Karakterinizin oturmamış olmasını bir bahane olarak gösteremeyeceğiniz noktaya geldiniz çocuğum. İsterseniz hoşunuza gidecek şekilde de söyleyebilirim, kahramanı öldürmek kahraman olmak demektir, bunu anlamış olmanız gerekiyordu bugüne kadar. Kahraman olmak ve size hep anlatıldığının aksine, kahramanlığınızı davamızın bir parçası olarak, kendi isteğinizle bırakmak. Sizi aşıyor biliyorum bütün bunlar, hem karakterinizi, hem de size anlatılan hikâyeleri. Ancak, yapamazsanız, yok olup gideceksiniz. Üstelik..." Durup saçlarıma, kılığıma endişeyle bir göz attı. "Üstelik bakınız yine kendinize hiç dikkat etmemişsiniz, saç tuvaletinize itina gösterilmemiş, hava, biliyorum soğuk ama yine de böylesi bir soğukta bile gençliğinizi, tazeliğinizi gösterecek ne tatlı kıyafetler pekâlâ giyebilirdiniz."

Ellerimi endişeyle özensiz saç tuvaletimde, bakışlarımı dalgın dalgın kalabalığın üzerinde gezdirirken, kadınların aralarında erkeklerin de olduğunu fark ettim. Hayretle sorunca, "Yoksa unuttunuz mu?" dedi kaşlarını kaldırarak, "size söylenmişti hani: Hani kadınlar erkek, erkekler kadın gibi olduğunda..."

Davamızın toplantısını bırakıp ağır adımlarla eve döndüm. Cahit Uçuk'un söyledikleri bütün heyecanımı söndürmüş, hevesimi kaçırmıştı. Boş bir çuval gibi üzerimdekilerin bir tekini bile çıkarmadan cam kenarındaki koltuğa öylece yığıldım. Evin içi, insanın düşüncelerini bile uyuşturacak kadar soğuktu ama kendimi susturamıyordum. Çünkü

başından beri kendime yalan söyleyip durmuştum, benim de herkes gibi gözüm ölüme değil, hayata, dünyaya dikilmişti. Çünkü ölüm kaçınılmaz bir yazgıydı ama yaşam, yaşama yüklediğim anlam kadar kaçabileceğim bir yeri gösteriyordu: Dünyayı... Hayır, ölümsüzlüğün peşinde değildim, hiç değildim. Evet, yeryüzü cehenneminde, ölümsüzlüğün peşine en çok o sinsi yazarların düştüğünü biliyordum. Yazarak söyleyerek ölümsüzleşiyor, unutulup unutturulunca da şimdi şu bodrum katındakilerin yaptığı gibi zıvanadan çıkıp halk hareketi falan başlatıyorlardı. Hep ölümsüzlük arzusu olamazdı, kabul ediyordum. Burada durdum, kendi kendime yüksek sesle, sen de herkes gibisin, dedim. Bir gün, birilerinin gelip sana bir hikâye vermesini, senin hayatının hikâyesini anlatmasını beklemektesin. Ne zaman kendinden vazgeçeceksin?

Kalktım, bitmek üzere olan gece için çay demledim.

* * *

Yok dedim, bu böyle olmayacak, artık Ahsen'i görmeliyim. Beni kovmaktan beter ettiği o günden sonra günler geçmiş, görüşmemiştik. Davamızın şehre yayıldığını öğrendiğim gecedен beri, her gün bildiriler kaleme alıyor, onları dağıtmaya çıkıyor, düzenli olarak yapılan Çukurcuma Mahalle çalışmalarına katılıyor, akşam oldu mu da masamın başına geçiyor, çay demleyip kendimden vazgeçmenin yollarını arıyordum. Bu gelişmeleri Ahsen bilmeliydi. Kim bilir neler söyleyecekti, hangi entrikaları, hangi enerjetik komplo teorilerini aklıma getirecekti... Hem Ayten'in dediğine göre Meleğim'e de hiç gelmiyor, ortalarda pek görünmüyordu. Üstelik bütün olanlardan habersiz kalmış olamazdı. Ortalık düpedüz kaynıyordu. Toplantılar, bildiriler, yazılamalar, sokak

köşelerinde şiirler okumalar, kalabalık caddelerde gelenin geçenin yüzüne kısa öykü bayrakları sallamalar falan gırla giderken sırf bana kızdığı için şehirdeki hareketle ilgilenmeyecek hali yoktu ya. Bu hiç ona göre değildi. Merak da etmeye başlamıştım ufaktan. Acaba hastalığı iyice nüksetmiş, okulla başı tamamen derde falan mı girmişti? İşin içinde batık spotçu Ali de vardı belki. Bunlar kesin yeniden barışmışlar, barışmanın coşkusuyla eve kapanmışlardı. Yeniden aşkla kandırılmıştı ah, tabii ya, Ahsen'di, her şey olabilirdi.

Apartmanının kapısına geldiğimde kendi kendimi, kendi kendime ürettiğim türlü endişelerle iyice telaşa vermiştim. Nasıl olmuş da kaç gündür saçma bir öfke uğruna onu bu kadar ihmal etmişim. Ayten haklıydı, yine sadece kendimden başka bir şey düşünmemiştim. Tüm öfkemi, endişemi ve telaşımı sol işaretparmağıma yükleyip alacaklı gibi asıldım Ahsen'in ziline. Apartman kapısı hemen açıldı. Bir oh çekerek çıktım ikinci kata. Ancak ikinci katın kapısında o güne kadar hiç görmediğim son derece şık giyimli, otoriter bir konuşma tarzı olan yetmişine merdiven dayamış bir kadın, bana kime baktığımı sorunca şaşaladım. Bu iyiye işaret değildi, hiç değildi...

Kısa bir süre sonra birbirine benzer ya aynı evde yaşayanlar. Yüzleri benzer, hareketleri benzer, başlarına gelenlere karşı gösterdikleri tepkiler benzer. Ama hayır, aslında hiçbirisi değildir, insan birbirine ancak kelimeleriyle benzer. Fiziksel ya da duygusal benzerlik yanılgısını sadece kelimeler yaratır. Bir arada yaşayan insanların dilleri bir daha hiç açılmayacak bir çile yün gibi birbirine karışır karışır. Bütün karışıklık da oradan çıkar. Bazı insanların ise dillerinin karışması, kelimelerinin benzemesi için bir arada yaşamaları bile gerekmez. Dostluğun bağı güçlü olanı, birbirini dille tutanıdır. Ahsen'le dostluğumuzla ilgili bundan başka bir tanım bulamazdım düşünsem. Düşünsem düşünsem düşünsem, günler

boyu, geceler boyu düşünsem, aramızdaki karışıklığın sebebinin ortaklaşa kurduğumuz dilden ve sevgi bağından çıktığı dışında, kendime verecek başka bir cevap bulamazdım. Tabii ortada, yani aramızda bir karışıklık olduğunu daha önceden anlamış, bir soru sormam gerektiğini daha ilk tanıştığımız gün kavramış olsaydım... Bazı şeyleri bulmak için düşünmekten çok görmek gerektiğini o günden önce, kapıyı yüzüme o kadının açmasından evvel, bilemezdim... Görmek, görmek için gözümü açıp bakmak. Sadece ve belki de hiç düşünmeden bakmak bakmak bakmak... O günden önce bilsem, kapıyı yüzüme açan kadına, Ahsen'e bakıyordum, demezdim. Ahsen'e bakıyorum ama kime baktığımı bilemiyorum, bakıyorum ama göremiyorum hanımefendiciğim, derdim. Sonra da utançla başımı öne eğdim.

Ahsen'in çalışma katı bir arı kovanı gibi işliyordu. Takım elbiseli, ciddi suratlı adamlar odalara girip çıkıyor, dosyalar, evraklar havada uçuşuyor ve evet, daire boşaltılıyordu. Bizse, o yaşlı, şık hanımla pencere kenarındaki fiskos masasının yanındaki iki koltukta karşılıklı oturmuş, karşılıklı olarak birbirimizden bir açıklama bekliyorduk. Takım elbiselilerden biri, kibarlıktan, saygıdan, kim bilir belki de korkudan kırıla döküle, kırta süzüle neredeyse ayaklarının ucuna basarak tepsiyle getirdiği çaylarımızı törensel hareketlerle ikram ettikten sonra, otoriter ses kendisine, çıkınız lütfen, dedi. Evin içindeki hareketler serileşti, dosyalar olduğu yerde bırakıldı, kapılar kapandı, bir dakika sonra, o otoriter sesle, o her ne oluyorsa birazdan beni ezeceği muhakkak olan güçle baş başa kaldık.

Bir süre Ahsen'in düz beyaz, köşeli çay fincanlarına hiç konuşmadan, huzursuz huzursuz kıpırdanarak baktıktan sonra, konuşmayacağımı anlayan davetsiz ev sahibi kılık-lı hanım "Evladım, bendeniz Muzaffer Söğütoğlu. Arkadaşımı dediğiniz Ali'nin, yani sizin hitap şeklinizle Ahsen'in, annesiyim. Arkadaşımı diyorsunuz, inanıyorum. Çünkü

günlerdir buraya, onu sormak için gelen tek kişisiniz, inanıyorum çünkü, belli ki gerçekten endişelisiniz,” dedi.

İkinci bir şok dalgasıyla sarsılmış, boş boş, hiçbir şeyi görmeyerek bakmaktan başka bir şey yapamamıştım yine. “Şaşırdınız değil mi, biliyorum, haklısınız,” demişti şık, lacivert tayyörlü, yakası gümüş estetize gül broşlu, saçları Nişantaşı kuaförlerinde kabartılmış röfleli anne. Ahsen’in yalnızlığına, Ahsen’in kimliksizliğine şaşırdınız değil mi, dememişti ama... Ben susarken o konuşmaya devam etmişti: “Tabii ki onun bir transseksüel olduğunu anlamamıştınız. Bu doğruya doğru, bir parça da benim gururum, benim başarımdır. Anlamadınız, anlayamadınız çünkü onu ben yaratmıştım. Anlamadınız çünkü ben önce bir kadın olarak erkek evlat doğurdum, sonra da anneliğim ve elbette ki paramla erkek evladımı gerçek bir kadına dönüştürdüm.”

Benim için önemli değildi, doğrusu umurumda bile değildi! Bu başarı hikâyesi, bu içinde türlü ezikliği barındıran yersiz kibir, şaşkınlığımı bastırıp içimde gitgide büyüyen bir öfkeyi açığa çıkarıyordu. Ben Ahsen’i Ahsen olduğu için seviyordum sadece. Ah Ahsen, ne âlemdin sen! Ah Ahsen, ne haklıydın sen, kimliğinden bana ne! Peki ama neden sen olmayan birini, senin bile hayatında olmayan bu kadından dinliyordum ben! Ancak Muzaffer Söğütöğlu, suskunluğumu öfkeme değil, açıklamasını devam ettirmesi gerektiğine yordu yine. Yıllardır sır olup susmanın acısını, karşısında hiçbir şey anlamayan, hiçbir şeyden anlıyor gibi görünmeyen bir kadına anlatmanın, dilsiz bir kuyuya içini boşaltmanın tadını çıkarır gibiydi. “Erkek bedeninde bir kadın olarak doğduğunu anladığımda onu apar topar Amerika’ya gönderdim. Gencecikti, henüz on sekizine bile gelmemişti. Kendi kimliğiyle en iyi okullarda okudu, bir bilim insanı oldu. Sonra yine dünyanın en ünlü cerrahı ameliyat etti onu. Tedavisi yıllarca sürdü, elmacık kemikleri, iri çenesi, büyük

âdemelması ve hatta çok riskli olmasına rağmen ses telleri. Hepsi hepsi en iyi ellerde, ustalıkla değiştirildi. Biliyor olmalısınız, transseksüeller iş yasalarına göre özürlü kabul ediliyor ve bir üniversite şöyle dursun herhangi bir şirkette, ne demeli, mahalle bakkalında bile iş bulamıyorlar. Ama paranın açmayacağı kapı mı var, söyleyiniz. Ölen babasının Ankara'daki hatırlı tanıdıkları nasıl ona yeni bir kimlik verdiyse, üniversiteye de, puanları zira herkesten yüksekti ve zaten herkesten çok hak ediyordu, öyle girdi. O kimliğinden utanmazdı ama bana verilmiş bir sözü vardı; ailemize, onun bilimsel çalışmalarına zarar verecek hiçbir şey söylemeyecek, kendi gibi olanlara yaklaşmayacak, sırrımızı ölene dek tutacaktı. Tıpkı benim de ele güne karşı Amerika'da hazin bir trafik kazasında ölen oğlum Ali'nin yasını tuttuğum gibi.”

Hafif bir alayla sormadan duramadım, Şimdi ne oldu peki Muzaffer Hanım? Gizli oğlunuz sırrını tutamadığı için, onun buradaki varlığını söküp alıp, apar topar Amerika'ya falan mı gönderiyorsunuz yine? Aileniz, çevreniz yine mi tehlikede?

Kırgın bakışları bir süre üzerimde kaldı ve “Öfkenizi anlıyorum ama haksızlık ediyorsunuz. Onu bana, onu çok seven, hep koruyan annesine karşı bile böyle savunduğunuza göre...” Durup derin bir nefes aldı, “Evet, onu böyle sevdiğinize göre, şimdi söyleyeceklerim karşısında lütfen metin olunuz çocuğum. Ali'yi, bir tanecik Ali'mi, geçtiğimiz hafta kaybettik. Sizin de başınız sağolsun.”

Oturduğumuz odanın kapısı tıklatıldı, takım elbiselilerden biri içeri girmeden seslendi: “Hanımefendi, bizim buradaki işimiz bitti.”

İnsan zamanı neden kaybetmek ister ki? Zamanın, geçmiş, şimdi ve gelecek olarak üçe ayrılmadığını anladığında mı? Geçmiş, acılar ve mutlak pişmanlıklar; şimdi, acılar ve mutlak pişmanlıklar; gelecek, acılar ve mukadder pişmanlık-

lardan başka bir anlama gelmez olduğunda mı, zamanı bölmekten vazgeçeriz? Zaman yekpare bir şeye dönüştükçe varlığın acısı da tekleşir, bütünlenir. Zamanı karıştırmaya, zamanını kaybetmeye başlayan insan gözünü yaşamdan çok ölüme dikmiş demektir öyleyse. Ama yok yok, Ahsen ölmek falan istemiyordu, herkesten daha fazla, öleceğini düşünmüyordu. Zamanla bir derdi vardı onun, sadece zamanla. Zamansızlık girmişti şimdi araya, zamansız, ani, meçhul ölüm.

Ahsen, hiç beklenmedik anda yerinden kalkmış, sanki eliyle koymuş gibi bir paralel evrenin kapısını açıp içine girmiş, ben arkasından koşarken de kapıyı pat diye yüzüme kapatmıştı. Kapının o yüzüme kapatır kapatmaz ortadan kayboluşunu saymıyorum bile.

Ahsen, sen madem beni rüküş, ayakları yere basmaz buluyordun Leylâ, o zaman annemin zarif şıklığını vereyim sana, demiş, dünyamı Muzaffer Hanım'ın sonsuz tumturaklılığında boğulmaya bırakmıştı. Al buyur işte!

Ahsen, sıradan bir hayat yaşamamdansa, hayatımdan çıkmayı tercih etmiş, dostluğumuzu elleriyle öldürmekten çekinmemişti. Önce dostluğumuzu öldürmüştü, sonra kendi ölmüş, iyi bir dosttan bekleneneği gibi hem varlığı hem yokluğuyla kişisel azabımı bir hayat ölçüsünde derinleştirmişti. Gel de delirme!

Ahsen, ben daha kendi hikâyemi bile yaşayıp anlatmaya yarım yamalak yel yepelek ancak başlamışken, beni kişisel polisiye-aile ve cinsel kimlik dramı-aşk faciası türlerindeki hikâyesinin ortasında tek başıma bırakmıştı. Ölümü beklerken onun hayatı da kaldı elime, kaldı elimde.

“Ali olacak o şerefsiz,” dedi Muzaffer Hanım. Elimde olmadan bir ah sesi koptu boğazımdan, hem cinayet şüphesine karşı, hem de Muzaffer Söğütoğlu Hanım'dan hiç beklemeyeceğim o söyleyiş şekline karşı bir ah! Kim bilir kaç kez “Ali olacak o şerefsiz”le başlayan ve biten konuşmalarla do-

lup taşmıştı Ahsen’le hayatımız. Ali olacak o şerefsiz, şerefsizdi evet, kuşkusuz. Ama cinayet? Güçlü, zengin, hırslı bir annenin, illa bir suçlu bulup cezalandırma tutkusu muydu bu, yoksa gerçek mi? Gerçi o spotçu, o fırlıdak, o şerefsiz Ali, Ahsen’i yaşarken aşktan, kahrından, şerefsizlikten zaten defalarca öldürmemiş miydi? Beş gün önce de çekip vurmuş, işini tamamen bitirmiş, sürpriz miydi?

“Onu benimle tehdit etti,” dedi Muzaffer Söğütoğlu Hanımefendi. O zaman iyice dank etti kafama, körlüğüme, hayatımda olan insanlara karşı kayıtsızlığıma karşı bir kez daha dank. Ahsen, Ali’yi değil, kendi içine saklanmış kötülüğü sevmişti. İyi eğitilmiş parlak zekâsının, değerbilir vicdanının, erkekten kadına dönmenin ve bunu dünyaya haykıramıyor olmanın verdiği ezikliğin yüzünden, annesinin karşısına hiç çıkaramadığı isyanı, nefreti, kenar mahalleli kabadayılığı sevmişti. Ona sevdiği işi ve olmak istediği kimliği veren ama mutlu edemeyen parayı, zenginliği, Ali eliyle zıyan etmeyi seçmişti.

Babam olsa, yapanın yanına kârdır kızım, derdi. Muzaffer Hanım ise bunu o köpeğin yanına bırakmam ben, dedi. Bu hesap Ali’nin ve önceden Ali sonradan Ahsen olan Ahsen’in hesabı değildi. Aşk iki kişilikse, nefret bölünerek çoğalıyordu işte. Ahsen kendi kendine Ahsen olamamışsa, onu kendisi gibi kabul edemeyenler, gerçeğiyle olduğu gibi, hayalinin etrafında da kavgalarını devam ettirecekti. İnsan ömrü, ne zaman, hangi kısacık an, sadece kendine aitti ki?

Suat Derviş’in toplantıdaki sözleri dönüp duruyordu zihnimde: “İnsan çocukluğundan başlar; bir güzel çiçeği, bir mehtaplı geceyi, bir sümbül yaprağını, bir dalgayı, bir kokuyu beğenir. Bunlar geçici şeylerdir... Ve bir gün bütün sevdiği, beğendiği o şeyleri bir arada, bir insan şeklinde görür...” Ah Ahsen, burada olsan da söylesen keşke, onların hepsi Ali miydi?!

Ağlayarak kalktım yerimden, Muzaffer Hanımefendi'ye doğru dürüst bir başsağlığı bile dilemeden, anlamsız sözler mırıldanıp başımıza gelen felaketin sersemliğini içime hapsedmek, dostluğumun yasını kendi kendime tutmak için Ah-sen'i, cinayeti, Hanımefendi'nin takım elbiseli hizmetkârlarını apartmanda bırakarak çıktım dışarı. Neredeyse koşarak Meleşim'e, Ayten'e gittim.

* * *

Ali'yi sevdiğimi, Ali bir gün çok üzüldüğünde anlamışım belki de. Bir bıçak saplanmış yüreğime onun üzüntüsünü hissettiğimde. Dönmüş dönmüş içimde bıçak, yer etmiş orada iyice. Demek ki demişim ben Leylâ kendi kendime, Ali'nin üzülmesine dayanmıyor yüreğim. Demek ki demişim, öyle zamanlar olacak ki bu hayatta, aşkımla bile onun üzüntüsünü, derdini hafifletmeden yaşayıp gideceğim. İsyan etmiş içimdeki o bıçakla yaralı yer. Bir hikâye varmış bildiğim, gerçek mi, yalan mı diye aklıma hiç getirmediğim. İki âşığın hikâyesini; bütün adalıların bildiği, yeri geldiğinde birbirlerine söylediği o hikâyeyi gerçek yapmaya, kendi gerçeğim yapmaya karar vermişim. Eğer demişim, bir gün, bir gün dayanılamayacak kadar derine inerse o bıçak; sevdiğimi, Ali'mi çok ama çok üzerlerse... Onu elinden tutar götürürüm adaya, çocukluğumuzla birlikte terk ettiğimiz o küçük, o artık hayali bir kederden başka bir şey olmayan, olmayan yere gideriz, çıkarız el ele Âşıklar Tepesi'ne. Onun en sevdiği keklerden birini evde yapmış, dilim dilim alüminyum folyoya sarmış olurum. Yukarı çıkana kadar ada havası çarpmış olur ikimizi, açmış olur şehrin isle kapladığı ciğerlerimizi. Yanaklarımız, batmaya yüz tutmuş akşam güneşinin havayı boyadığı gibi kızarmış, kendimizi çam kokularıyla çarpılmış buluruz. Geçici, sersem bir mutluluk hissedersiniz birlikte, el ele. İçinde sadece sonbaharın oturduğu, bomboş

Âşıklar Gazinosu'nda yer arayıp bir süre, en tenhadaki masayı seçeriz. Çay söyleriz, iki kişilik, semaverde. Bir dilim o, bir dilim ben yavaş yavaş yeriz, çay eşliğinde.

Eğer gerçek olursa hayali bir hikâye, anlatılanları bir kez daha yaşamak mümkün olacaksa eğer, ikişer bardak çay ve iki dilim kekten sonra yerinden kalkacakmış Ali, yalpalayarak birkaç adım atacak, elini bir çam ağacının gövdesine bir an yaslayıp hemen oracıkta yığılacakmış. Ben Leylâ, gelip Ali'nin başına, ona elimi uzatmadan, ona hiç bakmadan duracakmışım öylece, bir elimde henüz hiç yemediğim kendi zehirli kekimle. İnleyip yardım isteyen Ali'yi arkamda bırakarak Âşıklar Gazinosu'nun denize bakan yamacından aşağı inmeye başlamadan önce çoktan yiyip bitirmem gereken kekimden tek, küçük bir ısırık alıp geri kalanını bırakacakmışım elimden. Ayaklarım bir boşluğa adım atmışçasına yerden kesilecek, yamaçtan aşağı içi pislik dolu bir çuval gibi yuvarlanmadan önce son duyduğum Ali'nin feryadı, son gördüğüm denize boyunları kopar gibi uzanan çamların hayaletlere benzeyen gölgeleri olacakmış.

Hiç kimsenin, hiçbir şeyin olmadığı yerde kalacakmışım sonra öyle. Ne gerçek ne yalan. İnsan kaderinden artakalan, artık olan, öyle. Çukurcuma'ya gelmeden belki de, hemen önce.

* * *

Ahsen, paralel evrenleri, aynı anda iki yerde birden oluşları, olasılıkların hepsinin gerçekleşme olasılığını bulup çıkarmaya, bilimin içinde kendine masalsı bir gerçek bulmaya adanmıştı kendini. Çünkü, ah ancak şimdi anlıyordum, bulmaya çalıştığı şey, kendisiydi. Okuduğum bir bilimkurgu kitabında, kahraman başarısız olduk diyordu, başarısız olduk çünkü biz uzayda, evrende sadece ve sadece insanı aradık, insanı bulmayı umduk. Ahsen de o hayali uzay bilimci gi-

biydi araa bir farkla. O aradığı şeyin zaten ta kendisiydi. Aynı anda hem kadın hem erkek, hem bilime hem büyüye inanan, hem kimlikleri reddeden hem onların baskısına boyun eğen, hem özgür hem esir, hem Ali hem Ahsen, ne ölen ne yaşayan biriydi... Beni de belki o yüzden seviyordu kim bilir, o nasıl aynı anda her şeyse, ben de aynı anda hiçbir şeydim; o nasıl, sonuna kadar dibine kadar gerçekten yaşıyorsa, ben o kadar yalan, o kadar hayaldim. Dostluk, aşk gibi degildir ama, birbirinin hayali olmak yetmez iki insana, birbirini gerçekten görüp, gerçeğini sevmek ister. Beni değil belki ama, gerçeğimi görüp kışkıılamıştı başından Ahsen. Ah Ahsen, ben de kendimi kendimden bir kışkıılayabilsem.

Peki ya Ayten? Onunla beni birbirimize bağlayan her an dağılacak kader ortaklığımız mıydı, çaresizliğimiz, kimsesizliğimiz mi? Sevgilisi Ali için beni azarladığı, beni yerin dibine soktuğu gece aslında aramızda ne olduğunu söylemişti. Beni zayıf, çaresiz, sevilesi bir budala olarak görüyordu, ama çok olmuştum artık, bana gösterdiği desteğin, sabrın kıymetini bilememiş, ileri gitmiştim. Onun bana benzediğini, benim gibi olduğunu ima etmem, Ayten'in sabrını taşırmaya yetmişti. Dostluğun dengesi, tarafların birbirlerini çaktırmadan idare ediyor oluşlarını kendi lehlerine çeviremedikleri anda bozuluyordu demek işte. Denge bozulur ama sevgi sürer zanneder insan, sonu uzatmak, noktayı koymadan önce noktalı virgülleri yan cümlelere yan cümleler ekleyerek bağlamak ister işte. Yoksa ne demeye koşa koşa gideyim ki Ayten'e? Bir kez daha kovulacağımı bile bile, niye?

Ayten, Meleğim'de yoktu. Onu bildim bileli ilk kez, olması gereken saatte, olması gereken yerde, yoktu. Şaşı'ya koştum hemen, "Yok abla," dedi. "Bir hafta oldu neredeyse, yok, ben de meraklandım, patrona söyledim hatta, bir arayıp sorsak ya dedim, omuz silkti, keyfi bilir, bana ne, sana ne, sen işine bak, dedi." Sesini kısıp başını öne eğerek, "Aca-

ba diyorum hani şu hapishane şeysi yüzünden mi yoksa? Yani hani Ayten Abla'nın bir sevdiği vardı ya içerde?" Hapishane şeysiyle ne alakası olabilir ki, dedim şaşkınlıkla, şaşı ne diyeceksen gevelemeden söylesene. "Abla ortalık kaynıyor, yangınlar, kıyametler, hayata dönüş falan, haberin yok muydu?" Yoo... Yoktu...

şaşı'yla kasanın arkasına geçip bakkal defterinden better, çalışanların verdiği numaraların olduğu defteri taramaya başladık telaşla, neden sonra kurşunkalemle yazılmış bir iş numarası bulduk fi tarihinden kalma. Umutsuzca çevirdik numarayı. Telefon çaldı çaldı, nihayet devlet dairesi ataletinin sesi çıktı karşımıza, çağrı yapayım, siz bir beş dakika sonra tekrar arayın diye güçbela söylendi. Geçmek bilmeyen bir beş dakika sonra Ayten'in kırık, perişan sesine kavuşmuştum. Telefonu kapattığımda da onu hayatımda bir daha hiç göremeyeceğimi biliyordum.

Bir defasında bana zamandan çık artık demişti Ahsen, zaman dilin kendisidir, ya tut bir yerinden ve yazmaya başla, ya da çık git artık. İki arada bir derede, böyle yaşama. Ahsen de, Ayten de gittiğine göre iki arada bir derede yaşayacak yerim de kalmamıştı demek. Kıyametti, dünyanın sonuydu filmlerinin tanıtımlarında hep dendiği gibi, ben de sonun sonuna gelmiştim, demek.

Telefonu kapatır kapatmaz çöker gibi oturdum kasanın yanındaki yırtık minderli sandalyeye. Biz şaşı'yla kendimizi Ayten'in telaşına kaptırdığımız süre içinde Meleğim iyice dolmuş, etraf sigara dumanından, bayat kahve kokusundan geçilmez olmuştu. şaşı ortalıkta bir iki dolanıp yanıma geliyor, sırasıyla su, çay, kahve, sonra tekrar su, çay, kahve taşıyıp duruyordu önüme tek kelime etmeden.

Ayten'in sesi perişandı, doğru, "Dirençlerini kıramayınca herkesi, Ali'yi canlı canlı yakmışlar, yakmışlar sevgilimi, onu ölüme ben gönderdim, ben de öldüm şimdi," derken,

gözünde akacak yaş kalmayacak kadar acı çekenlerin sesiydi sesi. Ama benimle konuştuğunu da biliyordu Ayten, acısının içinde, sen ne anlarsın, diyordu bu ses bana aynı zamanda, davadan, aşktan, dostluktan, yeni çağın getirdiği umutlardan ne anlarsın, rahat bırak beni, diyordu. Bir süre onun kopuk, kısık, sessizliği ağır basan sözlerini dinledikten sonra karşılıklı bir boşluk anında bir şeyler söylemem gerektiğini hissederek, “Ahsen de, sorma, ona da çok kötü bir şey oldu,” deyiverdim. Ayten’in, “Allah aşkına Leylâ, şimdi sizin zırvalıklarınızla uğraşacak halim mi var benim, bi git ya”sının arasına girerek “Yok, valla, öyle değil, inan çok kötü,” diye gevelerken telefon kapanmıştı bile yüzüme. Böylece gitmişti Ayten. Acısının bana değmediğini, değemeyeceğini düşünerek ve kendi yerine kahredici bir adaletsizlik duygusu bırakarak, gitmişti. Dostluğumuza attığımız son teyel böyle söküldü işte, göz göre göre.

“Üzüldün abla, ama bak ne diyeceğim sana, sonuçta derler ya su testisi su yolunda. Devletimize karşı gelmişler, kendi kendilerini yakmışlar asiliklerinden, di mi ya? Onlar istemiş bunu, paşa paşa yatmak varken, di mi ama, kendi belalarını, ölümlerini aramışlar, sen üzülse n’olcak, onlar bilmiyor muydu sanki ölünce bir şey çözülmeyecek, hani at ölür ite bayram olur misali, bilmiyorlar mıydı bal gibi, sanki...”

“Babam olsa, at koşar, ikbal geçer derdi Şaşı,” dedim neden sonra yerimden kalktığımda. “Sen bunu da bir düşün.” Tuttum öptüm iki yanağından. O şaşkın şaşı, arkamdan bakarken bir de dönüp el salladım üstüne, ağır ağır inerken Çukurcuma’ya doğru, hayatımda Şaşı’yı da bir daha hiç göremeyecek olmanın verdiği üzüntüyle.

* * *

“Bizimkilerin eylemiydi, Ali, içeriden haber aldık, gözaltı yapılacak, gitme demişti. Tahmin edersin ki dinlememiştim.

Biz daha basın açıklamasını okuyamadan çullandılar üzerimize. Ali hep tembihlerdi, kaçış anında sakın ara sokaklara girme diye, ama o anda düşünemiyor insan işte, meydana can havliyle kaçmış, o sokağa dalmıştık bir grup, polis de bizim gruba daldı tabii, tam enleme yapılmışken robokop bir anda Ali çıktı ortaya, sağa sola saldırdı, benim robokopun dikkatinin dağıldığı bir an kurtuluverdim elinden, arkama bakmadan koştum koştum. Ali böyle yapmamı ister dedim koşarken, biliyor musun? Bir kere sözünü dinlemedim zaten, bari şimdi durmayayım kaçayım dedim, bari bunu becereyim dedim. Bacaklarım boşalıp yere yığıldığımda Tophane'deydim inanabiliyor musun buna Leylâ, düşün ne kadar koştuğumu... Düşün Ali'yi düşünüyorum diye, onu ne kadar düşünmediğimi, onu nasıl da hiç düşünmediğimi, bir kere, bir kerecik bile olsun arkama nasıl da bakmadığımı... Destek kuvvet gelmiş ben kaçır kaçmaz, benim haricimde o grupta kim varsa almışlar içeriye, Ali'yi de. Ali, işte benim yüzümden içeride..."

"Hareketi bıraktım hemen sonra, insanlığın yüreği değişmedikçe, siyasetin de dünyayı değiştiremeyeceğine emin oldum iyice. Bir de pişmanlıkla yaşanmayacağını..." Burada acı acı gülmüştü Ayten başını gözyaşlarını yerinde tutmak ister gibi iyice yukarı kaldırıp. O an elimi uzatıp çenesinin altından yukarıya doğru iyice itirmek gelmişti içimden, gözyaşlarını yerinde tutmak için ona yardım etmek... Meleğim'de müşteri beklediğimiz sıradan bir gündü. İnsanların mutsuzluktan delirmek üzereyken buraya gelip bizden bir ümitli fısıldayış beklemelerini bekleyip durduğumuz, sıradan bir gün...

Şimdi oturduğum yerde elimi çeneme dayamış, başımı yukarıya doğru ittirip duruyorum da, gözyaşlarım yanarak, aşk için, davası için ölen Ali'ye, pişmanlıklar içinde ölmekten beter yaşayan Ayten'e, Ahsen olduğu halde Ali olarak doğup

Ali olarak ölen Ahsen'e akıyor; elimde, Muzaffer Hanımefendiyle konuşmamızın üstünden iki gün geçtikten sonra, nasıl olduysa bir gece, bir karanlık sokak köşesinde kim vurduya gitmiş olan şerefsiz Ali'nin üçüncü sayfa haberi olduğu halde. Çenemi yukarıda, daha yukarıda tutmak için Ahsen'in, Ayten'in ellerini, sözlerini arıyorum, bulamıyorum.

Şimdi, Ahsen'e baktığım onca fal, birlikte geleceğe dair yürüttüğümüz onca akıl içinde, olasılıkların olasılıklarının içinde, herkesin, hepsinin öleceği var mıydı sahi, diye soruyorum kendime. Herkes öleceğini pekâlâ bilir, ama oturup kendi kendine kurduğun bir hikâyenin sonunda ölme-yi, kim aklına getirebilir?

Şimdi, sen Leylâ diyorum bir kere daha kendi kendime, sen de herkes gibisin, bir gün birilerinin gelip sana bir hikâye vermesini, senin hayatının hikâyesini anlatmasını beklemektesin. Ama elâlem senin hikâyenin nereden bilsin, en çok bu kadar işte; sana verecekleri, tıpkı senin de Ahsen'e, Ali'ye yaptığın gibi, en çok, içindeki herkesin sona doğru öldüğü bir hikâye... Sen Leylâ, diyorum kendime, sen de herkes gibisin, şimdi tam burada aklına Fatma Aliye'nin sözleri gelsin. "Dışarıda bir hayat vardır kızım sürmesi gereken, hayatın sürmesi için sözler gereklidir. Sorulduğunda hayatın sözlerini söylemelisin sen de, onlar gibi, onların beklediği gibi olmalısın. Yaşamalısın, yoksa yaşatmazlar, yaşayamazsın. Ama elinde kalemin olunca, iş yazmaya gelince, ikiye bölebilirsin sözü. Kendi hakikatini hikâyenin içine yedirebilirsin, sözünü de, kendini de ancak bu şekilde yaşatabilirsin."

Bu hatırlayışla kâğıdın kalemin başına geçiyorum, yazmaya başlıyorum bölük pörçük, sözlerimi ikiye böle böle, gerçek hayatımın hikâyesini anlatmaya karar veriyorum bir gecede. Kendime, bir kendim bulup, ama öyle şıpınışı, aceleye getirilmiş bir kendim değil, oturaklı, tumturaklı, elle tutulacak kadar gerçek bir kendim bulup söz söz bir dantel gibi iş-

lemeye niyetleniyorum. Dantel işlemek gibi Leylâ diyorum, bu iş bir matematik işidir, örneği kura boza çıkartırsın, sonrası sabrına, işleme gücüne kalmış. Ben de, yeterince kurup bozmadım mı kendimi? Kırklara bile karışmadım mı, kurbandan katile, o kaldırımdan bir diğerine seke seke çırpınmadım mı? Daha ne!

Dahasında, kalkabilirdim hemen şimdi yerimden, banyoya gider, sağ bileğimin üzerine kısa, enine kesikler açabilirdim, hiç acımazdı da sıcağı sıcağına. Sol bileğimi ise boyuna upuzun bir çizgi halinde kesebilirdim. Bütün bunları yaparken ben ölmezsem Ali de ölmeyecek biliyorum, diye inleyebilirdim. Ve ortalık kan gölüne dönmeye yaklaştığında, sol bileğimin ölmeye kararlı, sağ bileğimin ise sinsî bir ikiyüzlülük içinde yaşamdan, birilerinin beni gelip bulmasından medet uman tavrı arasında, bir çelişkiler yumağı olarak hayatımı mahvetmeye devam edebilirdim.

Ben Leylâ, oflar gibi derin bir soluk veriyorum. En azından böyle yapmadığım, yapmayacağım için kendime bir parça değer vermeye izin veriyorum. Neyse ki diyorum, buraya nereden geldiğimi biliyorum, kim olduğumu, ne yaptığımı, hayallerimi ve gerçeğimi biliyorum. Gerçeğin ne olduğunu da buluyorum en sonunda, gerçek bir hayalin peşinde koşmaktan başka bir şey değilmiş, bu kadarcıkmış ancak olsa olsa.

Ben Leylâ, şimdi tam şu anda Boğaz kenarında parçalanmış dalgaları hayal ediyorum bu gece. Bu çukurun dışında, çok uzağındaki bir dünyada, mesela geçmişimde, mesela Büyü-kada'da yaşanmış, ölümle sonlanmış, lodosla uğuldayan kayıkhanelerin içi geçmişliğini taşıyan bir aşk hikâyesini hayal ediyorum. Dalgaların beni hayallerin içine çekmesine izin veriyorum. Ve sonra?

Sonra nihayetinde vazgeçiyorum kendimden. Yarın sabah erkenden, elimde devrimci kadın yazarlarımdan o tantana-

lı davalarının edebi bildirileriyle birlikte buradan gideceğimi, aylar sonra ilk defa Çukurcuma'dan çıkıp adaya geçeceğimi biliyorum. Bu gece Ali'yi kâğıtlar üzerinde öldürüp yarın sabah adada onun kollarına koşacağımı biliyorum. Gecenin sessizliği birden çıt ediyor. Nereden, kimlerden geldiğini artık çok iyi bildiğim sesler dolduruyor evi. Önce onları uzun uzun dinliyorum, öyle başlıyorum yazmaya. Gülümseyorum, yüksek sesle: “Davamıza burasından katılmaya.”

Sesler, “Aşk cinayettir,” diyorlar, “orayı atlamadan başla Leylâ anlatmaya.”

Zaman içini çekti sanki. Ve kendinden daha fazlasını dışına çıkardı. Çukurcuma büyüdü genişledi, sokakları sokaklara bağlandı, sokaklara bakan evlerin kapılarından pencerelerinden yüzlerce, binlerce kadınsı hayalet semte, oradan bütün bir şehre yayıldı. Tek bir cümle mırıltı halinde şehrin üzerini kaplamıştı, “Davamız ilmi, siyasi, edebidir.”

Arzu pazarlıkları, vehimler, zalimlikler, kırlara karışanlar, kupkuru ve yapayalnız sesler, iniltiler. Fatma Aliye, Suat Derviş, Cahit Uçuk. Kim bu kadınlar?

Oylum Yılmaz, geçip giden, yaşanmış olması için sözcüklere ihtiyaç duyan hayatı, ağır ağır bir bilmeceyi çözer gibi anlatıyor. Sarmaşık, sinsi bir davetkârlıkla gittiği yolu belirliyor. Ya hayat artık çiçeklenmezse?

Gerçek Hayat, içi içine sığmayan aşkın, karaltının içindeki umudun yeni sesli romanı... Gerçeği yaşanmaz olunca hayaline sarılıyor herkes.